การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ปริญญานิพนธ์

ของ

กมลวรรณ ประภาศรีสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

เมษายน 2555

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ปริญญานิพนธ์

ของ

กมลวรรณ ประภาศรีสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

เมษายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

บทคัดย่อ

ของ

กมลวรรณ ประภาศรีสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
เมษายน 2555

กมลวรรณ ประภาศรีสุข. (2555). *การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทาง การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธ์พานิช.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความสามารถของปัจจัยสาเหตุที่ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา 2) เพื่อศึกษาขนาดของผลกระทบในปัจจัยเชิงสาเหตุแต่ละปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กำลังศึกษาในภาคต้น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 4 คณะ จำนวน 615 คน เป็นนิสิตปริญญาโท 495 คน และนิสิตปริญญาเอก 110 คน ซึ่งได้มาจากเทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แบบสอบถามวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.894, 0.820, 0.916, 0.672, 0.872, 0.888, 0.752, 0.911 ตามลำดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equation Modeling: SEM) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. โมเดลสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (χ^2 = 562.27, df = 246, p-value<0.001, χ^2/df=2.286, RMSEA=0.046, SRMR=0.0344, GFI=0.936, AGFI=0.902, CN=327.261)

2. พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้รับผลกระทบรวม (Total effect) สูงสุดจากการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) รองลงมาคือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) เท่ากับ 0.604 และ 0.543 ตามลำดับ และได้รับผลกระทบทางตรง (Direct effect) จากเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) สูงสุด รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) เท่ากับ 0.543 และ 0.353 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect) จากการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) สูงที่สุด รองลงมาคือทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวได้ส่งผลกระทบทางอ้อมมายังพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.251 และ 0.211 ตามลำดับ โดยที่ตัวแปรแฝงเชิงสาเหตุทั้ง 3 ตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้ร้อยละ 73.300

AN ANALYSIS OF THE STRUCTURAL CASUAL RELATIONSHIP OF ELECTRONIC JOURNAL OF GRADUATE STUDIES PROGRAM SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY ACCORDING TO THE THEORY OF PLANNED BEHAVIOR.

AN ABSTRACT

BY

KAMONWAN PRAPASRISUK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Master of Education Degree in Educational Research and Statistics

at Srinakharinwirot University

April 2012

Kamonwan Prapasrisuk. (2012). *An Analysis of the Structural Caual Relationship of electronic journal of graduate studies program srinakharinwirot university according to the Theory of Planned Behavior.* Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Dr.Sakesan Thongkhambanjong, Assoc. Assist. Prof.Raweewan Panpanich.

The objective of this research as following 1) To learn the consistency of a cause model relate to electronic journal of graduate studies program developed by Empirical data and the cooperated ability to predict on electronic journal of graduate studies program 2) To determine the scale of each cause factor contributed to electronic journal of graduate studies program.

The sample groups using in this research are graduate studies program of Srinakharinwirot University attending in first semester of 2554 for 615 persons with sampling by Multi-stage Random technique. The research was precheded through the questionnaires, which were created according to the Theory of Planned Behavior, comprising with 8 subjects; a questionnaire to study electronic journal Behavior, a questionnaire to study Behavioral Intention, a questionnaire to study Attitude toward electronic journal, a questionnaire to study Beliefs and Beliefs evaluation of electronic journal, a questionnaire to study Subjective Norm of electronic journal, a questionnaire to study Normative Belief and Motivation to comply with electronic journal, a questionnaire to study Perceived behavioral control, a questionnaire to study Control beliefs and Received power of control factors in electronic journal. Reliability of each questionnaire was 0.894, 0.820, 0.916, 0.672, 0.872, 0.888, 0.752 and 0.911 respectively. The data were analyzed by using Linear Structural Equation Modeling (SEM) analysis technique. This research shows the results as follows.

1) Causal model of electronic journal of graduate studies program to the empirical data (χ^2 = 562.27, df = 246, p-value<0.001, χ^2/df=2.286, RMSEA=0.046, SRMR=0.0344, GFI=0.936, AGFI=0.902, CN=327.261)

2) Electronic journal behavior was most effect by Perceived behavioral control, Secondarily is caused by Behavioral Intention, Perceived behavioral control and Attitude toward electronic journal. The total effects is valued 0.604, 0.543 respectively. And perceived was most direct effects by Behavioral Intention, Secondarily is Perceived behavioral control and Attitude toward electronic journal. These two indirect effects send to electronic journal behavior by past Behavioral Intention. These three Cause Latent Variables mutually show Between-Group Variance of electronic journal behavior as 73.300 percent. Subjective Norm

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย

จาก

งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2552

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ของ
กมลวรรณ ประภาศรีสุข

ได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่..... เดือนเมษายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธ์พานิช)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธ์พานิช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เผ่า)

ประกาศคุณูปการ

ความสำเร็จของผู้ทำปริญญานิพนธ์ ได้รับความกรุณาอย่างดีจากอาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ประธานกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ระวีวรรณ พันธ์พานิช กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความดูแล เอาใจใส่ ถ่ายทอดความรู้ วิธีคิด มุมมองที่มีต่อการวิจัย จนทำให้ผู้วิจัยมีวิสัยทัศน์และเปิดโลกทัศน์ทางความคิดให้กว้างไกลมากกว่าเดิม รวมทั้งความเมตตา และความปรารถนาดีที่ท่านอาจารย์ทั้งสองมอบให้ สิ่งทั้งปวงเหล่านี้ถือเป็นสิ่งที่มีค่ายิ่งสำหรับผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ และอาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เผ่า ผู้เป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบเพิ่มเติม เพื่อให้ความเห็นและเสนอแนะให้ปริญญานิพนธ์นี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้ความกรุณาทางวิชาการเสมอมา และให้กำลังใจสอบถามความก้าวหน้าในการทำปริญญานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา, คุณอติราช เกิดทอง และคุณสิริรัตน์ อภิวรกิจพันธ์ ที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดการทำปริญญานิพนธ์

ขอขอบคุณพี่ๆ และเพื่อนๆ รุ่นรหัส 50 สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษาทุกท่าน ที่ให้กำลังใจ ให้ความรักและเอ็นดูผู้วิจัยเสมือนน้องเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความปรารถนาดีที่มอบให้

สุดท้ายนี้ คือ ผู้ที่เป็นกำลังใจสูงสุด: คุณพ่อสมพจน์-คุณแม่อัญชลา ผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ผู้คอยให้ความรัก ให้กำลังใจ รวมถึงให้กำลังทรัพย์แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษา และบุคคลที่คอยเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายนี้ ขอให้คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณที่คอยให้การอบรมสั่งสอนตลอดมา

กมลวรรณ ประภาศรีสุข

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	ความสำคัญของการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	8
	สมมติฐานของการวิจัย	10
2	**เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	12
	แนวคิดเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	13
	ความหมายของวารสารอิเล็กทรอนิกส์	13
	ประวัติความเป็นมา และโครงการทดลองวารสารอิเล็กทรอนิกส์	17
	รูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์	19
	ลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์	21
	จุดประสงค์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์	22
	ด้านดี และปัญหาอุปสรรคของวารสารอิเล็กทรอนิกส์	23
	วิธีการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์	25
	การบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์	26
	แนวโน้มของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต	27
	ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย	28
	ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory Reasoned Action)	28
	ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	28
	สาระสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	28
	โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2	(ต่อ)	
	ตัวแปรต่างๆในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	32
	ข้อจำกัดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล	47
	ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)	47
	ลักษณะของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	48
	ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	48
	สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	49
	โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎี	51
	ตัวแปรภายในกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	52
	ข้อดีของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	56
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์	57
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	64
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	75
	การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	75
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	96
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	97
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	100
4	**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**	104
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการเตรียมข้อมูลเบื้องต้น	106
	ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย	106
	ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล และการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝงทั้งฉบับ	107
	ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	109

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

4 **(ต่อ)**

ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย..... 112

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์..... 112

5 **สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล**..... 127

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย..... 127

สรุปผลการวิจัย..... 128

อภิปรายผลการวิจัย..... 129

ข้อเสนอแนะ..... 134

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้..... 134

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... 135

บรรณานุกรม..... 136

ภาคผนวก..... 145

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ..... 146

ภาคผนวก ข ข้อความเชื่อเด่นชัด..... 148

ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือ..... 153

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์..... 154

ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์..... 156

ภาคผนวก ง ผลเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติรายตัวแปร..... 159

ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 161

แบบสำรวจความเชื่อเด่นชัด..... 162

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

ภาคผนวก (ต่อ)

แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน..... 164

ประวัติย่อผู้วิจัย..... 174

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ตัวอย่างวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดสามารถบอกรับเป็นสมาชิก……	15
2	การคำนวณดรรชนีการควบคุมอาหาร……..…….……	34
3	การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด……..	42
4	จำนวนนิสิตระดับปริญญาเอกและระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..……..…….....….	76
5	การแบ่งคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์……..…….	78
6	คณะวิชาที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 2 จำแนกตามกลุ่มคณะวิชา…….	79
7	จำนวนนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามกลุ่มคณะวิชา และระดับการศึกษา…..……..	79
8	คุณภาพของแบบสอบถามการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..……	84
9	สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา…..…….…….	100
10	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (SK) ค่าความโด่ง (KU) และค่าสถิติไค-สแควร์ทดสอบการแจกแจงการเป็นโค้งปกติรายตัวแปร (P Value Of χ^2)…….…….	108
11	เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน……..……..	111
12	ค่าดัชนีแสดงความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ …….	113
13	การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในโมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.....……	116
14	ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ภายในสมการโครงสร้างพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน…..…….……	121
15	ผลกระทบทางตรง (Direct effect: DE) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect: IE) และ ผลกระทบรวม (Total effect: TE) ของตัวแปรสาเหตุไปยังตัวแปรผล…...….	124

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
16	ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..	149
17	ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มผู้คัดค้านต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..	150
18	ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..	151
19	ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..	154
20	ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์……..	156

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน….....	6
2	ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล……..……	32
3	ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (ภาคที่ 1 ของทฤษฎี ไม่มีเส้นประ และภาคที่ 2 มีเส้นประ……..……..……..……..	51
4	ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน……..	85
5	ค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าภายในโมเดลสมมติฐาน……...……	112
6	โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับ บัณฑิตศึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (หลังปรับโมเดล)…….....	115

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เราสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างหลากหลายและทันท่วงที ทั้งนี้เกิดจากการมีสื่อหลายรูปแบบที่ช่วยให้เราเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะข่าวสารด้านวิชาการที่มีความจำเป็นต่อนิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์อย่างมาก ในการเป็นแหล่งความรู้ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน การทำงาน การทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งรูปแบบทรัพยากรที่ตีพิมพ์ในด้านวิชาการที่สำคัญคือ “วารสาร” ซึ่งเป็นสิ่งพิมพ์ที่นับว่าเป็นแหล่งข้อมูล ความรู้ ความคิดที่ทำให้ผู้อ่านได้ทราบความเคลื่อนไหว และพัฒนาการของวิทยาการสาขาต่างๆ ซึ่งเกิดจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ทฤษฎี แนวโน้ม ความคิดเห็น ข่าว ข้อมูลสถิติ ประกาศ จดหมายโต้ตอบ การโฆษณาผลิตภัณฑ์หรือบริการ รวมทั้งเทคโนโลยีต่างๆ ในสาขาวิชาซึ่งต้องการความรู้ใหม่ๆ เช่น สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วราวุธ ผลานันท์. 2536: 1) โดยวารสารถือเป็นสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอเรื่องราวใหม่ๆ ได้ทันท่วงที ก่อนที่จะมีการจัดพิมพ์ในรูปเล่มหนังสือ หรือสื่อสารสนเทศอื่นๆ ดังนั้น สารสนเทศที่ได้รับจากวารสารจึงมีความทันสมัย ประกอบกับมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการพิมพ์ เกิดเป็นอุตสาหกรรม และบริการใหม่ๆ ด้านสารสนเทศที่มากขึ้นกว่าเดิม สื่อสารสนเทศมีบทบาทในการนำเสนอความรู้ที่ทันสมัยมากขึ้น จากเดิมที่เป็นการอ่านวารสารในลักษณะวารสารแบบพิมพ์ กลายเป็นสามารถอ่านได้ทางออนไลน์ที่เรียกว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Journals)

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อสารสนเทศที่มีบทบาท และความสำคัญยิ่งต่อการนำเสนอความรู้ที่ทันสมัย ผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ ผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการต่างๆ สามารถจัดพิมพ์เผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว และกว้างขวางกว่าหนังสือ และวารสารที่มีรูปเล่มเป็นกระดาษ สำนักพิมพ์ไม่ต้องจัดพิมพ์ใหม่ และจัดส่งทางไปรษณีย์ โดยแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ วารสารในรูปแบบซีดี-รอม (CD-ROM) ระบบออนไลน์ (Online) และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Network) ซึ่งผู้ใช้สารสนเทศทั่วไป นักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั่วโลก สามารถเข้าถึง และค้นคืนสารสนเทศในวารสารรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่เลือกได้ เช่น ดัชนี บทคัดย่อ เนื้อหาฉบับเต็ม พร้อมภาพกราฟิก ตาราง และสื่อผสมอื่น (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: คำนำ) นอกจากนี้ยังสามารถเข้าถึงสารนิเทศได้รวดเร็วในเวลาเดียวกันหลายคน โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ สามารถจัดหาได้เมื่อต้องการ (Acquisition on Demand) และมีบริการจัดส่ง

บทความ (Document Delivery) เมื่อมีผู้ต้องการสั่งซื้อทาง E - mail หรือ Fax หรืออื่นๆ ได้ตามต้องการ วารสารอิเล็กทรอนิกส์จึงถือเป็นพัฒนาการของวารสารที่ทันสมัยที่สุดในปัจจุบัน

ในระยะแรกนั้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกเผยแพร่ออกมาในรูปของซีดีรอม (CD-ROM) ซึ่งเป็นสื่อเก็บบันทึกสารสนเทศอย่างถาวรเช่นเดียวกับหนังสือที่สำนักพิมพ์ต่างๆ ได้ผลิตออกมา (สมพิศ คูศรีพิทักษ์. 2539: 56) โดยซีดีรอมนี้นับเป็นสื่อที่จะมาแทนที่หนังสือ สอดคล้องกับแนวคิดของ ยืน ภู่วรวรรณ (วงศ์สว่าง เชาว์ชุติ. 2539: 126 ; อ้างอิงจาก ยืน ภู่วรวรรณ. 2538: 27) ที่ได้กล่าวถึงสื่อซีดีรอมไว้อย่างน่าสนใจว่า "ซีดีรอมหนึ่งแผ่นเก็บข้อมูลหนังสือ หรือเอกสารได้มากกว่าหนังสือหนึ่งเล่ม และที่สำคัญคือ เมื่อใช้กับคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเรียกค้นหาข้อมูลภายในได้รวดเร็ว ซีดีรอมเป็นสื่อที่มีบทบาทต่อการศึกษาอย่างยิ่ง และในอนาคตหนังสือต่างๆ จะเก็บในรูปซีดีรอม" ทั้งนี้ เพราะซีดีรอมจัดเป็นสื่อทันสมัยที่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่มากกว่าหนังสือ โดยมีความจุประมาณ 650 MB สามารถจุข้อมูลได้ 200,000 – 250,000 หน้ากระดาษ A4 ซึ่งเทียบได้กับหนังสือประมาณ 500 เล่ม (สมพิศ คูศรีพิทักษ์. 2539: 56)

จากการที่วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีความสามารถในการผลิตและเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้รับความสนใจจากหลายหน่วยงาน ดังที่ฝ่ายวิจัยกลยุทธ์ และดัชนีอุตสาหกรรม ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) ได้ตระหนักถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการที่จะเร่งสร้างโอกาสเพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้มากขึ้น โดยจัดตั้ง "โครงการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ IT Digest" เพื่อเผยแพร่ ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ECTI เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน การวิจัย ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร และกระตุ้นให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา พร้อมส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เชิงรุกและเรียนรู้ด้วยตนเอง

สำหรับในสถานศึกษานั้น วารสารอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้เข้ามามีบทบาทเป็นสื่อในการเรียนการสอนด้วย ดังที่สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้มีการจัดให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งยังให้นิสิตนักศึกษา ครูอาจารย์สามารถเข้าไปสืบค้นบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้หลากหลายสาขาตามความต้องการในฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ สาขาวิทยาศาสตร์ สาขาจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ สหสาขาวิชา สาขาแพทยศาสตร์ สาขาทันตแพทย์ศาสตร์ สาขาการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น ACM Digital Library เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทางด้านคอมพิวเตอร์ รวบรวมจากเอกสารฉบับเต็ม จากวารสาร, H.W.Wilson เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมทางด้านการศึกษา จากวารสารต่างๆ อย่างน้อยตั้งแต่ปี ค.ศ.1996 ถึงปัจจุบัน, IEEE / IEE เป็นฐานข้อมูลวารสารมีเอกสารฉบับเต็มจำนวนมากกว่า 12,000 รายการ ซึ่งเป็นวารสารรายงานการประชุม และ

เอกสารมาตรฐานตั้งแต่ปี 1988 ถึงปัจจุบัน เป็นต้น (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *บริการช่วยการค้นคว้าสารสนเทศ*. (แผ่นพับ).)

เมื่อพิจารณาจากการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะเห็นได้ว่าทางมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจและคุณค่าต่อครูอาจารย์ และนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นประโยชน์ในการมีส่วนช่วยให้ครูอาจารย์ และนิสิตสามารถหาข้อมูลความรู้ ข่าวสารที่ทันสมัย และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทราบเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน การทำรายงาน การทำวิจัย จึงกล่าวได้ว่าวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการหาความรู้

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีครูอาจารย์ และนิสิตที่ไม่เลือกใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เนื่องจากเห็นว่ามีความไม่สะดวกสบายในการใช้ ดังที่ แชน (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: 32; อ้างอิงจาก Chan. 1999: 11-12) ได้สรุปปัญหา และอุปสรรคในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ได้แก่ ปัญหาอุปสรรคด้านเทคโนโลยี ที่มีความไม่พร้อมในด้านอุปกรณ์ และระบบเครือข่ายที่มีคุณภาพ, ปัญหาอุปสรรคด้านสังคม และวัฒนธรรม ที่ทำให้ยากต่อการนำติดตัวไปตามที่ต่างๆ ไม่สะดวกเหมือนวารสารตีพิมพ์, ปัญหาอุปสรรคด้านเศรษฐศาสตร์ อันเนื่องจากการจัดเก็บ หรือพิมพ์วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีราคาแพง วิธีการการกำหนดราคาค่าธรรมเนียมบอกรับของผู้จัดจำหน่ายยุ่งยากมาก และมีขีดจำกัด (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: 34) สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสิ่งกีดกันในการเข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ ดังเช่นงานวิจัยของอัมพร ที่กล่าวว่าการไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล ร้อยละ 13.18 มีเหตุผลที่ไม่ใช้คือ ความไม่สะดวกในการใช้คอมพิวเตอร์ หรืออินเทอร์เน็ต (อัมพร ขาวบาง. 2547)

ดังนั้น จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับการศึกษาในงานวิจัยที่เคยมีผู้ทำมาแล้วส่วนใหญ่พบว่าเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของครูอาจารย์ และยังไม่พบว่ามีการศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น (Theory of Planned Behavior) (Ajzen. 1988) ซึ่งเป็นบทขยายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory Reasoned Action) ของไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen;& Fishbein. 1980) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีข้อตกลงว่า พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดมาจากเจตนาที่จะปฏิบัติเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ เจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

โดยผลการศึกษานั้นจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ให้นิสิตต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความสามารถของปัจจัยสาเหตุที่ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อศึกษาขนาดของผลกระทบในปัจจัยเชิงสาเหตุแต่ละปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นแนวทางในการศึกษา เพื่อระบุสาเหตุของแต่ละปัจจัยจากแต่ละแหล่งว่ามีผลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตมากน้อยเพียงใด โดยผลของการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง (Direct effect) และอิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect) ในโมเดลเชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น สามารถนำไปปรับปรุง หรือส่งเสริม นโยบาย หลักสูตรในสถาบันการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งชี้นำให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยขยายขอบข่ายของการนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้เพื่อการอธิบายสาเหตุและผลของพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับปรากฏการณ์นี้ ทั้งยังสามารถนำข้อค้นพบของการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางของครู อาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทางมหาวิทยาลัย ได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไข และส่งเสริมพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตได้อย่างตรงประเด็น

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ประชากรในการวิจัย**

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3,529 คน เป็นนิสิตปริญญาโท 2,870 คน และนิสิตปริญญาเอก 659 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ นิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 615 คน จำแนกเป็นระดับปริญญาเอก จำนวน 110 คน และระดับปริญญาโทจำนวน 495 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

3.1 ตัวแปรสาเหตุ (Cause variables) ประกอบด้วย

3.1.1 เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I)

3.1.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)

3.1.3 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (b_i) และการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (e_i)

3.1.4 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN)

3.1.5 ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (N_{Bi}) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (MC_i)

3.1.6 การรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC)

3.1.7 ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (C_i) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (P_i)

3.2 ตัวแปรผล (Effect variables) ได้แก่ พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) แบ่งเป็น 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ดังนี้

3.2.1 รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Ty)

3.2.2 วัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Pur)

3.2.3 ช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Pe)

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

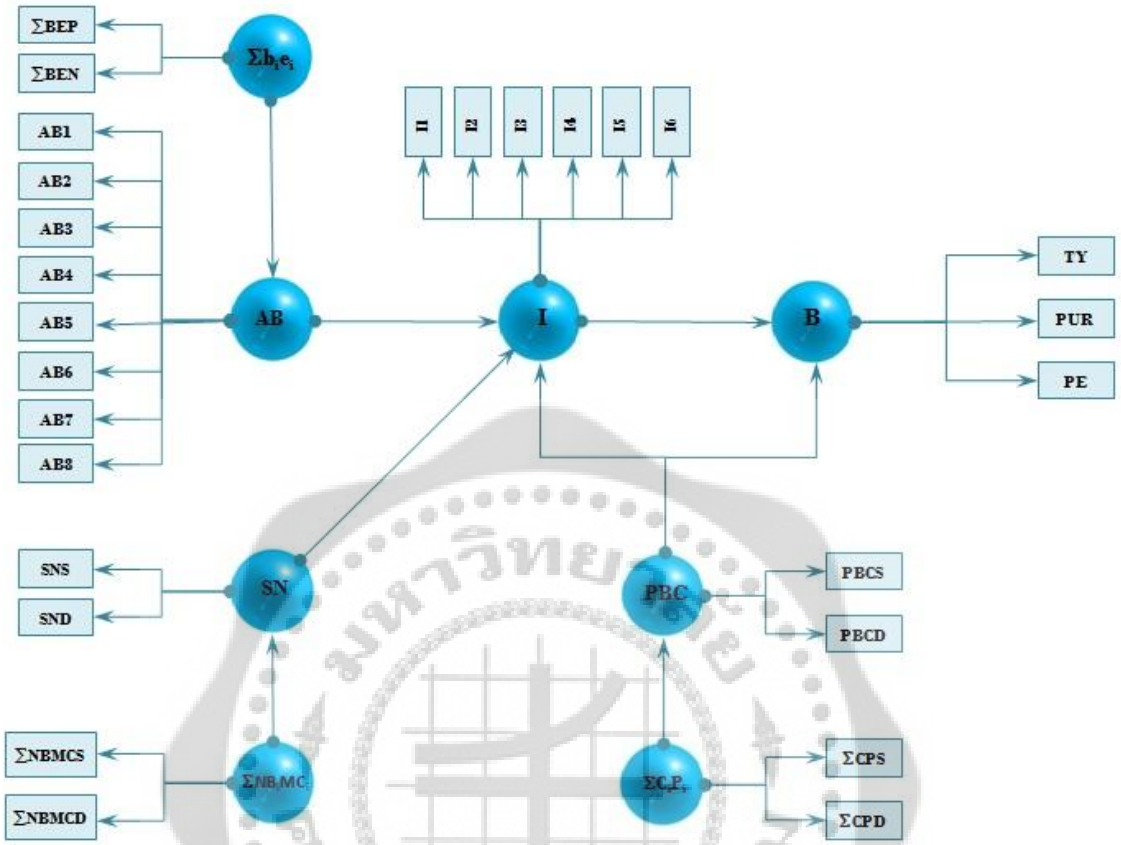

ภาพประกอบ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

สัญลักษณ์ภายในภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

วงกลม ◯ แทน ตัวแปรแฝง (Latent Variables)

สี่เหลี่ยม ▭ แทน ตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables)

ลูกศร → แทน ทิศทางอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุไปหาตัวแปลผล โดยตัวแปรที่อยู่หัวลูกศรจะเป็นตัวแปรผลที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุ

อักษรย่อภายในภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

b_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Behavioral beliefs)

e_i แทน การประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Subjective Evaluation)

AB แทน ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Attitude toward the behavior)

NB_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Normative beliefs)

MC_i แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Motivation to comply)

SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Subjective Norm)

C_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์(Control beliefs)

P_i แทน การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Received power of control factors)

PBC แทน การรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Perceived behavioral control)

I แทน เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Behavioral intention)

B แทน พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Behavior)

Ty แทน รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Type)

Pur แทน วัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Purpose)

Pe แทน ช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Period)

ลักษณะของกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้นำเสนอนั้น เพื่อลดความซับซ้อนในการนำเสนอลง ผู้วิจัยจึงนำเสนอเฉพาะส่วนที่เป็นโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงเท่านั้น โดยจะไม่แสดงให้เห็นถึงโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ (Measurement Model) ยกเว้นตัวแปรแฝงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่นำเสนอตัวแปรสังเกตได้ด้วย 3 ตัว โดยกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ของไอเซ่น (Ajzen. 1988) ซึ่งมีพัฒนาการมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ของไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen and Fishbein. 1980)

จากภาพประกอบ 1 แสดงลักษณะของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดขึ้นเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Structural Model) โดยผู้วิจัยจะใช้โมเดลโครงสร้างที่กำหนดขึ้นเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการแยกอธิบายสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equations) ออกเป็น 4 สมการโครงสร้าง และพิจารณาแยกผลกระทบของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายในออกเป็นผลกระทบรวม ผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อม (Total, Direct and Indirect Effects) ในแต่ละสมการโครงสร้างได้ ดังนี้

สมการโครงสร้างที่ 1 มีตัวแปรเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) เป็นตัวแปรตาม โดยมีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) และการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) เป็นตัวแปรสาเหตุ

สมการโครงสร้างที่ 2 มีตัวแปรพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) เป็นตัวแปรตาม โดยมีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) และการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) เป็นตัวแปรสาเหตุ

สมการโครงสร้างที่ 3 มีตัวแปรพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) เป็นตัวแปรตาม โดยมีตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) และการรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ทางอ้อม โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ** (Causal Relationship Model) หมายถึง โมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุกับตัวแปรผล ที่สร้างขึ้นบนพื้นฐานของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

2. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์** หมายถึง วารสารวิชาการใดๆ ที่มีเนื้อหาอยู่ในรูปดิจิตอล หรืออิเล็กทรอนิกส์ ที่ให้บริการในรูปบทความฉบับเต็ม และบทคัดย่อ ซึ่งมีกำหนดออกแน่นอน สม่ำเสมอ หรือเป็นวารสารที่สามารถอ่านผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าธรรมเนียม ในการบอกรับเป็นสมาชิก รวมถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เผยแพร่ในรูปแบบเครือข่าย (Networked) และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปซีดี-รอม ฉบับเต็ม

3. **ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน** (TPB) หมายถึง แนวความคิดของไอเซ่น (1988) ที่อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วย

ความเชื่อที่มีต่อพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม โดยความเชื่อเหล่านี้ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม

4. **พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**(B) หมายถึง การแสดงออกของนิสิตเกี่ยวกับการเข้าใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย เพื่อสืบค้นและใช้ข้อมูล บทความ, บทคัดย่อวิจัย รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, ประเด็นความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการ จากวารสาร ซึ่งจะครอบคลุม 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ด้านรูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Type) หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตในการเข้าใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย เพื่อสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของการเชื่อมตรงออนไลน์ (Online), ฐานข้อมูลซีดี-รอม ฉบับเต็ม (CD-ROM) และผ่านระบบเครือข่าย (Networked) โดยพิจารณาด้านการเข้าถึงข้อมูลแบบเสียค่าใช้จ่าย และไม่เสียค่าใช้จ่าย

4.2 ด้านวัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Purpose) หมายถึง จุดมุ่งหมายที่นิสิตเข้าใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย เพื่อสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่นำเสนอในลักษณะของบทความ (Articles), บทคัดย่อวิจัย (Abstract), รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full text) และประเด็นความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการ

4.3 ด้านช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Period) หมายถึง ช่วงเวลาที่นิสิตเข้าใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย เพื่อสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาถึงระยะเวลาที่นิสิตเข้าสืบค้นโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์

5. **เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (I) หมายถึง ระดับความมุ่งมั่นหรือความตั้งใจของนิสิตว่าเขาจะแสดงพฤติกรรมการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ระบุนั้นมากน้อยเพียงใด

6. **ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (AB) หมายถึง ระดับความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอาจเป็นไปในลักษณะทางบวก ทางลบ หรือเป็นกลางของนิสิตแต่ละคน

7. **ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (b_i) หมายถึง การที่นิสิตคิดหรือเชื่อว่าเมื่อกระทำพฤติกรรมการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะทำให้เกิดผลดีผลเสียกับตนเองอย่างไร

8. **การประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (e_i) หมายถึง หมายถึง การที่นิสิตเชื่อมั่นว่า เมื่อสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ผลของการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้น จะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

9. **กลุ่มอ้างอิง** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อนิสิตที่นิสิตได้อ้างถึงว่าเห็นด้วยหรือคัดค้านเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

10. **การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (SN) หมายถึง การรับรู้ของนิสิตเกี่ยวกับความกดดันทางสังคม (สื่อ เพื่อน อาจารย์ รุ่นพี่) มีความประสงค์ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากน้อยเพียงใด

11. **ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (NB_i) หมายถึง ความเชื่อว่าบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญต่อนิสิต มีความประสงค์ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด

12. **แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (MC_i) หมายถึง การรับรู้ของนิสิตว่าเขาต้องการทำตามความประสงค์ของกลุ่มอ้างอิง ที่มีความสำคัญต่อตัวเขานั้นเพียงใด

13. **การรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (PBC) หมายถึง การรับรู้ความสามารถของนิสิตว่าเป็นการยาก หรือง่ายที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการสะท้อนจากประสบการณ์ในอดีต และการคาดคะเนปัจจัยส่งเสริม หรือขัดขวางในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

14. **ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (C_i) หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการมี หรือไม่มีปัจจัยที่สนับสนุน หรือขัดขวางในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ถ้านิสิตเชื่อว่าเขามีปัจจัยสนับสนุนมาก และมีปัจจัยขัดขวางน้อย นิสิตจะเชื่อว่าตนเองมีโอกาสในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้มาก

15. **การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** (P_i) หมายถึง การประเมินของนิสิตว่าปัจจัย หรือสถานการณ์ใดที่เป็นตัวส่งเสริม หรือขัดขวางการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของตน มากน้อยเพียงใด

สมมติฐานของการวิจัย

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จากกรอบแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. โมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาที่สร้างขึ้นตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ตัวแปรเชิงสาเหตุทุกตัวส่งผลกระทบรวมต่อตัวแปรพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ของไอเซ่นมาใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมดังกล่าว

และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้นำเสนอตามลำดับขั้นดังนี้

1.1 ความหมายของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.2 ประวัติความเป็นมา และโครงการทดลองวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.3 รูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.4 ลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.5 จุดประสงค์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.6 ด้านดี และปัญหาอุปสรรคของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.7 วิธีการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.8 การบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1.9 แนวโน้มของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต

ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

2.1ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory Reasoned Action)

2.1.1 ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1.2 สาระสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1.3 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1.4 ตัวแปรต่างๆในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1.5 ข้อจำกัดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล
2.2 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)
2.2.1 ลักษณะของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
2.2.2 ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
2.2.3 สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
2.2.4 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎี
2.2.5 ตัวแปรภายในกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน
2.2.6 ข้อดีของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ส่วนนี้เป็นเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ตอนที่ 1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ในส่วนนี้ จะเป็นการนำเสนอเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 **ความหมายของวารสารอิเล็กทรอนิกส์**

สมร ตาระพันธ์ (2543: 24) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารรูปแบบใหม่ที่มีการจัดเก็บ บันทึก และพิมพ์เผยแพร่สารสนเทศทางวิชาการไว้ในรูปแฟ้มคอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกำหนดออกแน่นอนสม่ำเสมอ โดยสามารถเข้าถึง สืบค้นข้อมูล และสั่งซื้อ หรือบอกรับเป็นสมาชิกได้จากฐานข้อมูลซีดี-รอม ฐานข้อมูลออนไลน์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์

สมาน ลอยฟ้า (2537: 41) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่เสนอข้อมูลสั้นๆ ซึ่งออกเป็นระยะๆโดยสม่ำเสมอ ข้อมูลที่นำเสนอเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ซึ่งค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์จะได้จากค่าบอกรับเป็นสมาชิกของผู้ใช้ และข้อมูลจะถูกจัดส่งจากหน่วยศูนย์กลางทางอิเล็กทรอนิกส์ไปยังเทอร์มินัลของผู้ใช้โดยผ่านระบบการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

อังคณา ดอนหัวร่อ, อัมพร ขาวบาง และเอกรินทร์ ลัทธศักดิ์ศิริ (2543: 75) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่บันทึกด้วยระบบดิจิตอล ในรูปแบบต่างๆ เช่น ซีดี-รอม แผ่นบันทึก แถบบันทึก ฯลฯ หรือผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถเข้าถึงด้วยระบบออนไลน์ทาง เวิลด์ ไวด์ เว็บ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

เพ็ญพิมล คงมนต์ (2544: 25 - 26) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารวิชาการที่มีข้อมูลเกี่ยวกับผลการศึกษา และมักผลิตในสถาบันการศึกษา โดยผู้ผลิตมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อให้มีการบันทึกผลการศึกษาค้นคว้า ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547: 165) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก โดยผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึง หรืออ่านวารสารนั้นได้ผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต หรือเป็นวารสารที่สามารถอ่านผ่านระบบเครือข่ายได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าธรรมเนียม ในการบอกรับเป็นสมาชิก

ชื่นจิต อาทร (2548: online) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารรูปแบบใหม่ที่มีการจัดเก็บ บันทึก และพิมพ์เผยแพร่สารนิเทศทางวิชาการไว้ในรูปแฟ้มคอมพิวเตอร์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีกำหนดออกแน่นอน สม่ำเสมอ โดยสามารถเข้าถึง สืบค้นข้อมูล และสั่งซื้อหรือบอกรับเป็นสมาชิกได้จากฐานข้อมูลซีดี-รอม ฐานข้อมูลออนไลน์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์

แบรนท์ (Brandt. 1992: 17-20) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง กลุ่มสารสนเทศที่ส่งออกไปในรูปอิเล็กทรอนิกส์ ตามกำหนดเวลาเป็นระยะ

แลนแคสเตอร์ (Lancaster. 1995: 520) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารใดๆที่เกิดขึ้นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งครอบคลุมวารสารทั้งหมดที่เป็นแบบอิเล็กทรอนิกส์ และมีฉบับพิมพ์ที่ทำคู่กันด้วย เนื้อหาของวารสารสามารถอ่านได้โดยผ่านเครือข่ายออนไลน์ และรวมทั้งวารสารที่เผยแพร่ในรูปซีดี-รอมด้วย ส่วนความหมายที่แคบ หมายถึง วารสารที่จัดทำขึ้นสำหรับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และหาได้ในรูปอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

โธมัส (Thomas E. Nisonger. 1998: 267) กล่าวว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมปรากฏการณ์ที่หลากหลาย ใช้ได้กับสิ่งพิมพ์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตผ่านเทคโนโลยี เช่น E-mail, Gopher, WWW เช่นเดียวกับ เทคโนโลยีออฟไลน์ เช่น แผ่น Floppy disks, Magnetic tape หรือซีดี-รอม

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง วารสารใดๆที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก มีเนื้อหาอยู่ในรูปดิจิตอล หรืออิเล็กทรอนิกส์ มีกำหนดออกแน่นอน สม่ำเสมอ หรือเป็นวารสารที่สามารถอ่านผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย หรือเสียค่าธรรมเนียม ในการบอกรับเป็นสมาชิก รวมถึงวารสารที่เผยแพร่ในรูปของเครือข่าย (Networked) ซีดี-รอม, Floppy Disk และ Magnetic Tape

สำหรับตัวอย่างวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ห้องสมุดสามารถบอกรับเป็นสมาชิกในสาขาต่างๆ ได้แก่ (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547; สุริทอง ศรีสะอาด. 2547; สมชาย วรัญญานุไกร. 2545; และแหล่งสารนิเทศที่ทันสมัย ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2549)

ตาราง 1 ตัวอย่างวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ห้องสมุดสามารถบอกรับเป็นสมาชิก

ชื่อฐานข้อมูล	สาขาวิชา	ที่อยู่เว็บไซต์
1. ABI/INFORM	บริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ การตลาดมากกว่า 800 ชื่อเรื่อง ตั้งแต่ปี ค.ศ.1991 ถึงปัจจุบัน	www.il.proquest.com/proquest/
2.Acadamic Research Lobrary	เป็นฐานข้อมูล บรรณานุกรม สาระสังเขป เอกสารเต็มรูปในทุกสาขาวิชา	proquest.umi.com
3.ACM Digital Library	สาขาคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี จากวารสารในรูปเอกสารเต็มรูป	www.acm.org/dl
4. EBSCO Online	ทุกสาขาวิชาในรูปเอกสารเต็มรูป และบทคัดย่อ	www.epnet.com
5.Emerald Intelligence	วารสารด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ 10 สาขาวิชา ในรูปเอกสารเต็มรูป	pippo.emeraldinsight.com
6.EX[amd Academic ASAP International]	สาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	db.igroupnet.com
7. Highwire Press	สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ กายภาพ และสังคมศาสตร์	www.highwire.org
8. IDEAL	ทุกสาขาวิชา	www.acsdemicpress.com
9. Karger libir	ทุกสาขาวิชา	www.libri.ch/agency/database/index.htm.

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูล	สาขาวิชา	ที่อยู่เว็บไซต์
10.Lexis – Nexis	ฐานข้อมูลข่าวจากบทความในหนังสือพิมพ์ วารสาร และแหล่งอ้างอิงอื่นๆ	www.lexis-nexis.com
11. IEEE Library Online	สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ นิวเคลียร์ วิศวกรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี	www.ieee.org
12. LINK	สาขาเคมี คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์ และการบริหาร	link.springer.de/
13. OCLC/ECO	ทุกสาขาวิชา	www.oclc.org
14. Proquest	ทุกสาขาวิชา	proquest.umi.com
15. Science Direct	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์	www.sciencedirect.com
16. Social Science Plus	ทุกสาขาวิชา	proquest.umi.com
17.Wilson Omnifile fulltext	ทุกสาขาวิชา	26.igroupnet.com
18. ERIC (Education Resources Information Center)	เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาจาก U.S. Department of Education ครอบคลุมเนื้อหาด้านการศึกษาไม่น้อยกว่า 975,000 รายการ	http://www.eric.ed.gov/
19. DAO (Dissertation Abstracts Online)	เป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมวิทยานิพนธ์ต่างประเทศไม่น้อยกว่า 1,560,000 ชื่อเรื่อง	http://proquest.umi.com/login
20. BioOne	นิเวศวิทยา ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม รวบรวมเนื้อหาเต็มรูปจากวารสารวิจัยมากกว่า 40 รายชื่อ	http://www.bioone.org/bioone/?request=index-html

นอกจากนี้ยังมีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถอ่านผ่านอินเทอร์เน็ตได้ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมในการสมัครเป็นสมาชิก เช่น

1. Business Review (http://albany.bizjournals.com/albany)
2. Business Week Online (http://www.businessweek.com)
3. Far Eastern Economic Review (http://www.feer.com/)
4. Time Online (http://www.time.com/time/magazine/contents/)
5. Computer Review (http://www.computerreview.com/)
6. Ejournal Site Guide : a MetaSource (http://www.library.ubc.ac/ejour)
7. Serial in Cyberspace (http://www.uvm.edu/~bmaclenn/)
8. Harrassowitz E-Journals Resource Guide (http://www.harrasowitz.de/top_resources/ejresguide.html)
9. About PubList.com (http://www.publist.comm/about.html)
10. SPARC The Scholary Publishing Academic Resources Coalition (http://www.arl.org/aparc/core/index.asp?page=g15)

1.2 ประวัติความเป็นมา และโครงการทดลองวารสารอิเล็กทรอนิกส์

วารสารอิเล็กทรอนิกส์เริ่มพัฒนาขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1960 โดย ยูเนสโกได้สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในงานพิมพ์วารสาร ต่อมาในปี ค.ศ.1980 ได้มีการทดลองจัดทำวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางวิชาการขึ้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดย New Jersey Institute of Technology ออกวารสารชื่อ “Mental Workload” ภายใต้โครงการชื่อว่า Electronic Information Exchange System (EIES) ซึ่งเป็นวารสารทางด้านจิตวิทยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการระบบที่ยุ่งยากซับซ้อน และเพื่อทดสอบสมมติฐานของประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นด้านการผลิต และลดค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์เล่มวารสาร แต่เนื่องจากเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ยังขาดความชำนาญเล่มแรก ทำให้ต่อมาจึงล้มเหลวในเวลาอันรวดเร็ว (Nisonger. 1998)

ต่อมาในปี ค.ศ.1981 ได้มีการร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย The University of Loughboroug and the University of Birmingham ภายใต้โครงการ The Birmingham Loughboroug Electronic Network Development (BLEND) เกิดขึ้นที่ประเทศอังกฤษ ผลิตวารสารวิชาการ อิเล็กทรอนิกส์ ชื่อ Computer Human Factors มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ และประเมินรูปแบบการสื่อสารโดยผ่านวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเครือข่ายข้อมูล ประเมินค่าใช้จ่าย ประสิทธิภาพ และผลกระทบของระบบ (สมาน ลอยฟ้า. 2537) แต่ในที่สุดก็ล้มเหลวเช่นเดียวกับ

โครงการ และสาเหตุที่โครงการดังกล่าวนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมีปัญหา 3 ประการ คือ (Lancaster. 1995: 521)

1. สมาชิกของชุมชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ผู้ที่จะแต่ง และผู้ที่จะอ่าน ซึ่งจำเป็นต้องใช้เครื่องเทอร์มินัล ไม่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ หรือมีไม่เพียงพอ

2. ปัญหาด้านเทคโนโลยี เป็นต้นว่า ปัญหาด้านโทรคมนาคม การตอบสนองช้า คุณภาพในการแสดงบนจอต่ำ วิธีการใช้ยุ่งยากไม่สะดวก และเสียเวลาทำให้ไม่น่าเข้าใช้

3. ปัญหาด้านผู้แต่ง ที่มองไม่เห็นผลตอบแทนที่ชัดเจน หากส่งบทความไปลงฐานข้อมูลแล้ว และผลงานนั้นก็ไม่ว่าจะมีน้ำหนักเพียงพอในการได้รับพิจารณาเป็นผลงานด้านวิชาการที่จะทำให้ได้เลื่อนตำแหน่ง รายได้ หรือการต่อสัญญาที่ถาวร และประกันไม่ได้ว่าจะมีผู้อ่านมากหรือไม่

กล่าวได้ว่าโครงการทั้งสองโครงการนั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เหนือกว่าวารสารแบบพิมพ์ ต่อมาจึงได้มีการเกิดโครงการต่างๆอีกหลายโครงการ เพื่อพัฒนารูปแบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้มีประสิทธิภาพที่แตกต่างไปจากวารสารแบบสิ่งพิมพ์ เช่น

โครงการ Quarter มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆ ที่มีต่อชุมชนวิชาการ ได้รับเงินอุดหนุนจาก British Library and Development Department ในการจัดทำวารสารชื่อ HyperBIT เป็นวารสารในรูปไฮเปอร์เท็กฉบับแรกของโลก บทความแต่ละบทความมีโครงสร้างของไฮเปอร์เท็ก และการเชื่อมโยงต่อบทความอื่นๆด้วย ผลการศึกษาพบว่า HyperBIT มีข้อได้เปรียบกว่าวารสารแบบพิมพ์ ในด้านของการเข้าถึงได้จากของคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้ ด้วยเนื้อหาที่สามารถสืบค้นได้ทั่วถึง และสามารถเชื่อมโยงไปสู่งานเขียน หรือบทความที่เกี่ยวข้องกับบทความนั้น ทำให้ผู้อ่านสามารถเคลื่อนย้ายระหว่างบทความได้รวดเร็ว และง่ายดาย (McKnight. 1993: 7)

โครงการ LISTSERV เป็นโครงการที่มีคอมพิวเตอร์เป็นศูนย์กลางสำหรับเก็บข้อมูลของผู้บอกรับเป็นสมาชิก โดยในการทำงานนั้น เมื่อมีวารสารฉบับใหม่ๆออกมา ระบบจะทำการส่งหน้าสารบัญ และสาระสังเขปไปให้ผู้ใช้ผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งผู้ใช้สามารถขอใช้บทความเต็มรูปได้ โดยส่งคำขอทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์กลับไปยังเครื่องบริการ ทั้งนี้ LISTSERV ยังสามารถเผยแพร่วารสารผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ทั่วโลก (วิกกินส์ ริชาร์ด ดับบลิว. 2539)

โครงการ CORE (Chemistry Online Retrieval Experiment) มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการส่งบทความจากวารสารในสาขาเคมีในรูปอิเล็กทรอนิกส์ไปยังสถานีงานในห้องสมุด และเครื่องปลายทางบนโต๊ะทำงานของนักวิชาการ สามารถบรรจุตัวบทความส่งไปในเครื่อง บรรจุวารสาร 20 ชื่อในรูปแบบของไฟล์ ASCII และ Microfilm Abstracts Services บรรจุดรรชนีบทความในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ Online Computer Library Center (OCLC) จัดทำ และบรรจุฐานข้อมูล และเทคนิคใน

การสืบค้น และ Bellcore จัดทำระบบการโต้ตอบกับผู้ใช้ทั้งไฟล์ข้อความ และกราฟฟิค (สุมนา วัสสระ. 2539)

โครงการ Tulip (The University Licensing Program) มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำวารสารให้สามารถเข้าถึงได้ผ่านทางเครือข่าย จัดทำโดย Elsevier บรรจุบทความจากวารสารในสาขาวิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ 42 ชื่อ เพื่อเผยแพร่ไปยังมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยจำนวน 15 แห่ง ให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น มหาวิทยาลัยคอร์แนล (The Cornell University), มหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน (Princeton University) และมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) เป็นต้น (McKnight. 1993: 9)

โครงการ OJCCT (The Online Journal of Current Clinical Trials) เป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของ The American Association for the Advancement of Science (AAAS) และ Online Computer Library Center (OCLC) จัดทำวารสารชื่อ "OJCCT (The Online Journal of Current Clinical Trials)" ในปี ค.ศ.1992 โดยเป็นวารสารประเภทวิจารณ์ และปริทัศน์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยมีกราฟิก และสามารถสืบค้นในบทความฉบับเต็ม

1.3 รูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

วารสารอิเล็กทรอนิกส์พิจารณาได้หลากหลายลักษณะ เช่น พิจารณาจากรูปแบบของสื่อที่บันทึก และเข้าถึง พิจารณาจากการนำออกเผยแพร่ พิจารณาจากลักษณะเด่น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อดี ข้อที่แตกต่าง ข้อจำกัด จากวารสารฉบับพิมพ์

ลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่พิจารณาจากรูปแบบของสื่อที่บันทึก และการเข้าถึง มี 3 รูปแบบ คือ (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: 35; อ้างอิงจาก Woodward. 1995: 71-78)

1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปออนไลน์ (Online) เป็นวารสารฉบับเต็ม (Full Text) ที่สามารถสืบค้นข้อมูลด้วยระบบออนไลน์จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ โดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลของผู้ผลิต หรือแหล่งผลิตได้ ด้วยการเชื่อมตรง (On-line) ไปยังผู้จัดจำหน่าย ซึ่งอยู่ห่างไกลในต่างประเทศ โดยต้องจ่ายค่าเข้าใช้ในแต่ละครั้งแพงกว่าการค้นคืนแบบออฟไลน์จากห้องสมุด บริษัทผู้จัดจำหน่ายฐานข้อมูลวารสารในลักษณะนี้ที่มีชื่อเสียง เช่น DIALOG, BRS, LEXIS – NEXIS และ ORBIT โดยมีข้อมูลสิ่งพิมพ์ทุกประเภทในทุกสาขาวิชา

2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูป ซีดี-รอม ฉบับเต็ม (CD-ROM) หมายถึง วารสารที่จัดทำบันทึกในรูปฐานข้อมูลซีดี-รอม ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการจัดเก็บ บันทึกข้อมูลในรูปดิจิตอล ตามปกติเป็นสื่อประเภทออปติคอล (optical media) ที่ใช้แสงเลเซอร์ในการอ่านและบันทึกข้อมูล ปกติจะจัดพิมพ์ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ และจัดทำในรูปแบบซีดี-รอมควบคู่กันไป ระยะแรกของการจัดทำวารสารในรูปแบบซีดี-รอม คือ การนำวารสารในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ไปจัดทำการสแกนทั้งฉบับ และจัดเก็บไว้

ในรูปแบบฐานข้อมูล ซีดี-รอม บริษัทที่มีการผลิตในรูปแบบนี้ เช่น นิตยสาร Times, New York Times (เพ็ญพิมล คงมนต์. 2544 : 27)

ปัจจุบันวารสารอิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ในปี ค.ศ.1996 มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปซีดี-รอม จำนวน 1,963 ชื่อ และในปี ค.ศ.1998 เพิ่มขึ้นเป็น 2,903 ชื่อ และผู้ผลิตวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบนี้ก็กำลังเพิ่มผลผลิตผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สามารถส่งและเผยแพร่สารนิเทศไปยังที่ต่างๆ ทั้งใกล้ และไกลได้อีกด้วย (สมร ตาระพันธ์. 2533: 25-26)

3. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเครือข่าย (Networked) เป็นวารสารที่ให้บริการในระบบเครือข่าย มีลักษณะการใช้ข้อมูลแบบแม่ข่าย และลูกข่าย โดยสามารถเรียกใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถเรียกใช้ และถ่ายโอนบทความที่ตรงกับความต้องการไว้ เพื่อการใช้งานในภายหลัง หรือสั่งพิมพ์ทางเครื่องพิมพ์ได้ทันที ปัจจุบันวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่พบในระบบเครือข่าย มีทั้งที่เสียค่าใช้จ่ายในการสมัครเป็นสมาชิก และให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ปัจจุบันวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่พบในระบบเครือข่าย แบ่งเป็น 2 ประเภท (ปัทมาพร เย็นบำรุง. 2540) คือ

3.1 วารสารที่มีการเสนอเนื้อหาในลักษณะบทความ ข้อมูลในแต่ละฉบับจะประกอบด้วยบทความจากวารสารต่างๆ ซึ่งอาจจะมีการคัดเลือกบทความที่ตีพิมพ์ เผยแพร่โดยมีคณะกรรมการพิจารณา และสามารถบอกรับเป็นสมาชิกวารสารได้เช่นเดียวกับวารสารทางวิชาการที่พิมพ์เผยแพร่ในรูปสิ่งพิมพ์ เช่น วารสาร Interpersonal Computing and Technology (IPCT) ซึ่งเป็นวารสารที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ จัดพิมพ์เผยแพร่โดย Center for Teaching and Technology ประเทศสหรัฐอเมริกา

3.2 วารสารที่มีการเสนอเนื้อหาในลักษณะจดหมายข่าว เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถบอกรับเป็นสมาชิกโดยกลุ่มผู้ใช้บริการข่าวสาร (listserv) ซึ่งจะให้ข่าวสารข้อมูล และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นซึ่งกันและกันผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และการประชุมทางไกลด้วยคอมพิวเตอร์

ร็อบและ เจฟฟรี (Kling, Rob; & Mckim, Geoffrey. 1999, 891-892) ได้แบ่งรูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ ตามสภาพของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

1. Electronic Journal หมายถึง วารสารที่สามารถเข้าถึง หรือไปใช้ได้ผ่านทางรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

2. Hybrid paper electronic journal (p-e journal) หมายถึง วารสารที่มีการจำหน่าย หรือเผยแพร่ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ แต่สามารถเข้าถึง หรืออ่านบทความที่ได้ยอมรับในแวดวงนักวิชาการ (peer review) ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

3. Hybrid electronic paper journal (e-p journal) หมายถึง วารสารที่มีการจำหน่าย หรือเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แต่สามารถจำกัดการจำหน่ายในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ได้

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดตามการแบ่งรูปแบบของ Woodward ซึ่งแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า รูปแบบของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็น 3 รูปแบบคือ

1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปออนไลน์ (Online) เป็นวารสารฉบับเต็ม (Full Text) ที่สามารถสืบค้นข้อมูลด้วยระบบออนไลน์จากฐานข้อมูล โดยผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ด้วยการเชื่อมตรง (On-line)

2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูป ซีดี-รอม ฉบับเต็ม (CD-ROM) เป็นวารสารที่จัดทำบันทึกในรูปฐานข้อมูลซีดี-รอม ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการจัดเก็บ บันทึกข้อมูลในรูปดิจิตอล

3. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเครือข่าย (Networked) เป็นวารสารที่ให้บริการในระบบเครือข่าย สามารถเรียกใช้งานผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีทั้งที่เสียค่าใช้จ่ายในการสมัครเป็นสมาชิก และให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย

1.4 ลักษณะของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีคุณลักษณะเด่นแตกต่าง และไม่เหมือนกับวารสารฉบับพิมพ์หลายประการ ดังนี้ (สุริทอง ศรีสะอาด.2547 อ้างอิงจาก Chan. 1999: 11-12; Evans. 2000: 185; Lancaster. 1995: 523; & Nisonger. 1998: 290)

1. มีความทันสมัย และผลิตผลการวิจัยออกได้เร็วกว่าฉบับพิมพ์ โดยการส่งบทความทางอิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสารกันเป็นเครือข่ายระหว่าง ผู้เขียน บรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อได้รับพิจารณาลงพิมพ์ก็เพียงแต่เพิ่มลงในฐานข้อมูลไม่ต้องรอฉบับต่อไป

2. ช่วยลดขนาดพื้นที่ในการจัดเก็บวารสารฉบับย้อนหลัง

3. ประหยัดกระดาษ ประหยัดเวลา และประหยัดงบประมาณในการจัดทำวารสารจำนวนหลายๆฉบับ

4. เข้าถึงบทความในวารสารได้ดีกว่า ง่าย และเร็ว ค้นคืนได้ในหลายรูปแบบ

5. มีระบบแจ้งผู้อ่านเมื่อมีบทความที่อยู่ในความสนใจ

6. สามารถเชื่อมโยงเรื่องที่เขียนไปยังเอกสารอ้างอิง ฐานข้อมูล หรืองานวิจัยเรื่องอื่นๆ โดยใช้ไฮเปอร์เท็กซ์ ลิงค์ (Hypertext Links)

7. สามารถปรับปรุงแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว

8. นำเสนอฉบับ Pre-Print ได้ก่อนออกเผยแพร่อย่างเป็นทางการ

9. สามารถแทรกความคิดเห็นของผู้อ่านได้

10. สามารถนำเสนอผลงานได้ในลักษณะสื่อผสมที่ทันสมัย พร้อมภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง Analog Model ไฮเปอร์เท็กซ์ ลิงค์ (Hypertext Links)

11. ประหยัดงบประมาณในการจัดทำซ้ำ และบอกรับ

12. ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดพิมพ์ และจัดส่งทางไปรษณีย์ถึงผู้เป็นสมาชิก

13. ผู้ใช้ และสถาบันบริการสารสนเทศสามารถใช้บริการสั่งเฉพาะบทความที่ต้องการ เช่น บริการ Uncover เป็นต้น

14. นำวารสารฉบับย้อนหลังวางบนเว็บให้สืบค้นได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย

15. ประชาสัมพันธ์ และจัดจำหน่ายบนเว็บได้

16. ผู้ใช้ทุกมุมโลกสามารถเข้าถึง และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา เพราะลดอุปสรรคด้านระยะทาง เวลา และสถานที่ได้

1.5 จุดประสงค์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ในด้านจุดประสงค์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น ต้องกำหนดให้ชัดเจน โดยจุดประสงค์ที่คณะอนุกรรมการกลุ่มวารสาร และเอกสาร (2529) ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ แนวคิด ทฤษฎี หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับหน่วยงาน และการดำเนินงานการบิการชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหาความรู้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งให้นักวิชาการ นักศึกษา และอาจารย์ได้พิมพ์ผลงานเผยแพร่อีกด้วย

2. เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าในวิทยาการแขนงต่างๆ โดยกระตุ้นให้เกิดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น ส่งเสริม และพัฒนาความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์การทำงาน ส่งเสริมให้ผู้สนใจในวิชาการต่างๆ เกิดความคิดริเริ่มทางวิชาการด้านต่างๆ รวมทั้งศึกษา และติดตามความเคลื่อนไหวของปัญหาต่างๆ เพื่อผลิตผลงาน และนำเสนอต่อผู้สนใจ

3. เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ทัศนคติ และประสบการณ์ระหว่างนักวิชาการสถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วๆไป

4. เพื่อการประชาสัมพันธ์ โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน เช่น ระหว่างหน่วยงาน กับบุคคลภายใน ระหว่างบุคคลภายนอกสถาบัน และประชาชนทั่วไป หรือระหว่างนักศึกษาเก่าของสถาบัน เป็นต้น

จากแนวความคิดข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า จุดประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้นิสิตมีพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คือ เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการศึกษาหาความรู้ สามารถ

นำไปใช้เป็นแหล่งอ้างอิง ทั้งยังเป็นแหล่งให้นักวิชาการ นักศึกษา และอาจารย์ได้พิมพ์ผลงานเผยแพร่ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์แก่นิสิตในการทำความเข้าใจในรายวิชาที่เรียน การเตรียมความพร้อมก่อนสอบ การเตรียมตัวสอบประมวลความรู้ และเตรียมความพร้อมในการเรียนรายวิชาถัดไปได้

1.6 ด้านดี และปัญหาอุปสรรคของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีทั้งด้านดี และด้านที่เป็นปัญหาอุปสรรค (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: 33; อ้างอิงจาก Chan. 1999: 11-13) ซึ่งกล่าวแยกดังนี้

ด้านดีของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

1. ความรวดเร็วของการผลิต และเผยแพร่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้แต่ง และสำนักพิมพ์สามารถทำงานประสานงานกันได้ง่าย โดยใช้ Computer file ไปทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะกระบวนการ Review ประหยัดเวลาอันมีค่าได้ เพราะมีการสร้างเครือข่ายสื่อสารระหว่างผู้แต่ง บรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ (Referees) สำหรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์แบบ ซีดี-รอม ก็มีความกะทัดรัด แผ่นเดียวสามารถจุบทความได้หลายบท พร้อมทั้งมีดัชนี และกราฟิกที่สมบูรณ์ ข้อดีของความเร็วของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ความก้าวหน้าของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ สามารถอำนวยความสะดวกในการทำงาน และอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการทั่วโลกได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ความสามารถในการเพิ่มเติมข้อมูล เนื่องจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์จัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้แต่ง และผู้ผลิตวารสารจึงสามารถเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รวมทั้งผู้อ่านสามารถแสดงความคิดเห็น และคำวิจารณ์ได้

3. ความสามารถในการเข้าถึง ผู้ใช้สามารถเข้าถึงบทความ หรือวารสารที่ต้องการได้ภายในเวลาไม่กี่นาที แทนที่จะเป็นชั่วโมง หรือหลายวันด้วยข้อจำกัดด้านกายภาพ การเผยแพร่สามารถทำได้อย่างฉับไวในเชิงรุก

4. ความสามารถในการสืบค้น วารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถสืบค้นได้หลายวิธี เช่น การสืบค้นจากที่อยู่ (URL) ของวารสาร สืบค้นจากโปรแกรมค้นหา และสืบค้นจากรายการออนไลน์ของห้องสมุด เป็นต้น

5. ราคาบอกรับเป็นสมาชิก จากราคาวารสารฉบับพิมพ์ที่มีจำนวนมากขึ้น และเริ่มมีราคาสูงขึ้นตลอด ทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ วารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถแก้ปัญหาข้อนี้ได้ เพราะทำให้ประหยัดงบประมาณในการสมัครเป็นสมาชิก ทั้งนี้เนื่องจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวนมากให้บริการแบบสาธารณะ

6. นำเสนอในรูปแบบสื่อผสม วารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถนำเสนอสารสนเทศได้หลายแบบ เช่น เนื้อหาที่เป็นข้อความ ตาราง ตัวเลข กราฟิก และนวัตกรรมใหม่ทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนำเสนอทั้งมีภาพเคลื่อนไหว และเสียง

7. การเชื่อมโยงทั้งภายใน และภายนอก บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงกันได้ในระหว่างตอน ภายในบทความ หรือระหว่างบทความในวารสาร หรือทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆในรูปแบบ Hypertext และ Hypermedia สำนักพิมพ์ ผู้วิจัย และผู้เขียนสามารถติดต่อกันได้อย่างสะดวกทาง E-mail ผู้ใช้มีทางเลือกในการแสวงหาคำตอบของตนได้หลายแนว

8. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มีระบบแจ้งผู้อ่านเมื่อมีบทความที่ผู้อ่านสนใจ (Alert Service) ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านสามารถอ่านบทความล่วงหน้าได้

นอกจากนี้ ด้านดีของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มาลินโคนิโค (Malinconico. 1996) และวิภา (2538: 80) ยังกล่าวไว้เพิ่มเติม ได้แก่

9. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ใช้เข้าถึงข้อมูลได้พร้อมกันหลายคน โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ หากอยู่ในเครือข่ายโทรคมนาคมของสถาบัน หรืออินเทอร์เน็ต

10. ประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านพื้นที่ และงบประมาณในการจัดเก็บ เพราะวารสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น ต้องการพื้นที่จัดเก็บในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือแผ่นบันทึกเท่านั้น นอกจากนี้ยังประหยัดค่าใช้จ่ายในการเย็บเล่มวารสาร การเสียแรงงานบุคลากรในการเตรียมวารสารก่อนส่งเย็บเล่มและหลังเย็บเล่ม การซ่อมบำรุงวารสาร ไม่ต้องทำดรรชนี สำหรับหน้าที่หายไปไม่จำเป็นต้องหามาเพิ่มหรือแทรกหน้าในเนื้อหาที่ตกหายไป

ปัญหาอุปสรรคของวารสารอิเล็กทรอนิกส์

แชน (Chan. 1999) ได้สรุปปัญหา และอุปสรรคในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ได้แก่

1. ปัญหาอุปสรรคด้านเทคโนโลยี

การที่จะเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างฉับไวจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพึ่งเทคโนโลยี และอุปกรณ์ในการจัดเก็บ และแสดงผล ถ้าจะให้การเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายมีความเร็วและคุณภาพของกราฟิก รูปภาพ มีความคมชัดต้องอาศัยอุปกรณ์ที่มีราคาแพง และต้องปรับให้ทันสมัย จอชนิดพิเศษที่แพง แต่ชุมชนวิชาการนั้นแบ่งได้เป็น 2 แบบคือ แบบมี และไม่มี หรือไม่พร้อมความเร็วการเชื่อมต่ออาจช้ามาก คุณภาพของกราฟิก และรูปภาพบนจออาจไม่มีความคมชัดพอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมด้านอุปกรณ์ และระบบเครือข่ายที่มีคุณภาพ

2. ปัญหาอุปสรรคด้านสังคม และวัฒนธรรม

การติดต่อประสานทางอิเล็กทรอนิกส์อาจใช้เวลามากในการทำความคุ้นเคยและมีความชำนาญ ผู้ใช้อาจมีความคับข้องใจกับขั้นตอนที่วกวน เพื่อที่จะไปสู่งานง่ายๆที่เคยทำจนเป็นนิสัยในการอ่าน การดูวารสารทางกายภาพแบบเดิม การสแกน และการทำสำเนาบทความ ถูกแทนที่ด้วยการสืบค้นทางอิเล็กทรอนิกส์ ดาวน์โหลด และพิมพ์ผล ผู้ใช้ทั้งหลายอ่านบนจอคอมพิวเตอร์ช้ากว่าอ่านบนกระดาษถึง 25 – 30 เปอร์เซ็นต์ และนำติดตัวไปตามที่ต่างๆไม่สะดวกเหมือนวารสารตีพิมพ์

3. ปัญหาอุปสรรคด้านเศรษฐศาสตร์

อุปกรณ์ที่จำเป็นในการเสนอผลการสืบค้น การจัดเก็บ หรือพิมพ์วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีราคาแพง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ใช้สนใจงานทั้งหมดในฉบับเดียว จำเป็นต้องดาวน์โหลด และพิมพ์แต่ละบทความ ซึ่งหมายความว่าค่าใช้จ่ายสุทธิในเชิงเศรษฐศาสตร์ และสิ่งแวดล้อมค่าใช้จ่ายจะเพิ่ม และมีราคาแพง ทั้งๆที่จัดหาเพียงฉบับเดียว วิธีการการกำหนดราคาค่าธรรมเนียมบอกรับของผู้จัดจำหน่ายยุ่งยากมาก และมีขีดจำกัด

4. ปัญหาเรื่องความถาวรของวารสารฉบับย้อนหลัง

เนื่องจากสารนิเทศที่เผยแพร่ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงชื่อเว็บไซต์ ปัญหาการยุบรวมกิจการของสำนักพิมพ์ รวมทั้งปัญหาการหยุดบอกรับวารสารของห้องสมุด ทำให้ผู้ใช้ไม่แน่ใจว่าจะสามารถเข้าถึงวารสารฉบับย้อนหลังได้ต่อไปหรือไม่

1.7 วิธีการจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์

การจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีหลายวิธี เช่นเดียวกับการจัดหาวารสารรูปแบบพิมพ์ โดยวิธีการจัดหาวารสารของห้องสมุด มีดังนี้ (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547)

1. จัดหาแบบได้เปล่า เช่น สำรวจแหล่งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้เปล่าจากแหล่งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เพื่อรวมไว้ในเว็บเพจของห้องสมุด เช่น เว็บไซต์ของวารสาร และหนังสือพิมพ์ต่างๆ วิธีนี้นอกจากจะช่วยประหยัดงบประมาณแล้ว ยังเป็นการพิจารณาทดลองใช้ก่อนบอกรับ แต่อาจไม่ตอบสนองความต้องการผู้ใช้มากนัก เพราะแหล่งผลิตวารสารส่วนใหญ่จัดทำเป็นธุรกิจการค้า ที่ทำเผยแพร่โดยให้เปล่าจะมีไม่มาก หรือไม่ตรงตามความต้องการ

2. ผลิตขึ้นเอง เช่นวารสารวิชาการ หรือจดหมายข่าวที่สถาบัน หน่วยงานจัดทำขึ้นเอง หรือได้รับลิขสิทธิ์ อาจทำโดยการสแกนบทความจากวารสารที่เป็นสิ่งพิมพ์ แล้วจัดเก็บเป็นแฟ้มข้อมูลไว้ในลักษณะภาพ สืบค้นได้ในลักษณะ PDF เช่น วารสารสารสนเทศสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. จัดหาโดยการทดลองใช้ฐานข้อมูลวารสารที่เกี่ยวข้อง และมีแนวโน้มจะจัดหาไว้บริการผู้ใช้ของสถาบันบริการสารสนเทศที่ให้ทดลองใช้ เพื่อเป็นการแนะนำ ประชาสัมพันธ์ของบริษัทผู้จำหน่าย หรือสำนักพิมพ์

4. จัดหาโดยการซื้อจากสำนักพิมพ์ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธีย่อย คือ (Evans and Zarnosky. 2000) ซื้อจากสำนักพิมพ์ หรือแหล่งผลิตโดยตรง กับซื้อผ่านตัวแทน

5. ร่วมมือกันจัดหาในรูปแบบภาคี เนื่องจากไม่มีห้องสมุดในโลกที่สามารถจัดหาทรัพยากรได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในสภาวะที่ถูกจำกัดด้วยงบประมาณ ทางออกที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือ ความร่วมมือกันในด้านการดำเนินงาน และจัดการบริการแก่ผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภายใต้งบประมาณที่จำกัด ซึ่งวิธีการนี้มักประกอบด้วย การจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ร่วมกันในรูปของภาคี, การจัดบริการยืมระหว่างห้องสมุด, การให้สิทธิพิเศษในการยืมสารสนเทศ, การบอกรับฐานข้อมูลวารสารร่วมกัน ทำให้สามารถบอกรับได้ในราคาที่ถูกลง 5 -10 เท่า จากการที่แต่ละแห่งบอกรับเองแต่เพียงลำพัง

1.8 การบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

การพิจารณาถึงรูปแบบการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้ ถือเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ได้รูปแบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับความต้องการ และเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ ซึ่งรูปแบบการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์มี 5 ลักษณะ (เสาวภา ประพันธวงศ์. 2549 และสุริทอง ศรีสะอาด. 2547) ดังนี้

1. แบบ Free Back Issue เป็นรูปแบบที่สามารถเข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับย้อนหลังได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย แต่ต้องบอกรับวารสารฉบับพิมพ์ในชื่อนั้นตามระยะเวลาที่กำหนด การบอกรับแบบนี้จะเป็นวารสารของทางสถาบันที่ไม่หวังผลกำไร (Non-profit Societies) จัดทำในรูปออนไลน์ ตัวอย่างเช่น High Wire Press ได้จัดทำ Journal of Virology ผู้ใช้จะสามารถเข้าใช้ฉบับย้อนหลังที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ได้ต่อเมื่อได้บอกรับฉบับพิมพ์เป็นเวลา 11 เดือนไปแล้ว หรือวารสาร Molecular Biology of the Cell ผู้ใช้จะสามารถเข้าใช้ฉบับย้อนหลังที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต่อเมื่อได้บอกรับฉบับพิมพ์เป็นเวลา 2 เดือนไปแล้ว เป็นต้น

2. แบบ Free Online for Print Subscription เป็นการขอสิทธิ์ในการใช้ออนไลน์ ทั้งฉบับที่เป็นปัจจุบัน และฉบับย้อนหลัง ซึ่งจะใช้ได้ในกรณีที่บอกรับวารสารฉบับพิมพ์ วารสารที่ให้บริการดังกล่าว เช่น วารสาร American Journal of Physiology ของ American Physiology Association วารสาร Nucleic Acid Research ของ Oxford University Press และวารสาร Journal of Anatomy ของ Cambridge University Press เป็นต้น

3. แบบ Online Subscription เป็นการบอกรับเฉพาะวารสารอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งราคาจะถูกกว่าการรับวารสารฉบับพิมพ์อย่างเดียว หรือการบอกรับฉบับพิมพ์พร้อมกับฉบับอิเล็กทรอนิกส์ โดยเพิ่มเงินอีก 7.5 – 25% ของราคาบอกรับฉบับ เช่น Science Direct ของสำนักพิมพ์ Elsevier Science ซึ่งมีวารสารจำนวน 1,100 ชื่อ ถ้าบอกรับตัวเล่มอยู่แล้วจ่ายเพิ่มอีก 7.5% ก็จะสามารถเข้าใช้วารสารรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ได้

สำหรับการบอกรับวารสารออนไลน์สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

3.1 Individual Subscription เป็นการบอกรับส่วนตัว หรือบอกรับในนามของสมาชิกสมาคมทางวิชาการ วิธีนี้จะต้องใช้ชื่อผู้ใช้ (username) และรหัสผ่าน (password) ในการลงบันทึกเข้า (login)

3.2 Institutional Subscription เป็นการบอกรับในนามห้องสมุด หรือสถาบันวิจัย ในลักษณะ Site – Wide Access และใช้เลขที่ไอพี (IP Address Recognition) แทนการใช้ชื่อผู้ใช้ และรหัสผ่าน

4. แบบ Free site เป็นการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จากเว็บไซต์ของวารสารที่ให้ใช้วารสารฉบับปัจจุบัน และฉบับย้อนหลังทั้งหมดแบบให้เปล่า เช่น เว็บไซต์ของวารสาร Journal of Biochemistry ที่ http://lib.bcasi., เว็บไซต์ของวารสาร Journal of Clinical Investigation ที่ http://www.ici.org และเว็บไซต์ของวารสาร Medical Journal ที่ http://www.freemedicaljpurnals.com/ เป็นต้น

5. แบบ Free Trial Period เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้ทดลองใช้ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ แหล่งข้อมูลวารสารขนาดใหญ่ที่ให้วารสารประเภทนี้ ได้แก่ High Wire Press ที่ http://highwire.standford.edu และ BioMedNet ที่ http://www.bmn.com เป็นต้น

1.9 แนวโน้มของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในอนาคต

ปัจจุบันมีวารสารในรูปฉบับพิมพ์จำนวนมาก ที่ผลิตออกมาในรูปของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพราะมีความสะดวกในการสืบค้น การเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย การมีส่วนช่วยในการประหยัดทรัพยากร งบประมาณของทางสถาบัน ทั้งยังทำให้ทราบข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นความรู้ใหม่ๆ ที่บางครั้งยังไม่มีเผยแพร่ในประเทศ ทำให้นักวิชาการได้ทราบข้อมูล ความเคลื่อนไหวได้อย่างทันท่วงที ส่งผลให้แนวโน้มของการนำวารสารอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในสถานศึกษามีจำนวนมากขึ้น ในสถาบันมีการเปิดให้บริการเข้าค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยอาจทำในรูปของการร่วมมือกันเป็นภาคี แต่ถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จะถูกนำมาใช้มากขึ้นแล้วก็ตาม วารสารอิเล็กทรอนิกส์ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ทำให้ผู้ใช้ไม่เลือกใช้ เช่น จากความไม่สะดวกใน

การอ่านข้อมูล ความไม่คงทนถาวรของข้อมูล เป็นต้น ทำให้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อาจไม่สามารถแทนที่วารสารฉบับพิมพ์ทั้งหมดได้ในเวลาอันรวดเร็ว (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547 อ้างอิงจาก Tenopir. 1997) อย่างไรก็ตาม วารสารอิเล็กทรอนิกส์จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต โดยจะมีทั้งการออกฉบับพิมพ์ และฉบับอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กัน ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และมีคุณค่าต่อครูอาจารย์ และนิสิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นประโยชน์ในการมีส่วนช่วยให้ครูอาจารย์ และนิสิตสามารถหาข้อมูลความรู้ ข่าวสารที่ทันสมัย และครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทราบ เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน การทำรายงาน การทำวิจัย จึงกล่าวได้ว่าวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการหาความรู้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 2 ทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น (Theory of Planned Behavior) ของไอเซ่น (Ajzen. 1988) ซึ่งเป็นบทขยายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory Reasoned Action) ของไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980) โดยจะกล่าวแยกรายละเอียดทั้งทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น ตามลำดับ ดังนี้

2.1 **ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล** (A Theory Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่สร้างขึ้นโดยฟิชไบน์และไอเซ่น ซึ่งได้เริ่มศึกษาทฤษฎีนี้เมื่อปี ค.ศ. 1967 และเสนอเต็มรูปแบบเมื่อปี ค.ศ.1980 โดยมีสาระดังนี้

2.1.1 **ความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล** ทฤษฎีนี้มีความเชื่อพื้นฐานว่า “มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล และใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ โดยที่มนุษย์จะพิจารณาการกระทำของตนก่อนลงมือกระทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่ง” ซึ่งจุดมุ่งหมายสุดท้ายของทฤษฎีนี้ เพื่อทำความเข้าใจ และอธิบายพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (Ajzen; & Fishbein. 1980: 5)

2.1.2 **สาระสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล** ทฤษฎีนี้ถือว่าการกระทำของมนุษย์ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม หรือเรียกว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention or I) ซึ่งมนุษย์จะประกอบพฤติกรรมนั้นมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและมีความเชื่อว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการที่มนุษย์เลือกกระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่เลือกกระทำพฤติกรรม โดยที่เจตนาเชิงพฤติกรรมยังขึ้นอยู่กับตัวกำหนดอีก

2 ตัว คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) และอิทธิพลทางสังคม (Social Influence) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) คือ การที่บุคคลประเมินผลในทางบวก หรือทางลบที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม ซึ่งเรียกว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (Attitude Toward the Behavior)

เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมยังขึ้นอยู่กับความเชื่อ (Beliefs) ที่เรียกว่าความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (Behavioral Belief) โดยที่หากบุคคลมีความเชื่อว่ากระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลที่เป็นบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น และจะกระทำพฤติกรรมดังกล่าว ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลมีความเชื่อในทางลบต่อพฤติกรรมนั้น เขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้นและจะไม่กระทำพฤติกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมยังขึ้นอยู่กับการประเมินผลของพฤติกรรม (Evaluation of Consequences) เป็นการประเมินว่า หากเขาทำพฤติกรรมนั้น ผลของการกระทำจะออกมาดีหรือเลว ผลเป็นบวกหรือเป็นลบ ดังนั้นถ้าหากเขาได้ประเมินแล้วว่าผลของการกระทำนั้นออกมาดีหรือเป็นบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมดังกล่าว ในทางตรงกันข้าม หากเขาได้ประเมินแล้วว่าผลออกมาเป็นเลว หรือเป็นลบ เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้นและจะไม่กระทำพฤติกรรมดังกล่าว โดยที่เจตคติที่มีต่อพฤติกรรมจะต่างกันไปในแต่ละบุคคล (Ajzen; & Fishbein. 1980 : 7) เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$AB = \sum_{i=1}^{n} b_i e_i$$

เมื่อ AB แทน เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม

b_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม

e_i แทน การประเมินผลของพฤติกรรม

n แทน จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

2.1.2.2 อิทธิพลทางสังคม (Social Influence) เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความกดดันทางสังคมที่มีต่อเขาในการที่จะให้กระทำหรือไม่ให้กระทำ และโดยเหตุที่อิทธิพลส่วนนี้เกี่ยวข้องกับการรับรู้ในการกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ของสังคม ปัจจัยนี้จึงถูกเรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อความคิดเห็นหรือความคาดหวังของกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาว่าต้องการให้เขากระทำหรือไม่กระทำ

พฤติกรรมนั้น หากเขาคิดว่าสังคมหรือคนรอบข้างต้องการให้เขากระทำพฤติกรรมนั้น เขาก็จะมีทัศนคติที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าว

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นผลมาจากความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง (Normative Belief) เป็นความเชื่อว่าบุคคลรอบข้างที่มีความสำคัญต่อเขา มีความประสงค์ให้กระทำพฤติกรรมนั้นมากน้อยเพียงใด และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) เป็นการรับรู้ของบุคคลว่าเขาต้องการทำตามความประสงค์ของกลุ่มอ้างอิงนั้นเพียงใด (Ajzen; & Fishbein. 1980 : 6-7) จากความสัมพันธ์ดังกล่าว เขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$SN = \sum_{i=1}^{n} NB_i MC_i$$

เมื่อ SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm)

NB_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs)

MC_i แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Referents)

n แทน จำนวนกลุ่มอ้างอิง

2.1.2.3 น้ำหนักความสำคัญของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (w_1) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (w_2) ซึ่งเป็นน้ำหนักของพฤติกรรมที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ เมื่อพิจารณาจากกรณีตัวอย่างที่บุคคลสองคน ต่างมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเขารับรู้ว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อเขาไม่เห็นด้วย และไม่ต้องการให้เขาใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์แล้วอะไรจะเกิดขึ้นกับเจตนาเชิงพฤติกรรมของเขาภายใต้สถานการณ์ของความขัดแย้งทั้งสอง เพื่อที่จะตอบคำถามในลักษณะนี้เราจึงจำเป็นต้องทราบถึงน้ำหนักความสัมพันธ์ที่สำคัญของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงซึ่งเป็นตัวกำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมในใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว และในบางพฤติกรรมนั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยทัศนคติ มากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนในบางกรณีพฤติกรรมนั้น เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าทัศนคติ และบางพฤติกรรมนั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองไล่เลี่ยกัน ความสำคัญทั้งสองอาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลหนึ่ง (Ajzen; & Fishbein. 1980: 6)

2.1.2.4 จากข้อ 1.2.1-1.2.3 สามารถเขียนเป็นสมการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและการประมาณค่ากับพฤติกรรมไว้ ดังนี้

$$B \sim I = (AB)w_1 + (SN)w_2$$

เมื่อ B แทน พฤติกรรม , I แทน เจตนาเชิงพฤติกรรม
AB แทน ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม , SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
w_1 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ AB ที่มีต่อ I
w_2 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ SN ที่มีต่อ I

2.1.2.5 ตัวแปรภายนอกต่างๆ (External Variables) เช่น ตัวแปรบุคลิกภาพ (Personality) ตัวแปรด้านประชากร (Demographic Variables) และทัศนคติที่มีต่อที่หมายอื่น (Attitude toward Targets) ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 8-9, 82-84) เชื่อว่า ตัวแปรภายนอกจะไม่มีอิทธิพลทางตรงไปยังเจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม ตัวแปรภายนอกดังกล่าวจะมีความสัมพันธ์กับเจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมได้ก็ต่อเมื่อตัวแปรภายนอกเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเฉพาะอื่นๆ ในทฤษฎีนี้หนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งตัวแปร แสดงว่าตัวแปรภายนอกดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมในทางอ้อมเท่านั้น โดยจะมีอิทธิพลผ่านตัวแปรความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม และการประเมินผลของพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น และแรงจูงใจของบุคคลที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือมีอิทธิพลต่อน้ำหนักความสัมพันธ์ (w_1,w_2) ทางใดทางหนึ่ง หรือทั้งหมด ซึ่งผลกระทบทางอ้อมนี้จะส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคล ต่อเมื่อผลการวัดทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้งทางตรง และทางอ้อมและน้ำหนักความสัมพันธ์ของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ต่อการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม และจะส่งผลต่อพฤติกรรม ก็ต่อเมื่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมมีค่าสูง

2.1.2.6 การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

2.1.2.6.1 การกระทำ (Action) หมายถึง การแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง (Single Action) เช่น การสูบบุหรี่ และเป็นกลุ่มของพฤติกรรม (Behavior Categories) เช่น การออกกำลังกายซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำหลายอย่าง คือ วิ่ง เล่นบาสเกตบอล ตีแบด

2.1.2.6.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การเล่นเกมอาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นเล่นเกมคอมพิวเตอร์

2.1.2.6.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่เราจะศึกษาพฤติกรรม เช่น การเล่นเกมคอมพิวเตอร์หลังเลิกเรียน

2.1.2.6.4 บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ของพฤติกรรมที่เราสนใจ เช่น การเล่นเกมคอมพิวเตอร์ที่บ้าน (ธีระพร อุวรรณโณ. 2528: 146)

2.1.3 โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 8) ได้เขียนเป็นโครงสร้างพื้นฐานเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลดังภาพประกอบ 2

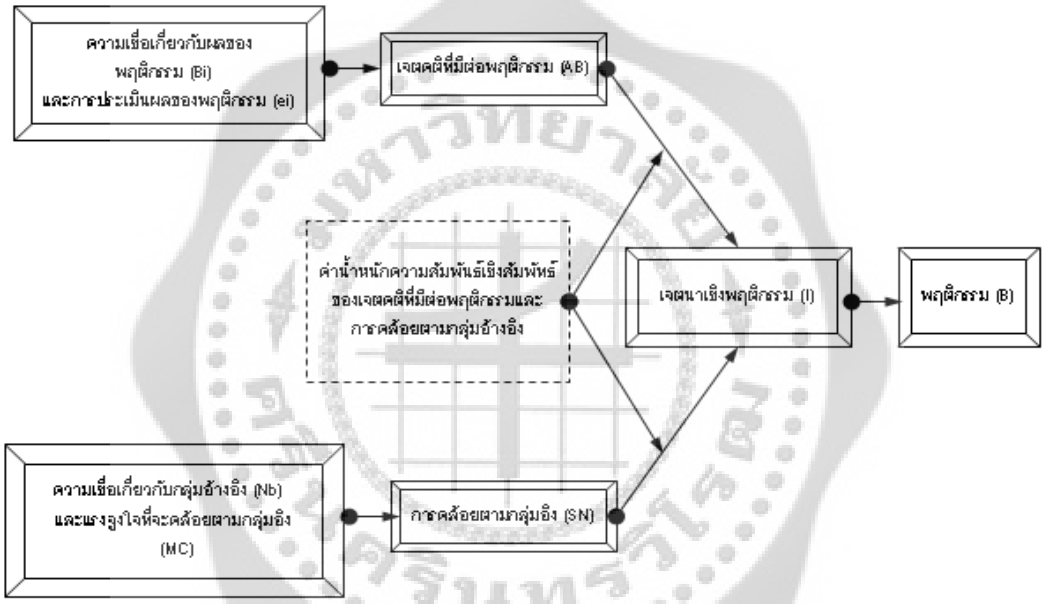

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

2.1.4 ตัวแปรต่าง ๆในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 29-39) กล่าวว่า การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษา สามารถกำหนดให้มีลักษณะเฉพาะได้ตามที่เราสนใจจะศึกษา เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้ว การวัดทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมจะต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรม ส่วนการวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น และการที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้ต้องทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ เหล่านี้

1. **พฤติกรรม** (Behavior) พฤติกรรมเป็นสิ่งที่ซับซ้อนการที่เราจะเข้าใจถึงพฤติกรรมได้เราจำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจถึงสิ่งเหล่านี้ก่อน

1.1 พฤติกรรม และผล (Behaviors Versus Outcomes) ในการศึกษาพฤติกรรมนั้นเราจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าเราจะศึกษาพฤติกรรมหรือผลเพราะว่า ผลกับพฤติกรรมต่างกัน เพราะผลอาจจะเกิดจากปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรม และพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรมที่ต่างกันอาจจะนำมาซึ่งผลเดียวกัน เช่น การสอบได้คะแนนดีอาจจะมาจากพฤติกรรมต่างๆ กัน เช่น ตั้งใจเรียน อ่านหนังสือมาก เอาใจครูเก่ง หรือลอกข้อสอบจากเพื่อน เป็นต้น

1.2 การกระทำเดี่ยว และประเภทพฤติกรรม (Single Action Versus Behavioral Categories) เนื่องจากเราไม่สามารถสังเกตประเภทพฤติกรรมได้โดยตรงเพราะว่าประเภทพฤติกรรมหนึ่งๆ ประกอบด้วยการกระทำเฉพาะหลายการกระทำ เช่น เราต้องการสังเกต “การเรียนหนังสือ” เราสังเกตได้เพียงพฤติกรรมเฉพาะหรือพฤติกรรมเดี่ยวเท่านั้น คือ การอ่านหนังสือ การจดบันทึก การฟังครูสอน ซึ่งเราถือว่าการกระทำเฉพาะเหล่านี้เป็นการเรียนหนังสือ

1.2.1 การกระทำเดี่ยว (Single Action) การกระทำเดี่ยวเป็นพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ เราสามารถวัดการกระทำเดี่ยวได้แต่ต้องให้คำนิยามที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการสังเกตการกระทำว่าทำหรือไม่ทำ โดยประเมินจากดัชนีความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต

1.2.2 ประเภทพฤติกรรม (Behavioral Categories) การรวมการกระทำเดี่ยวหลายๆ อย่างเข้าด้วยกันเรียกว่า “กลุ่มของการกระทำ” ประเภทของพฤติกรรมไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่เราจะใช้การตีความจากพฤติกรรมเดี่ยว ปัญหาของการวัดประเภทพฤติกรรม คือ จะต้องใช้พฤติกรรมเดี่ยวจำนวนเท่าใด จึงจะเพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดพฤติกรรมเดี่ยวที่สัมพันธ์กับประเภทของพฤติกรรมนั้นๆ ให้มากที่สุด และชัดเจนที่สุด และการกระทำเดี่ยวจะต้องสังเกตได้โดยตรงและมีความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต และทำการสังเกตพฤติกรรม และทำการสังเกตการณ์การกระทำแต่ละการกระทำ แล้วนำมาให้คะแนนเป็นผลรวมทั้งหมด คะแนนรวมที่ได้เป็นดรรชนีในการวัดปริมาณของประเภทพฤติกรรม เช่น ประเภทพฤติกรรมควบคุมอาหาร เกิดจากพฤติกรรมย่อยๆ เช่น รับประทานยาลดความอ้วน งดรับประทานขนมหวาน รับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ งดการดื่มเบียร์ ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ใน ตาราง 2

ตาราง 2 การคำนวณดรรชนีการควบคุมอาหาร

น้ำหนัก	พฤติกรรมเดี่ยว	คนที่ 1		คนที่ 2	
		การกระทำ	คะแนน	การกระทำ	คะแนน
-1	รับประทานของขบเคี้ยวก่อนถึงเวลาอาหาร	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานไอศกรีม	+1	-1	-1	+1
+1	ดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาล	-1	-1	+1	+1
+1	ดื่มเครื่องดื่มที่มีแคลอรี่ต่ำ	-1	-1	+1	+1
+1	รับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ	+1	+1	-1	-1
-1	รับประทานอาหารจำพวกแป้ง	+1	-1	-1	+1
-1	รับประทานผลไม้และของหวานหลังอาหารค่ำ	+1	-1	-1	+1
-1	ดื่มเบียร์	+1	-1	+1	-1
+1	รับประทานยาลดความอ้วน	-1	-1	-1	-1
-1	รับประทานขนมปัง	-1	+1	-1	+1
	ดรรชนีการควบคุมอาหาร		-6		+4

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนรวมที่ได้นี้เป็นดรรชนีของประเภทพฤติกรรม ซึ่งพบว่าคนที่ 2 จะมีพฤติกรรมการควบคุมอาหารมากกว่าคนที่ 1

การกระทำเหล่านี้ประกอบกันจึงจัดว่าเป็นพฤติกรรมลดความอ้วน แต่หากสังเกตจากการกระทำเดี่ยว เช่น การดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาล เราไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นพฤติกรรมลดความอ้วน เพราะการดื่มกาแฟไม่ใส่น้ำตาลอาจเป็นความชอบส่วนตัวโดยที่ไม่ได้มีเจตนาในการลดความอ้วนก็ได้

1.3 ความจำเพาะของพฤติกรรม (Behavioral Element) การวัดพฤติกรรมตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ไม่ว่าจะเป็นการวัดการกระทำเดี่ยวหรือประเภทของพฤติกรรมจะมีความเที่ยงตรงมากน้อยเพียงใดล้วนขึ้นอยู่กับความจำเพาะของพฤติกรรม และความจำเพาะพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ

1.3.1 การกระทำ (Action)

1.3.2 เป้าหมาย (Target)

1.3.3 บริบท (Context)

1.3.4 เวลา (Time)

ถ้าความจำเพาะของพฤติกรรมมีมาก การวัดพฤติกรรมก็จะมีความเที่ยงตรงมากขึ้น เช่น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีในสมัยหน้า (Ajzen; & Fishbein. 1980: 261)

การกระทำ คือ การลงคะแนนเสียง

เป้าหมาย คือ การเลือกตั้งประธานาธิบดี

เวลา คือ การเลือกตั้งสมัยหน้า

บางครั้งเราอาจจะสนใจการกระทำหนึ่งในเป้าหมายหนึ่ง แต่เราสนใจบริบทไม่มากนัก ดังนั้น เราจะต้องพิจารณาในทุกๆ บริบทและทำการสังเกตตลอดเวลาที่พฤติกรรมอาจจะเกิดขึ้น

1.4 ระดับการวัดพฤติกรรม ในการสังเกต หรือวัดพฤติกรรมอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจดบันทึกง่ายๆ ว่ามีการทำพฤติกรรมหรือไม่ หรือการจัดกลุ่มพฤติกรรมแล้วจดบันทึก โดยที่ การสังเกตหรือการวัดการกระทำเดี่ยว สามารถทำได้หลายวิธีดังนี้

1.4.1 วิธีที่ทำให้บุคคลมีทางเลือก 2 ทาง คือ กระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรม เช่น เขาขับรถไปทำงานหรือไม่

1.4.2 วิธีที่ให้บุคคลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทางที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น เขาเดินทางไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

_____ รถยนต์ส่วนตัว _____ โดยสารรถของผู้อื่น

_____ รถประจำทาง _____ รถแท็กซี่

_____ รถจักรยานยนต์ _____ รถจักรยาน

_____ เดิน

ทางเลือกเหล่านี้อาจจะมองว่าเป็นกลุ่มของการกระทำเดี่ยวที่จะกระทำ หรือไม่กระทำ

1.4.3 วิธีวัด หรือสังเกตปริมาณของการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น สังเกตว่าเขาบริจาคเงินหรือไม่ และบริจาคเป็นเงินเท่าไร หรือดูว่าเขาซื้อเป๊ปซี่หรือไม่และซื้อเท่าไร

_____ ไม่บริจาค	_____ 51 - 100 $	_____ ไม่ซื้อ
_____ 1 -10 $	_____ 101 - 1000 $	_____ น้อยกว่า 1 ลิตร
_____ 11 - 25 $	_____ มากกว่า 1000 $	_____ 1-2 ลิตร
_____ 26 - 50 $		_____ 2.1-4 ลิตร
		_____ มากกว่า 4 ลิตร

1.4.4 วิธีสังเกตพฤติกรรมที่ทำซ้ำๆ กัน (Repeated Observation) ซึ่งมีวิธีการวัด 2 วิธีคือ

1.4.4.1 ความถี่สมบูรณ์ (The Absolute Frequency) คือ การวัดจำนวนครั้งที่บุคคลกระทำพฤติกรรม

ตัวอย่างการวัดความถี่สมบูรณ์

บุคคลโดยสารรถประจำทางไปทำงานในเดือนมีนาคม

_____ ไม่ได้โดยสารเลย _____ 1-5 วัน

_____ 6-10 วัน _____ 11-15 วัน

_____ 16-20 วัน _____ 21-25 วัน

1.4.4.2 ความถี่สัมพัทธ์ (The Relative Frequency) คือ การวัดจำนวนสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ของจำนวนครั้งที่เขากระทำพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่างการวัดความถี่สัมพัทธ์

บุคคลจะซื้อเบียร์ Schlitz กี่ครั้ง เมื่อเปรียบเทียบกับการซื้อเบียร์ 6 ครั้ง

_____ ไม่เคย _____ 1 ใน 6 ครั้ง

_____ 2 ใน 6 ครั้ง _____ 3 ใน 6 ครั้ง

_____ 4 ใน 6 ครั้ง _____ 5 ใน 6 ครั้ง

_____ 6 ใน 6 ครั้ง

ดังนั้นเมื่อต้องการทราบว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมบ่อยเพียงใด ต้องวัดด้วยความถี่สัมบูรณ์ และเมื่อต้องการทราบถึงสัดส่วนของจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมต้องวัดด้วย ความถี่สัมพัทธ์

การใช้การสังเกตซ้ำ โดยสังเกตการณ์กระทำเดี่ยวที่เป็นการกระทำเพิ่ม สามารถสังเกตได้ทั้งในเงื่อนไขที่มีสภาพแวดล้อมเหมือนกันหรือต่างกันก็ได้ (Ajzen; & Fishbein. 1974: 60)

1.5 พฤติกรรมจากคำรายงานตนเอง (Self Report of Behavior) พฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง จึงต้องใช้วิธีรายงานด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าผลที่ได้จากการรายงานด้วยตนเองจะมีความเที่ยงตรงน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรง แต่ก็ได้รับการยอมรับในการนำมาใช้ ถ้าหากว่าพฤติกรรมนั้นไม่สามารถที่จะสังเกตได้ วิธีการวัดด้วยการรายงานด้วยตนเองของประเภทพฤติกรรม จำเป็นจะต้องบอกกลุ่มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับประเภทของพฤติกรรมนั้น แล้วให้เขาตอบว่ากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่ ดังตาราง 1

2. **เจตนา (Intention)** ไอเซ่นและฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 41- 52) ได้กล่าวว่า เจตนาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม แต่ไม่ได้หมายความว่าการวัดเจตนาเป็นการเพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมเสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความหนักแน่นในการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ปัจจัยเหล่านั้นคือ ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม และ

ความคงอยู่ของเจตนา และถ้าการวัดมีลักษณะเป็นนามธรรม หรือมีลักษณะทั่วไปในการวัดเจตนามากเท่าใดก็จะยิ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่ำมากเท่านั้น

2.1 ความสอดคล้องระหว่างเจตนาและพฤติกรรม

ในการใช้เจตนาทำนายพฤติกรรมนั้น ถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้น จำเป็นต้องวัดเจตนาและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา

2.1.1 ความสอดคล้องกับการกระทำเดี่ยว (Correspondence for Single Action Criteria) เจตนาของบุคคลที่มีต่อการกระทำเดี่ยวอาจจะวัดได้โดยถามว่าเขามีเจตนาที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเรียกว่าการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention) เช่น

ฉันเจตนาจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมัยหน้า

เป็นไปได้ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ เป็นไปไม่ได้
มากที่สุด มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย มาก มากที่สุด

หรือใช้คำถามที่ให้ตอบเป็นการประเมินค่ารูปแบบร้อยละ เช่น โอกาสที่ฉันจะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในสมัยหน้าประมาณ ____%

2.1.2 ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก (Correspondence for Multiple Choice Criteria) การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกเป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่ต่างกัน หรือเป็นพฤติกรรมเดียวกันแต่ปริมาณต่างกัน เช่น จำนวนเงินที่บริจาคในกรณีของการกระทำเดี่ยว คาดว่าเจตนาจะทำนายการเลือกตั้งได้ ถ้ามีความสอดคล้องกันระหว่างการวัด 2 ครั้ง การวัดเจตนาต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกนี้มีวิธีวัด 2 วิธี คือ

2.1.2.1 คำถามปลายเปิด โดยมีตัวเลือกให้ เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี 1976

_____ ฉันเจตนาจะออกเสียงให้ เจอรัลด์ ฟอร์ด
_____ ฉันเจตนาจะออกเสียงให้ จิมมี่ คาร์เตอร์
_____ ฉันเจตนาจะออกเสียงให้ ผู้สมัครอื่น
_____ ฉันเจตนาจะไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง

2.1.2.2 คำถามปลายเปิดเมื่อต้องการวัดเจตนา เมื่อต้องการทราบปริมาณ หรือความถี่

2.1.3 ระดับการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม เป็นการวัดความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยของเจตนาที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรม และยังสามารถใช้ทำนายทางเลือกต่างๆ ได้อีก เช่น ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีปี 1976

โอกาสที่ฉันจะเลือก เจอรัลด์ ฟอร์ด	30%
โอกาสที่ฉันจะเลือก จิมมี่ คาร์เตอร์	40%
โอกาสที่ฉันจะเลือก ผู้สมัครอื่น	5%
โอกาสที่ฉันจะไม่ไปออกเสียง	25%

2.1.4 ความสอดคล้องกับประเภทพฤติกรรม การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับประเภทพฤติกรรมนั้น จะต้องวัดเจตนาที่มีต่อการกระทำเดี่ยวโดยการวัดเจตนาและการกระทำเดี่ยวนั้นๆ จะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เราสามารถคำนวณหาดัชนีของเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เช่นเดียวกับการวัดประเภทพฤติกรรม

2.2 ความคงอยู่ของเจตนา

การวัดเจตนาไม่ใช่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไปเพราะว่าเจตนาสามารถเปลี่ยนได้ตลอดเวลา และการวัดเจตนาก่อนที่จะสังเกตพฤติกรรมอาจจะต่างจากเจตนาขณะที่พฤติกรรมนั้นถูกสังเกต นั่นคือ ยิ่งระยะเวลาในการวัดเจตนาและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใด การทำนายพฤติกรรมจากเจตนาก็จะมีใหม่ๆเพิ่มขึ้น ทำให้เจตนาเปลี่ยนไป ดังนั้นเพื่อให้การทำนายพฤติกรรมจากเจตนามีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องวัดเจตนาให้ใกล้เคียงกับการวัดพฤติกรรมมากที่สุด

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทิ้งช่วงเวลานั้น โดยปกติมักจะไม่นิยมใช้การวัดเป็นรายบุคคล แต่จะวัดแนวโน้มของพฤติกรรมในกลุ่มของคนกลุ่มใหญ่ของประชากรเพราะว่าเจตนาโดยรวมของคนกลุ่มใหญ่จะมีความคงอยู่นานกว่าเจตนาเป็นรายบุคคล

ในการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาโดยทิ้งช่วงเวลานานนั้นต้องพยายามแยกเหตุการณ์เฉพาะ ที่อาจจะเกิดขึ้นซึ่งอาจจะเปลี่ยนเจตนาของบุคคลไป โดยเพิ่มเข้าไปในการวัดเจตนา เช่น ผู้ผลิตรถยนต์คาดว่าราคาน้ำมันจะเพิ่มขึ้นก็เพิ่มเหตุการณ์นี้เข้าไปในการวัดดังนั้น ในการวัดเจตนาตั้งแต่แรกจึงควรถามว่า “ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 20% หรือมากกว่านั้น เขาจะซื้อรถยนต์หรือไม่” การวัดเจตนาอย่างมีเงื่อนไขนี้ จะทำให้การทำนายพฤติกรรมมีความแม่นยำมากขึ้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ได้แก่ ประสบการณ์ตรง การเคยเห็นคนอื่นกระทำพฤติกรรมนั้น การมีทักษะในการทำพฤติกรรม ดังนั้น การวัดเจตนาหลังจากเกิดเหตุการณ์แทรกซ้อนขึ้น หรือนำเหตุการณ์นั้นมาพิจารณาด้วยจะเพิ่มความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับพฤติกรรมมากขึ้น (Ajzen; & Fishbein. 1980: 50-56, 63-73)

3. **ปัจจัยส่วนบุคคล** (Personal Factor) คือ การที่บุคคลประเมินผลในทางบวกหรือทางลบที่มีต่อการกระทำพฤติกรรม (Ajzen; & Fishbein. 1980: 6) หรือหมายถึงการตัดสินของบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ซึ่งเขาสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้น ซึ่งเรียกว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (Ajzen; & Fishbein. 1980: 56) ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 54-55) ได้เสนอการวัดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม 2 วิธีคือ การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม และการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ดังนี้

3.1 การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วไปของบุคคลที่มีในทางที่เห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นแบบวัดเจตคติทางตรงที่ได้มาตรฐานมีหลายแบบวัด แต่แบบวัดที่ใช้กันมากและมีความสัมพันธ์กับแบบวัดเจตคติทางอ้อม คือ แบบวัดมาตราจำแนกความหมายของออสกูด และคณะที่เสนอไว้ในปี 1957 ตัวอย่างเช่น ให้ผู้ตอบประเมิน “การออกเสียงเลือกตั้งของฉันในสมัยหน้า” จากมาตราวัดต่อไปนี้

ดี ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ เลว
+3 +2 +1 0 -1 -2 -3

โง่ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ฉลาด
+3 +2 +1 0 -1 -2 -3

พอใจ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ไม่พอใจ
+3 +2 +1 0 -1 -2 -3

คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดนี้ ถือเป็นคะแนนเจตคติที่ได้จากการวัดทางตรง หรืออีกวิธีหนึ่งโดยให้ผู้ตอบแสดงเจตคติของเขาออกมาโดยตรง เช่น

เห็นด้วย ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ คัดค้าน
+3 +2 +1 0 -1 -2 -3

3.2 การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับความความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม และการประเมินผลของพฤติกรรม โดยการรวมผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลคูณของพฤติกรรมและการประเมินผลของพฤติกรรม เป็นการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อหากบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลทางบวกเขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลเชื่อว่า การกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบเขาจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม นาย ก. เชื่อว่าการซื้อรถยนต์จะทำให้เขาได้รับความสะดวกสบายในการเดินทาง และไม่เสียเวลาคอยรถประจำทาง นาย ก. ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการซื้อรถยนต์ แต่ถ้านาย ก. มีความเชื่อว่า การซื้อรถยนต์เป็นการสิ้นเปลือง และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดมากขึ้นเขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการซื้อรถยนต์ ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้เรียกว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (Behavioral Belief) (Ajzen; & Fishbein. 1980: 7)

ประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อต่อเป้าหมายต่างๆ กัน ซึ่งฟิชไบน์ และไอเซ่น (Ajzen; & Fishbein. 1975: 135-215) ได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ความเชื่อเชิงบรรยาย (Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่ได้จากการมีประสบการณ์ตรงจากการสังเกต ที่พบว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น โต๊ะกลม นิโกรมีผิวสีดำ

2. ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน (Inferential Belief) เช่น นาย ก. สูงกว่านาย ข. และนาย ข. สูงกว่านาย ค. บุคคลจะเชื่อว่า นาย ก. สูงกว่า นาย ค. โดยใช้หลักตรรกศาสตร์

3. ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล (Informational Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก เช่น หนังสือ วารสาร การบรรยาย หรือการเล่าต่อๆ กันมา เช่น ศาสดาของศาสนาพุทธ คือพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นชาวอินเดีย

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อ หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตโนมัติของบุคคลที่เห็นว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง (Ajzen; & Fishbein. 1975: 131)

ตัวอย่างเช่น คณะวิทยาศาสตร์ (เป้าหมาย)
ทำให้ได้ทำงานที่ดี (ลักษณะเฉพาะอย่าง)

นอกจากนี้ ฟิชไบน์ และไอเซ่น กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลมีความเชื่อต่างๆ มากมายก่อเป็นความเข้าใจ และกระบวนการของข่าวสาร เสนอว่า มนุษย์แต่ละคนสามารถที่ใส่ใจกับข่าวสารเพียง 5-9 ข้อความในขณะหนึ่งๆ ความเชื่อเหล่านี้ถือเป็นความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief)

และความเชื่อเด่นชัดนี้เป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคล ความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้ อาจหนักแน่นมากขึ้น หรือหนักแน่นน้อยลง หรืออาจได้รับความเชื่ออื่นเข้ามาแทนที่

เพื่อให้เข้าใจว่าทำไมบุคคลมีทัศนคติต่อเป้าหมายเช่นนั้น จึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระ ซึ่งถามเกี่ยวกับลักษณะของเป้าหมายของทัศนคติโดยถือว่าความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัด

ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 63) กล่าวว่า ถึงแม้บุคคลจะมีความเชื่อจำนวนมากเกี่ยวกับเป้าหมายหนึ่งๆ แต่เขาสามารถที่จะใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนน้อยในขณะหนึ่งคือ ประมาณ 5-9 ความเชื่อในขณะหนึ่ง และจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อเหล่านี้ คือ ความเชื่อเด่นชัด (Salient Beliefs) ซึ่งถือว่าเป็นตัวกำหนดทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม ความเชื่อเด่นชัดนี้อาจจะเปลี่ยนไปได้ คือ อาจจะมีความหนักแน่นมากขึ้น หรือน้อยลง หรืออาจถูกความเชื่ออื่นมาแทนที่

การหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับเป้าหมายจะพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่มีความถี่สูงๆ (Modal Salient Beliefs) ซึ่งมีขั้นตอนการพิจารณาเพื่อเลือกข้อความเชื่อเด่นชัดดังนี้ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70)

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์เนื้อหาของความเชื่อที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มความเชื่อคล้ายกันเข้าด้วยกัน ถ้าความเชื่อใดที่คล้ายกันแต่เป็นของผู้ตอบคนเดียวกันก็แยกความเชื่อออกจากกันไม่จัดเข้ากลุ่ม

ขั้นที่ 3 คัดเลือกข้อความเชื่อเด่นชัด ซึ่งอาจจะใช้วิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

- เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุด 10-12 ความเชื่อ หรือ
- เลือกความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงอย่างน้อย 10-12%
- เลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่มีความถี่ได้ประมาณ 75% ของความถี่ทั้งหมดของทุกๆ ข้อความเชื่อ ดังนั้น ความเชื่อที่ได้นำมาสร้างแบบวัด จะมีพื้นฐานมาจากกลุ่มของความเชื่อเด่นชัด

ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 65) กล่าวว่า ความเชื่อเด่นชัดของบุคคลเกี่ยวกับผลของการกระทำพฤติกรรมจะเป็นสิ่งกำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นถ้าจะทำความเข้าใจเจตคติ ต้องเข้าใจความเชื่อเด่นชัดก่อน โดยใช้วิธีการดังนี้

ขั้นที่ 1 ต้องทราบถึงการประเมินผลของพฤติกรรมซึ่งหมายถึงการประเมินลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนั้นๆ ว่าดีหรือเลว โดยใช้มาตรวัดขั้วคู่ 7 ช่วง เช่น

การมีน้ำหนักเพิ่ม

เป็นไปได้ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ เป็นไปไม่ได้
มากที่สุด มาก น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย มาก มากที่สุด

ตาราง 3 การศึกษาเจตคติของผู้หญิงในการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

	การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดของฉัน	การประเมินผลพฤติกรรม	ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม	รวม
1.	ทำให้น้ำหนักขึ้น	-2	+3	-6
2.	สะดวก	+1	+3	+3
3.	สามารถกำหนดขนาดของครอบครัวได้	+2	+2	+4
4.	ทำให้ฉันรู้สึกผิด	-1	+2	-2
5.	ทำให้ประจำเดือนมาปกติ	+3	+1	+3
	รวม			+2

จากตาราง 3 จะพบว่าผู้หญิงคนนี้มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า เจตคติมีความสัมพันธ์กับความเชื่อซึ่ง ฟิชไบน์ และไอเซ่น ได้กล่าวไว้ว่า (Ajzen; & Fishbein. 1975: 29) เจตคติที่มีต่อเป้าหมายมีความสันพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับเป้าหมาย ดังนี้

1. บุคคลมีความเชื่อ (b_i) มากมายกับเป้าหมายหนึ่งๆ โดยที่ เป้าหมายนั้นอาจมีความสัมพันธ์กับลักษณะต่างๆ เช่น เป้าหมายอื่น คุณลักษณะอื่นหรือเป้าหมายอื่น เป็นต้น

2. ลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนี้ มักจะมีการประเมิน (e_i) ควบคู่อยู่ด้วยซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นทัศนคติต่อลักษณะนั้นๆ

3. อาศัยการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขบุคคลจะเรียกการเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่สัมพันธ์ระหว่างการประเมิน (e_i) กับเป้าหมายของเจตคติ

4. ความเชื่อที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย จะรวมตัวกัน ($\sum b_i e_i$)

5. ในโอกาสข้างหน้า เป้าหมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยรวมที่สัมพันธ์กับเป้าหมาย โดยมีการประเมินอยู่ด้วย หรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง

จากทฤษฎีเจตคตินี้ ทำให้มีการพัฒนาสมการเกี่ยวกับการวัดเจตคติขึ้น คือ

$$AB = \sum_{i=1}^{n} b_i e_i$$

AB แทน เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม

b_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม

e_i แทน การประเมินผลของพฤติกรรม

n แทน จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

เนื่องจากเจตคติมีความสัมพันธ์ทางตรงกับการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลและความเชื่อเด่นชัดกำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้นในการวัดความเชื่อเด่นชัด และเจตคติควรให้มีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time)

4. **อิทธิพลทางสังคม** (Social Influence) ไอเซ่นและฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 57, 73-76) กล่าวว่า อิทธิพลทางสังคมเป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความกดดันทางสังคมที่มีต่อเขาในการที่จะให้กระทำหรือไม่ให้กระทำ

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าผู้ที่มีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น

ฟิชไบน์ และไอเซ่น เสนอการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ 2 วิธี คือ การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง และการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

4.1 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง เป็นการระบุความเชื่อของบุคคลที่มีความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา ว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น เช่น

คนส่วนมากที่มีความสำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควรใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด							ฉันไม่ควรใช้ยาเม็ดคุมกำเนิด
มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	ปานกลาง	มากที่สุด	

4.2 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะเห็นได้ว่าตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง คือ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

บุคคลจะพิจารณาว่ากลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญต่อเขา คิดว่าเขาควร หรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น และเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือไม่ เช่น สามีของฉันคิดว่าฉันควรจะทำแท้ง (เป็นความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับคำแนะนำในการกระทำของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงนี้เป็นตัวกำหนดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตัวหนึ่ง

การวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของบุคคลสามารถวัดได้ ตัวอย่าง เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงของผู้หญิงเกี่ยวกับศาสนาอาจวัดโดย

ศาสนาของฉันสอนว่า

ฉันควรทำแท้ง							ฉันไม่ควรทำแท้ง
มากที่สุด	มาก	น้อย	ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง	น้อย	มาก	มากที่สุด	

การรู้ถึงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือเข้าใจการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลเราต้องประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply) ซึ่งหาได้จากมาตรวัดแบบ Unipolar Scale (Ajzen; & Fishbein. 1980: 75)

โดยทั่วไปท่านต้องการทำตามคำสอนของศาสนามากน้อย

ต้องการ							ไม่ต้องการ
+3	+2	+1	0	-1	-2	-3	

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำนายได้จากดัชนีผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งในการวัดจะต้องมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target)

สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) และทฤษฎีนี้เชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่า กลุ่มอ้างอิงที่ไม่มีความสำคัญ

การหากลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (กลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญ) โดยการให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญโดยถาม 3 คำถามให้ตอบแบบอิสระ คือ

1. บุคคลหรือกลุ่มคนใด ที่สนับสนุนการกระทำพฤติกรรม X
2. บุคคลหรือกลุ่มคนใด ที่คัดค้านการกระทำพฤติกรรม X
3. บุคคลอื่นที่เข้ามาในใจคุณ เมื่อคุณคิดจะทำพฤติกรรม X

แล้วเลือกกลุ่มอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูงๆ แล้วจึงวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในแต่ละกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด ดังตัวอย่างข้างต้น จึงจะได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงดังต่อไปนี้

$$SN = \sum_{i=1}^{n} NB_i MC_i$$

SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
NB_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
MC_i แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
n แทน จำนวนกลุ่มอ้างอิง

ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 58-59) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (W_1 , W_2) ไว้ว่า โดยส่วนมากแล้วมักจะพบว่า บุคคลจะมีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรม ถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำพฤติกรรมนั้น และมีเจตคติทางลบ ถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่ไปด้วยกัน เช่นบุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรม แต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะขึ้นกับความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้งสองของแต่ละบุคคล (องค์ประกอบเจตคติ และองค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) องค์ประกอบทั้งสองจะมีน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสำคัญเชิงสัมพันธ์ที่เป็นตัวกำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรม น้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์นี้อาจเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่ง น้ำหนักขององค์ประกอบนี้ร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม

การผันแปรตัวใดตัวหนึ่งในความจำเพาะทั้ง 4 ของพฤติกรรม การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) อาจจะอิทธิพลต่อความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติ และกลุ่มอ้างอิง เช่น พบว่าเจตคติมีความสำคัญในพฤติกรรมการแข่งขันมากกว่าพฤติกรรมการร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญในพฤติกรรมการร่วมมือ มากกว่าการแข่งขัน

5. **ปัจจัยภายนอก (External Variables)** ไอเซ่น และฟิชไบน์ (Ajzen; & Fishbein. 1980: 79-91) กล่าวว่า ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่างจากทฤษฎีอื่นตรงที่ไม่พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมโดยการอ้างอิงปัจจัยภายนอก ซึ่งได้แก่

5.1 ปัจจัยชีวสังคม (Demographic Variables) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม ศาสนา การศึกษา

5.2 ทัศนคติที่มีต่อเป้าหมาย ทัศนคติต่อบุคคลและทัศนคติต่อสถาบัน

5.3 ลักษณะบุคลิกภาพ (Personality Traits) เช่น ลักษณะเก็บตัว ลักษณะเปิดเผยตัวเอง มีอาการทางประสาท ลักษณะมีอำนาจและมีลักษณะเด่น

ทฤษฎีนี้ไม่ปฏิเสธว่าปัจจัยภายนอกบางครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม แต่ได้อธิบายว่าปัจจัยภายนอกมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางอ้อม นั่นคือ ปัจจัยภายนอกจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมถ้าหากว่ามีความสัมพันธ์กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งในทฤษฎี กล่าวคือ ถ้าปัจจัยภายนอก มีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม การประเมินผลของพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคลและมีผลกระทบต่อพฤติกรรม ถ้าเจตคติหรือการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ และเจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กันสูง ถึงแม้บางครั้งจะพบว่าปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในเวลาหนึ่ง แต่จะสัมพันธ์กันไปไม่นาน ดังนั้น ฟิชไบน์ และไอเซ่น จึงกล่าวว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและพฤติกรรม เพราะว่ามีผลที่ไม่คงเส้นคงวาต่อความเชื่อที่เป็นรากฐานของพฤติกรรม (แต่ถ้าจะนำมาศึกษาไม่ควรเกิน 1 ปัจจัย) สรุปว่าเจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรมกับการประเมินผลของพฤติกรรม และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความเชื่อที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของเขา ปัจจัยของเจตคติกับปัจจัยของกลุ่มอ้างอิงจะทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้เสมอถ้าการวัดทุกขั้นตอนสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) เจตคติ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจะมีผลต่อพฤติกรรมโดยใช้เจตนาเชิงพฤติกรรมเป็นสื่อ

ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรม การวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมจะต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 ประเด็น คือ การกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) แต่เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมได้

2.1.5 **ข้อจำกัดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล** (ธีระพร อุวรรณโณ. ม.ป.ป.: 2)

1.5.1 อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น การระบายอารมณ์ทันทีทันใด หรือ พฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น การขับรถ การเปิดหน้าหนังสือ

1.5.2 อาจมีบางคนที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวทฤษฎีนี้ หรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองเลย

1.5.3 การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะยังเป็นวิธีที่ไม่ดีที่สุด องค์ประกอบอย่างอื่นที่มีความสำคัญอีก แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานเพียงพอ

เนื่องจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีข้อจำกัดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งในทฤษฎีนี้เจตนาเชิงพฤติกรรมถูกสมมติว่าเป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วถ้าบุคคลยิ่งมีความตั้งใจมากเพียงใด ก็จะยิ่งพยายามในการกระทำมากขึ้น (Ajzen. 1991: 182) แต่ในความเป็นจริงแล้วมีพฤติกรรมหลายพฤติกรรมที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ไอเซ่นจึงได้มีการปรับทฤษฎีใหม่ โดยเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control) เข้าไปและเรียกทฤษฎีนี้ว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน และจากการศึกษาผู้วิจัยมีความเชื่อว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนสามารถอธิบายและทำนายพฤติกรรมได้ครอบคลุม และแม่นยำกว่าทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลซึ่งเป็นทฤษฎีต้นกำเนิด ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอรายละเอียดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไว้ในลำดับต่อไป

2.2. ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)

2.2.1 ลักษณะของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เนื่องจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีข้อจำกัดอันเนื่องมาจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การควบคุมของจิต หรือเจตนาเชิงพฤติกรรม (Complete Volitation Control) เจตนาเชิงพฤติกรรมจึงถูกสมมติว่าเป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ดังนั้นเจตนาเชิงพฤติกรรมจึงเป็นตัวทำนายว่าพฤติกรรมจะเกิดขึ้นหรือไม่ กล่าวคือ ถ้าบุคคลยิ่งมีความตั้งใจมากเพียงพอ ก็จะยิ่งมีความพยายามในการกระทำพฤติกรรมมากขึ้นเพียงนั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีพฤติกรรมหลายพฤติกรรมที่ไม่ได้

อยู่ภายใต้การควบคุมของเจตนาอย่างสมบูรณ์ (Incomplete Volitation Control) เพราะการกระทำพฤติกรรมต่างๆ นั้นให้ประสบผลสำเร็จต้องอาศัยปัจจัยอื่นที่มิใช่ปัจจัยด้านแรงจูงใจร่วมอยู่ด้วยระดับหนึ่ง เช่น ทรัพยากร และโอกาส (ได้แก่ เวลา เงิน ทักษะ ความสามารถ ความร่วมมือจากผู้อื่น เป็นต้น) ดังที่ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเชื่อว่า บุคคลจะตัดสินใจกระทำพฤติกรรมเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ความเชื่อเหล่านี้ ส่งผลต่อพฤติกรรมโดยผ่านเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรม ทฤษฎีนี้เสนอตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ในฐานะที่เป็นตัวกำหนดเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรม เช่นเดียวกับเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ดังนั้นความสำเร็จในการกระทำจะขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้ทฤษฎีนี้มีความแตกต่างจากทฤษฎีต้นกำเนิด และมีความเหมาะสมสำหรับการอธิบาย และทำนายพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้โดยสมบูรณ์มากกว่า (Ajzen.1991: 182-183)

2.2.2 **ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน** คือ เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีผลต่อความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรม (B) ทฤษฎีนี้จึงเป็นการบูรณาการของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ในฐานะที่เป็นตัวกำหนดเจตนาที่จะทำพฤติกรรมเช่นเดียวกับกำหนดพฤติกรรม ทำให้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (TPB) นี้ ต่างจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (TRA) ที่มีการเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) เข้ามาร่วมอธิบายในโมเดล ไอเซ่น (Ajzen.1991: 183) ได้ให้ความหมายของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ว่า หมายถึง “ความเชื่อของบุคคลว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นยากหรือง่ายเพียงใด” ซึ่งคล้ายกับแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำพฤติกรรม (Self-Efficacy) หรือ “การตัดสินว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำพฤติกรรมที่ต้องการให้สำเร็จในสถานการณ์ที่คาดหวังได้” มากที่สุด (Ajzen.1991: 184; citing Bandura. 1982: 122) ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนี้ได้วางโครงสร้างของความเชื่อการรับรู้ความสามารถของตน (Self-efficacy) หรือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ลงในกรอบแสดงความสัมพันธ์ของความเชื่อ เจตคติ เจตนาและพฤติกรรม (Ajzen. 1991: 185) ตัวกำหนดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) คือ น้ำหนักรวมระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยในการควบคุมพฤติกรรม (C_i) ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางพฤติกรรมและการรับรู้อำนาจปัจจัยควบคุมพฤติกรรม (P_i) ในการควบคุมปัจจัยที่จะสนับสนุนหรือขัดขวางการกระทำพฤติกรรม (Blue. 1995: 107; citing Ajzen; & Driver. 1991; Ajzen. 1989) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) หมายถึง การ

รับรู้ว่าตนมีความสามารถของตนที่จะทำพฤติกรรม (ทักษะ ความรู้ ความสามารถ) และสามารถจัดการกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคขัดขวาง (ทรัพยากร โอกาส) ในการทำพฤติกรรมได้

2.2.3 **สาระสำคัญของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน** (ธีระพร อุวรรณโณ. 2535: 290-293; Ajzen. 1985: 11-39; Ajzen. 1991: 179-211; Ajzen; & Driver. 1991: 188 – 189) ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีสาระสำคัญโดยพิจารณาตามโครงสร้างพื้นฐานอธิบายได้ว่าพฤติกรรม (B) เป็นการทำหน้าที่ร่วมกันของเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเสนอตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ในฐานะที่เป็นตัวแปรอธิบายพฤติกรรม (B) ได้ทั้งทางตรง และทางอ้อม ดังนี้

2.2.3.1 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ร่วมกับ เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) อธิบายพฤติกรรม (B) ทางอ้อมโดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) (เป็นภาคแรกของทฤษฎี) จากความสัมพันธ์ดังกล่าวไอเซ่นได้เขียนเป็นสมการดังนี้

$$B \sim I = (AB)\,w_1 + (SN)\,w_2 + (PBC)w_3$$

$$AB = \sum_{i=1}^{n} b_i e_i \quad , \quad SN = \sum_{i=1}^{n} NB_i MC_i \quad , \quad PBC = \sum_{i=1}^{n} C_i P_i$$

เมื่อ B แทน พฤติกรรม

I แทน เจตนาเชิงพฤติกรรม

AB แทน เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม

b แทน ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม

e_i แทน การประเมินผลของพฤติกรรม

SN แทน การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i แทน ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

MC_i แทน แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

PBC แทน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

Ci แทน ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมในการควบคุมพฤติกรรม

Pi แทน การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมพฤติกรรม

n แทน จำนวนความเชื่อ หรือ จำนวนกลุ่มอ้างอิง หรือ จำนวนปัจจัย

w_1 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ AB ที่มีต่อ I

w_2 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ SN ที่มีต่อ I

w_3 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ PBC ที่มีต่อ I

2.2.3.2 การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ร่วมกันอธิบายพฤติกรรม (B) (เป็นภาคที่สองของทฤษฎี) จากความสัมพันธ์ดังกล่าวไอเซ่นได้เขียนเป็นสมการดังนี้

$$B = (I)w_1 + (PBC)w_2$$

เมื่อ B แทน พฤติกรรม

I แทน เจตนาเชิงพฤติกรรม

PBC แทน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม

w_1 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ I ที่มีต่อ B

w_2 แทน ค่าน้ำหนักความสำคัญของ PBC ที่มีต่อ B

2.2.3.3 ความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ในการอธิบายและทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ของเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้จากพฤติกรรมหนึ่งไปสู่อีกพฤติกรรม และจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

2.2.3.4 เป้าหมายที่แท้จริงในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลมิใช่เพียงการอธิบายและทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเท่านั้น ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนำเสนอเกี่ยวกับการนำเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มาพิจารณาวิเคราะห์เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และการกระทำพฤติกรรม (B) โดยอ้างถึงบทบาทความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมว่า การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมใดๆ ได้รับอิทธิพลจากข้อมูลเด่นชัด หรือความเชื่อเด่นชัด ซึ่งบุคคลจะมีความเชื่อมากมายเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมหนึ่งๆ แต่เขาสามารถใส่ใจกับความเชื่อได้จำนวนไม่มากนักในขณะหนึ่งๆ (Ajzen. 1991: 189) ความเชื่อเด่นชัดเหล่านี้นำมาพิจารณาถึงเจตนาเชิงพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ทฤษฎีนี้จำแนกความเชื่อเป็น 3 ชนิด คือ

2.2.3.4.1 ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ซึ่งมีอิทธิพลต่อเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) เป็นความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับผลของการกระทำ หากบุคคลมีความเชื่อว่า การกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกรรมทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ถ้าบุคคลซึ่งเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบ เขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น

2.2.3.4.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) ซึ่งเป็นตัวกำหนด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) เป็นความเชื่อที่ว่า บุคคลหรือกลุ่มคนเฉพาะคิดว่าเขาควร

หรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น หากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้ามหากบุคคลเชื่อว่าคนอื่นที่มีความสำคัญสำหรับเขาคิดว่าเขาไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น เขาก็มีแนวโน้มที่จะไม่ทำพฤติกรรมนั้น

2.2.3.4.3 ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (Control Beliefs) ซึ่งเป็นพื้นฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) เป็นความเชื่อเกี่ยวกับการมี หรือไม่มีทรัพยากร หรือโอกาสที่จะทำพฤติกรรม หากบุคคลเชื่อว่าเขามีทรัพยากรและโอกาสมาก และมีอุปสรรคน้อยเพียงไร เขาก็ควรรับรู้ว่าเขาสามารถควบคุมพฤติกรรมนั้นได้มากเพียงนั้น ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมนี้อาจได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ในอดีต ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการบอกเล่าจากผู้อื่นเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น การสังเกตจากประสบการณ์ของคนคุ้นเคยและเพื่อน และตัวแปรอื่นๆ ที่เพิ่มหรือลดการรับรู้ความยากของการกระทำพฤติกรรมนั้น

2.2.4 **โครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎี**

จากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่กล่าวมาข้างต้นไอเซ่น (Ajzen. 1991: 182) ได้เขียนเป็นโครงสร้างพื้นฐานเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ดังภาพประกอบ 3

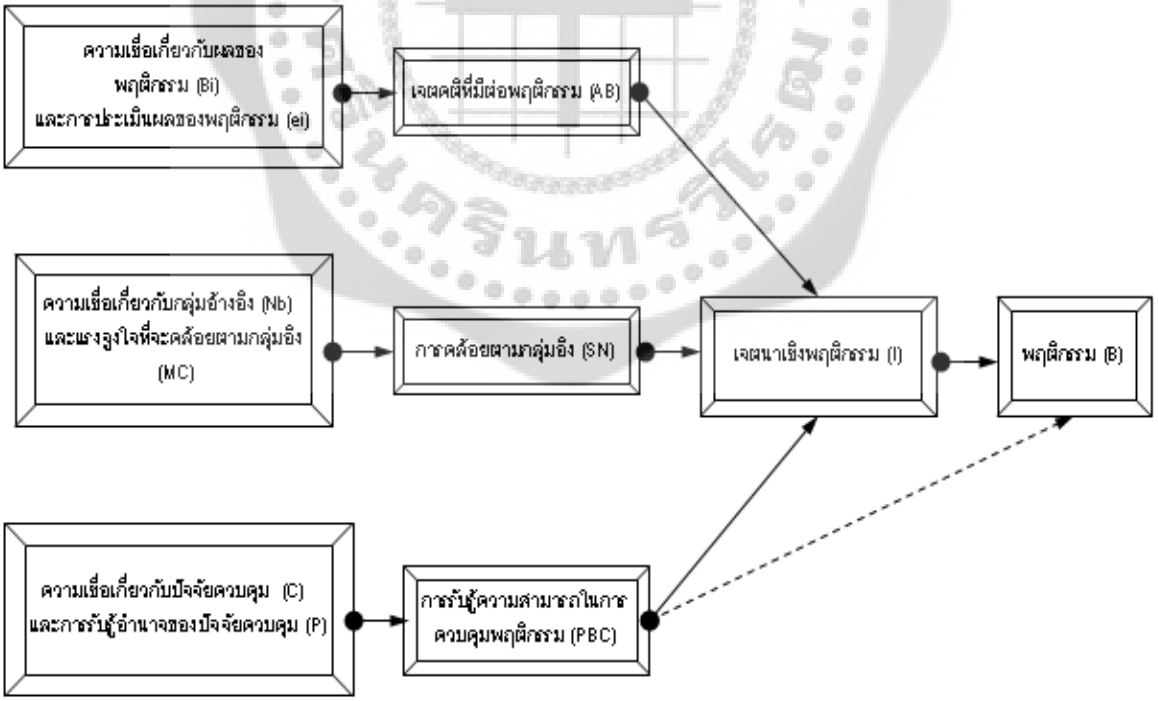

ภาพประกอบ 3 ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (ภาคที่ 1 ของทฤษฎีไม่มีเส้นประ และภาคที่ 2 มีเส้นประ)

2.2.5 ตัวแปรภายในกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เนื่องจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ดังนั้นตัวแปรของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจึงมีลักษณะเหมือนกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลทุกประการ แต่จะเพิ่มตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเข้ามา ดังนี้

2.2.5.1 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavioral Control หรือ PBC) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าเป็นการยากหรือง่ายที่จะทำพฤติกรรมนั้นๆ เป็นการสะท้อนจากประสบการณ์ในอดีต และคาดคะเนปัจจัยส่งเสริม และปัจจัยขัดขวางหรืออุปสรรค (Ajzen. 1988: 132) ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับจำนวนของการควบคุมภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง แต่จะพิจารณาจากความเป็นไปได้จากผลของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อการบรรลุถึงเป้าหมายพฤติกรรม ซึ่ง PBC จะแปรผันไปตามสถานการณ์ และการกระทำ

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีความหมายในแง่แรงจูงใจสำหรับเจตนา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวทำให้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไม่ซ้อนทับกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ทำหน้าที่เป็นตัวอธิบายและทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) นอกเหนือจากเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล โดยไอเซ่นหวังว่าทฤษฎีนี้จะแพร่ขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ได้กว้างขึ้น แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) ของ แบนดูรา (Bandura. 1977) ต่างกันที่ว่าการรับรู้ความสามารถของตนจะเน้นปัจจัยภายในของบุคคล ในขณะที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะเน้นทั้งปัจจัยภายใน เช่น ความสามารถ ข้อมูล ทักษะ และปัจจัยภายนอก เช่น เวลา เงิน การขึ้นอยู่กับผู้อื่น ซึ่งการรับรู้ความสามารถของตนนี้ จะเกี่ยวข้องกับการรับรู้ว่า ตนสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ตามการคาดคะเนภายใต้สถานการณ์หนึ่งๆ หรือไม่ หรือทำได้ในระดับใด แบนดูราได้แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนจะมีอิทธิพลต่อการกระทำ โดยบุคคลที่มีการรับรู้ความสามารถของตน สามารถรับรู้ว่าตนเองสามารถที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้ จะมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่รับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะทำพฤติกรรมนั้นมากกว่าบุคคลที่รับรู้ว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะทำพฤติกรรมนั้น (White; Terry; & Hogg. 1994: 2167 - 2168) นอกจากนี้ ความคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ยังสอดคล้องกับแนวคิดความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ (Facilitation Condition) ซึ่งเป็นตัวแปรหนึ่งในโมเดลพฤติกรรมระหว่างบุคคล (A Model of Interpersonal Behavior) ของ ทริแอนดีส (Triandis. 1977) โดยเขาเสนอว่า แม้จะมีเจตนาในการกระทำพฤติกรรมสูง ประกอบทั้งนิสัยเดิมต่อพฤติกรรมนั้นมีอยู่ และมีการกระตุ้นอย่างเหมาะสม ก็อาจ

ไม่เกิดพฤติกรรมนั้นได้ ถ้าหากสถานการณ์ที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นไม่เอื้ออำนวย ดังนั้นความเอื้ออำนวยของสถานการณ์จึงเป็นปัจจัยหนึ่งของการกำหนดพฤติกรรม เช่น บุคคลมีเจตนาที่จะออกไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ในวันเลือกตั้งเกิดฝนตก (ความเอื้ออำนวยเป็นศูนย์) บุคคลก็จะไม่ไปใช้สิทธิ นั่นคือ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคลก็จะไม่เกิดขึ้น (มนัส จินตนะดิลกกุล. 2530: 49; อ้างอิงจาก Triandis. 1980)

ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะส่งผลต่อความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมได้ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) (เป็นส่วนแรกของทฤษฎี) เนื่องจากสมมติฐานที่ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีความหมายในแง่แรงจูงใจสำหรับเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) บุคคลที่เชื่อว่า พวกเขาไม่มีทรัพยากรและโอกาสเขาก็จะไม่มีเจตนาที่เข้มแข็งเพียงพอต่อการกระทำนั้น แม้ว่าเขาจะมีเจตคติทางบวก และกลุ่มอ้างอิงจะเห็นด้วยกับการกระทำนั้นก็ตาม (Ajzen; & Madden. 1986: 457-458) ในทางตรงข้ามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนได้เสนอว่าสำหรับบางกรณีมีทางเป็นไปได้ที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมโดยตรง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. หากทำให้เจตนาคงที่ การที่บุคคลจะมีความพยายามมาก หรือน้อยในการกระทำพฤติกรรมเป้าหมาย เช่น ถ้าคน 2 คนมีความตั้งใจ หรือเจตนาที่หนักแน่นเท่ากันในการทำพฤติกรรม บุคคลที่มีความเชื่อมั่นว่า เขาสามารถควบคุมการกระทำพฤติกรรมได้มีความเป็นไปได้ที่จะพยายามทำพฤติกรรมดังกล่าว มากกว่าบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นว่าเขาสามารถควบคุมการกระทำพฤติกรรมได้ (Ajzen. 1991: 184)

2. จากความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีที่ว่า ความสำเร็จของการกระทำส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Action Control) ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะประเมินความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมจากการรับรู้ของบุคคลนั้น ดังนั้น การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จึงถือเป็นตัวแทนของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งการที่การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะสะท้อนความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมอย่างแท้จริง ขึ้นอยู่กับการรับรู้ที่ตรงตามความเป็นจริงนั่นเอง แต่ในบางครั้งพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) อาจไม่สะท้อนความสามารถในการควบคุมอย่างแท้จริง ถ้าบุคคลมีข้อมูลหรือข่าวสารน้อยเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือทรัพยากรที่มีอยู่เปลี่ยนแปลงไป หรือมีตัวแปรใหม่ที่ไม่คุ้นเคยเพิ่มเข้ามาในสถานการณ์ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) อาจเพิ่มความแม่นยำในการทำนายพฤติกรรมได้น้อย (Ajzen. 1991: 185)

ใน ค.ศ.1986 ไอเซ่น และมัทเดน (อารีวรรณ รุ่งทวีวณิช. 2541: 41-42; อ้างอิงจาก Ajzen; & Madden. 1986) ได้เสนอรูปแบบของทฤษฎี และการทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนขึ้นเป็นครั้งแรก โดยเสนอวิธีการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ไว้ 2 วิธี คือ

1. การวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง เป็นการสะท้อนถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการรับรู้ความยากง่ายในการทำกิจกรรม โดยการถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบถึงความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถที่เขาจะควบคุมการกระทำพฤติกรรมนั้น บนมาตร 7 ช่วงที่มีคำตอบ 2 ขั้ว ตัวอย่างเช่น การศึกษาพฤติกรรมหรือการมาเรียนในวิชาหนึ่ง

ท่านสามารถควบคุมได้ว่าจะสามารถ หรือไม่มาเรียนในชั้นเรียนทุกครั้งมากน้อยเพียงใด

ควบคุมไม่ได้ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ควบคุมได้
มากที่สุด ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มากที่สุด
2 อย่าง

2. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ไอเซ่น และมัทเดน (Ajzen; & Madden. 1986) ได้ศึกษาการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม โดยทำการวิจัยนำร่องช่วงแรกให้กลุ่มตัวอย่างตอบปัจจัยส่งเสริม หรือปัจจัยขัดขวางการกระทำพฤติกรรม และช่วงหลังถามว่าแต่ละปัจจัยเกิดขึ้นบ่อยเพียงใด บนมาตร 7 ช่วง ที่มีข้อความ 2 ขั้ว การคิดคะแนนทำโดยนำคำตอบที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุปัจจัยตรงกันมารวมกัน แต่งานวิจัยที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ทางอ้อมมากที่สุดคืองานวิจัยของไอเซ่นและไดเวอร์ โดยเสนอว่าการวัดทางอ้อมได้จากผลรวมของผลคูณระหว่าง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (C_i) และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (P_i)

สำหรับการหาความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม ใช้วิธีเดียวกับการหาความเชื่อเด่นชัดของทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) จากงานวิจัยของไอเซ่นเท่าที่ผ่านมาพบ ได้นิยามและการสร้างมาตรวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมนั้นมีความสับสนในการแปลความหมาย ซึ่งปัญหาดังกล่าว ธีระพร อุวรรณโณ ได้เสนอการปรับมาตรวัดให้มีความชัดเจน และสมเหตุสมผลมากขึ้น (มันทนา สิริรัตโนภาส. 2538: 31) และนำมาสร้างเป็นมาตรวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมได้ดังตัวอย่าง

Ci : โอกาสที่ฉันจะเดินทางไปไม่ทันภายในช่วงเวลาที่กำหนดสำหรับการลงคะแนนเสียง

มีน้อย ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ มีมาก
มากที่สุด ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มากที่สุด

Pi : สำหรับฉันการเดินทางไปไม่ทันเป็นปัจจัยส่งเสริมหรือขัดขวางการลงคะแนนเสียง

ขัดขวาง ____ ____ ____ ____ ____ ____ ____ ส่งเสริม
มากที่สุด ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง น้อย ปานกลาง มากที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมไอเซ่น (Ajzen. 1991: 1997) ได้เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$PBC = \sum_{i=1}^{n} C_i P_i$$

PBC แทน การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
Ci แทน ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม
Pi แทน การรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม
n แทน จำนวนปัจจัย

2.2.5.2 ความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (β_1, β_2, β_3)

เจตนาของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบของแต่ละบุคคล โดยที่องค์ประกอบทั้ง 3 จะมีน้ำหนักที่บ่งบอกถึงความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์ที่เป็นตัวกำหนดเจตนา (ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมอีกทอดหนึ่ง) น้ำหนักความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์อาจเปลี่ยนแปลงได้จากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง ในบางพฤติกรรมพบว่าเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) มากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) บางพฤติกรรมพบว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) มากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) หรือ เจตคติที่มีต่อ

พฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) พอๆ กัน

ประเด็นหนึ่งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาให้เห็นถึงความพอเพียงของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรม ซึ่งในประเด็นนี้ ไอเซ่นได้เสนอไว้ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) เป็นเพียงตัวแปรหนึ่งที่เข้ามาเพิ่มในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และน่าจะมีตัวแปรอื่นที่น่าจะยอมรับได้ว่ามีส่วนช่วยในการทำนายพฤติกรรม นอกเหนือจากตัวแปรหลักในทฤษฎี (Ajzen. 1991: 189)

2.2.6 **ข้อดีของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน** เนื่องจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความแข็งแกร่งของทฤษฎีจึงอยู่ที่กระบวนการพัฒนาเครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูลเช่นกัน ดังนี้

2.2.6.1 กระบวนการพัฒนาเครื่องมือ ผู้สร้างทฤษฎีได้เสนอแนะไว้อย่างชัดเจนตั้งแต่การสร้างแบบสอบถามความเชื่อเด่นชัด เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมเฉพาะโดยใช้แบบตอบอิสระ ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (Behavioral Control) ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและขัดขวางการทำพฤติกรรม (Control Beliefs) กลุ่มความเชื่อเหล่านี้เรียกว่ากลุ่มความเชื่อเด่นชัด สำหรับใช้ในการสร้างแบบวัดตัวแปรในโครงสร้างของทฤษฎีต่อไป โดยที่แต่ละความเชื่อจะมีรูปแบบการสร้างข้อคำถามเฉพาะ โดยการวัดควรสอดคล้องกันทั้งในเรื่องการกระทำ เป้าหมายของการกระทำ บริบท และเวลา ในทั้ง 11 ตัวแปร คือ ความเชื่อเกี่ยวกับผลของพฤติกรรม (b_i) การประเมินผลของพฤติกรรม (e_i) ความเชื่อเกี่ยวกับเจตคติของกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อพฤติกรรม (NB_i) แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i) ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมพฤติกรรม (C_i) การรับรู้อำนาจปัจจัยควบคุมพฤติกรรม (P_i) เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรม (B) สำหรับการวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ทางตรง ไอเซ่นได้อธิบายและยกตัวอย่างไว้ชัดเจนเช่นกัน

2.2.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลมีการเสนอแนะสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละส่วนไว้อย่างชัดเจน เช่น ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และพฤติกรรม (B) ให้ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบพอยท์ไบซีเรียลในกรณีที่พฤติกรรมเป็นตัวแปรระดับจัดอันดับที่แปลงมา เป็นต้น ส่วนการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นๆ เช่น เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) ทางตรงกับเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) ทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ทางตรง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ทางอ้อม การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ทางตรงกับ การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ทางอ้อม ให้ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและในการทำนาย

เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) โดยตรง โดย เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ให้ใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มทีละขั้นเป็นต้น

2.2.6.3 ข้อดีอีกประการหนึ่งของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คือ เหมาะสำหรับอธิบายและทำนายพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้โดยสมบูรณ์ มากกว่าพฤติกรรมที่ทำตามความต้องการหรือความตั้งใจได้สมบูรณ์ ลักษณะของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยคัดเลือกมาศึกษาในครั้งนี้ มีลักษณะที่อยู่ระหว่างพฤติกรรมที่ไม่สามารถทำตามความต้องการได้โดยสมบูรณ์ กับพฤติกรรมที่สามารถทำตามความต้องการหรือความตั้งใจได้ค่อนข้างสมบูรณ์ และจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาโดยใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาอธิบายและทำนายพฤติกรรมนี้

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

งานวิจัยต่างประเทศ

บอร์เรโก; และคนอื่นๆ (Borrego; et al. 2007) ได้ทำการวิจัยเชิงสำรวจการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณะผู้ที่ทำงานทางด้านวิชาการในกลุ่มสถาบันห้องสมุดวิชาการในคาทาโลเนีย (CUBU) ผลการศึกษาพบว่า มีสัดส่วนที่สูงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อทำการสอน และการทำวิจัย โดยเป็นการแสดงถึงความพึงพอใจในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น

ฮอสแซม (Hossam E. Mohamed. 2006) ได้ทำการศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในห้องสมุด และความสามารถทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ของสมาชิกที่มีความหลากหลายตามสาขาวิชา ณ University Pittsburgh โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการสำรวจ และสืบสวนความสามารถทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ ณ University Pittsburgh ซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนภาระงานด้านวิชาการของนักวิชาการ ห้องสมุดและแหล่งสารสนเทศทางด้านวิทยาศาสตร์ในมหาวิทยาลัย ซึ่งถูกนำไปใช้เพื่อการศึกษา โดยอยู่ในรูปของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพื่อที่จะตอบคำถามที่ว่า

1. อะไรคือจุดเน้นในการศึกษาวารสารอิเล็กทรอนิกส์
2. การศึกษาในระดับใดที่จำเป็นต้องใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
3. อะไรคือเหตุผลหลักที่เลือกใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
4. อะไรคือลักษณะพิเศษของแหล่งอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ในการศึกษาครั้งนี้จะเชื่อมโยงระหว่างความสามารถทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์กับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพิจารณาว่าระดับการศึกษาใดที่ควรใช้สื่อ ซึ่งมีสมมติฐาน 2 ประการ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างมีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่แตกต่างกัน ในการดำเนินการหรือกระทำให้สำเร็จ จำแนกตามระดับการศึกษา และเพศ

2. ระดับความสามารถทางวิชาการขึ้นอยู่กับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างมีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากเท่าใดในการทำวิจัย

2.2 กลุ่มตัวอย่างใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อย่างน้อยเท่าใด แล้วก่อให้เกิดประโยชน์

เฮอร์ริ่ง (Herring. 2002) ได้ทำการสำรวจการอ้างอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในวารสารวิชาการ โดยการเก็บข้อมูลจากรายการอ้างอิงของบทความวิจัย จำนวน 175 บทความ ที่พิมพ์ในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ช่วงปี ค.ศ.1999-2000 จำนวน 12 ชื่อ พบว่าร้อยละ 55 ของบทความทั้งหมดอ้างอิงสื่ออิเล็กทรอนิกส์

โรเจอร์ (Rogers. 2001) ได้ทำการศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ Ohio State University โดยศึกษาจากสถิติการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ วารสารฉบับพิมพ์ และฐานข้อมูล ตั้งแต่ ค.ศ.1998-2000 พบว่าสถิติการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นมาก ในขณะที่สถิติการใช้วารสารฉบับพิมพ์ลดลง และพบว่าผู้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่สังกัดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และพบว่าผู้ที่ยอมรับการใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ระดับสูง มีความพึงพอใจวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในประเด็นที่ว่ามีข้อมูลที่ทันสมัย วิธีการสืบค้นง่าย สะดวก สามารถสืบค้นได้จากที่ทำงาน และสืบค้นได้ตลอดเวลา

มอร์ส และคลินท์วอร์ท (Morse; & Clintworth. 2000) ได้ศึกษาเรื่อง “Comparing Patterns of Print and Electronic Journal Use in an Academic Health Science” ศึกษาเปรียบเทียบการใช้วารสารฉบับพิมพ์กับอิเล็กทรอนิกส์ ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 1998 ฉบับ จากวารสารจำนวน 194 ชื่อเรื่อง โดยวารสารทั้งหมดให้บริการทั้งในรูปแบบฉบับพิมพ์ และรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ผลการศึกษาพบว่าในช่วง 6 เดือนที่ศึกษา วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีการใช้มากกว่าวารสารฉบับพิมพ์กว่า 6 เท่า ซึ่งแสดงว่าผู้ใช้บริการชอบใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มาก โดยเฉพาะเมื่อมีการเชื่อมโยงจากฐานข้อมูลอ้างอิงไปที่วารสารฉบับเต็ม

ฮาเธอร์ และคิม (Harter; & Kim. 1996) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการอ้างถึงและการอ้างถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์กับการติดต่อสื่อสารของนักวิชาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการอ้างถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจำแนกสิ่งพิมพ์วิชาการทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เพื่อศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักวิชาการ เพื่อศึกษาอัตราการเติบโตของเว็บไซต์วารสารอิเล็กทรอนิกส์

และบทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อศึกษาปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า หัวเรื่องของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการใช้มากที่สุดคือ การศึกษา ส่วนสาขาวิชาการใช้มากที่สุดคือ สาขาสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นวารสารวิชาการ และวารสารปริทัศน์ ในการด้านการจัดทำ ผู้จัดทำวารสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จัดทำวารสารในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพียงอย่างเดียว รองลงมาจัดทำวารสารในรูปสิ่งพิมพ์ควบคู่ไปกับรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ และส่วนใหญ่เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้บริการสาธารณะ

แมคเอลดาวนี (McEldowney. 1995) ได้วิจัยเรื่องแนวโน้มของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลง และอัตราการเพิ่มของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเพื่อศึกษาการยอมรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา และผู้อำนวยการ และผู้ช่วยของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า อัตราการเติบโตของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏใน Directory of Electronic Journal, Newsletter and Academic Discussion Lists ของ Association of Research Libraries (ARL) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1991-1997 พบว่า ค.ศ.1991 มีวารสารอิเล็กทรอนิกส์จำนวน 110 ชื่อ และปี ค.ศ.1997 มี 3304 ชื่อ แบ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มขึ้น 2432 ชื่อ และจดหมายข่าวเพิ่มขึ้น 872 ชื่อ ส่วนการแบ่งตามเนื้อหาวิชาพบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ.1991-1996 สาขาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีจำนวน วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ในปีค.ศ.1991-1996 มีจำนวน 318 ชื่อ และปี ค.ศ.1996 มี 1440 ชื่อ เพิ่มขึ้น 1122 ชื่อ ส่วนสาขาคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้น 321 ชื่อ สาขาฟิสิกส์เพิ่มขึ้น 239 ชื่อ สาขาชีวิทยาเพิ่มขึ้น 220 ชื่อ สาขาการศึกษา และบรรณารักษศาสตร์ เพิ่มขึ้น 159 ชื่อ และสาขาธุรกิจเพิ่มขึ้น 159 ชื่อ แสดงถึงอัตราการเติบโตของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

งานวิจัยในประเทศ

ประกายดาว พิกุลศรี (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสืบค้นวารสารในฐานข้อมูล ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างคู่มือการสืบค้นวารสารของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และสื่อในการสืบค้นวารสาร โดยดำเนินการศึกษาการสืบค้นวารสารจากฐานข้อมูล โดยศึกษาจากคู่มือระบบห้องสมุดอัตโนมัติในระบบการสืบค้นออนไลน์ ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวารสาร จากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวารสาร รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวกับวารสาร โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาจัดเรียงเป็นรูปเล่ม สร้างสื่อในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับการสืบค้นวารสาร จัดทำเป็นแผ่น CD ผลการวิจัยพบว่าในด้านการสืบค้นวารสารจากฐานข้อมูล ในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีวิธีการสืบค้นบทความจากวารสารได้หลายรูปแบบ ได้แก่ การสืบค้นวารสารใหม่ การสืบค้นจากบทความวารสาร และการสืบค้นบทความวารสารจาก Journal link สามารถแบ่งย่อยได้

ดังนี้ สืบค้นจากสืบค้นตามลำดับอักษร สืบค้นจากชื่อวารสาร สืบค้นจากเลข ISSN สืบค้นจากองค์กรหรือสถาบัน สืบค้นจากหัวเรื่อง และสืบค้นจากรหัส PIN

วราพรรณ อภิศุภะโชค (2548: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้วารสารวิชาการในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ ในด้านวัตถุประสงค์ รายชื่อวารสารที่ใช้ ภาษาของวารสาร วิธีการสืบค้น ลักษณะการใช้ ความถี่ในการใช้ แหล่งที่ใช้ และปัญหาในการใช้วารสารวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารวิชาการเพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ใช้วารสารบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มข. และ American Libraries โดยส่วนใหญ่ใช้วารสารภาษาอังกฤษ สืบค้นวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์จากรายการออนไลน์ของห้องสมุด (OPAC) ส่วนวารสารอิเล็กทรอนิกส์สืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุด ส่วนของวารสารที่ใช้คือ บทความวิชาการ และบทความวิจัย ใช้วารสารในรูปสิ่งพิมพ์โดยการถ่ายสำเนาบทความวารสาร ส่วนวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยการพิมพ์ผลเป็นเอกสาร มีความถี่ในการใช้วารสารไม่แน่นอน แหล่งที่ใช้/แหล่งที่สืบค้นวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์ คือ หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยที่สังกัด และปัญหาในการใช้วารสารวิชาการที่อาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาประสบในระดับมาก คือ การสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยอื่นๆจำกัดเฉพาะบุคลากรของมหาวิทยาลัยเท่านั้น และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขอปัญหาในการใช้วารสารวิชาการของอาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

อัมพร ขาวบาง (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ และไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ความพึงพอใจ และปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนความคิดเห็นของอาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีต่อการใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล ในอนาคต เครื่องที่ใช้ในงานวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ร้อยละ 86.83 ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีเหตุผลคือ สามารถค้นหาได้สะดวก มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย และใช้เวลาโดยเฉลี่ยการเข้าใช้ 1-2 ชั่วโมง อาจารย์ส่วนใหญ่เข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากห้องทำงาน หรือห้องปฏิบัติการวิจัย ทราบวิธีใช้จากการมีประสบการณ์ในการใช้ หรือค้นฐานข้อมูลอื่นๆ และอ่านบทความจากวารสารดังกล่าว โดยใช้วิธีอ่านจากเครื่องคอมพิวเตอร์แต่พิมพ์ผลเฉพาะส่วนที่

สำคัญ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารทั้งรูปแบบฉบับพิมพ์ และอิเล็กทรอนิกส์ และเข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งจากที่จัดให้บริการอยู่บนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล และจากแหล่งอื่นๆ นอกเหนือจากที่ให้บริการบนเว็บไซต์ของสำนักหอสมุด

รัชฎา ชลารัตน์ (2547) ได้ศึกษาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ แพทย์ และนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ เหตุผลที่ใช้ ความถี่และช่วงเวลาในการใช้ สถานที่ที่ใช้ วิธีการใช้ รูปแบบสารสนเทศที่นำมาใช้ และปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ มีความถี่ในการใช้เดือนละครั้ง สถานที่สืบค้น คือ ที่ทำงาน วิธีการใช้ คือ อ่านจากจอคอมพิวเตอร์ และพิมพ์ผลการค้นเป็นเอกสาร ส่วนปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามประสบคือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนไม่เพียงพอต่อการใช้ และเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทันสมัย

วัชรีย์พร คุณสนอง (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้ ความต้องการและปัญหาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา ระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลวิจัยสรุปได้ว่าคณาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ร้อยละ 78.41 ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาโท ประสบการณ์การสอน/การทำงาน 1-10 ปี คณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีมีปริมาณการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดร้อยละ 88.89 มีความถี่ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง เข้าใช้จากที่ทำงาน เหตุผลที่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพราะประหยัดเวลาในการค้นหา สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากเว็บ โดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำการวิจัย ในส่วนเหตุผลของคณาจารย์ที่ไม่ใช้เพราะไม่ทราบวิธีการใช้ และการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และระบบเครือข่ายที่ช้ามาก และขัดข้องบ่อยครั้ง

เสาวนีย์ ศิริบำรุงสุข (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ScienceDirect ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการใช้ ความพึงพอใจ ปัญหา ความต้องการ รวมทั้งความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ScienceDirect เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลวิจัยสรุปได้ว่านักศึกษา และอาจารย์สังกัดกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวมากที่สุด อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นข้อมูลสำหรับงานวิจัย นักศึกษาใช้ฐานข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์และทำ

รายงาน ส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลที่คณะ/ภาควิชา และเรียนรู้การสืบค้นด้วยตนเอง ใช้เวลาในการสืบค้นโดยเฉลี่ยมากกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง ช่วงเวลา 16.00 – 22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่มีการใช้ฐานข้อมูลมากที่สุด นักศึกษา และอาจารย์พึงพอใจบริการฐานข้อมูลในเรื่องความทันสมัยของข้อมูล การเข้าถึงระยะไกล และการสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนปัญหาที่พบคือ การดาวน์โหลดข้อมูลช้าเป็นปัญหาในระดับมาก นักศึกษา และอาจารย์ต้องการให้ห้องสมุดบอกรับฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ทรงวุฒิ ตรังวัฒนา (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านวัตถุประสงค์ รายชื่อ ปริมาณการใช้ ความถี่ การเข้าถึง ผลที่ได้ และศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยคณาจารย์ที่ไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ให้เหตุผลว่าอ่านบทคัดย่อ และบทความฉบับเต็มจากวารสารในรูปสิ่งพิมพ์ก็เพียงพอแล้ว คณาจารย์ที่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่ใช้บริการจากแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ภายนอกสถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องจากรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันไม่ครอบคลุมในหลายๆสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์ มีวัตถุประสงค์การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อทำการวิจัยมากที่สุด ด้านการอ้างอิงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ คณาจารย์ส่วนใหญ่ยังอ้างอิงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ไว้ในงานวิชาการอัตราไม่สูงมาก ส่วนความถี่ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นประจำ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ และใช้ร่วมกับวารสารในรูปสิ่งพิมพ์ และส่วนใหญ่ใช้บทความฉบับเต็ม และลักษณะไฟล์ PDF เพื่อแสดงผลของบทความฉบับเต็ม ในด้านการอ่านบทความ ส่วนใหญ่ยังพิมพ์บทความฉบับเต็มมาอ่าน ด้านประโยชน์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่เห็นว่าเรียกดูข้อมูลได้ตลอดเวลา สำหรับปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกิดความเมื่อยล้า และปวดตาในการดูบทความหน้าจอคอมพิวเตอร์ และจำนวนเล่มที่อยู่ในรูปแบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ในด้านปัญหาการใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ใช้หนาแน่น มีผู้ใช้มาก และเสียเวลาในการรอคอยมาก ในด้านความคิดเห็นเรื่องรูปแบบของวารสารในอนาคต ส่วนใหญ่เห็นว่าวารสารควรมีทั้งรูปแบบสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนการเขียนบทความเผยแพร่ส่วนใหญ่จะเขียนบทความเผยแพร่ในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และส่วนใหญ่เห็นว่าสถาบันวิทยบริการ หรือห้องสมุดคณะวิทยาลัยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรบอกรับรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งบริการต่างๆให้ครอบคลุม

สมร ตาระพันธ์ (2542: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ฐานข้อมูลอันคัฟเวอร์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการใช้ ความคิดเห็น ปัญหา และการเสนอแนะการใช้ฐานข้อมูลอันคัฟเวอร์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตลอดจนหาวิธีการที่เหมาะสมในการใช้บริการฐานข้อมูลอันคัฟเวอร์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องพบว่า จำนวนคณาจารย์ที่ใช้ และไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีจำนวนไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด สำหรับเหตุผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าส่วนใหญ่เห็นว่าการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ช่วยประหยัดเวลาในการค้นหา และต้องการข้อมูลที่เร่งด่วน อีกทั้งยังมีข้อมูลหลากหลาย และทันสมัยกว่า ส่วนสาเหตุการไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์พบว่ามี 2 สาเหตุหลัก คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ไม่เชื่อมต่อระบบอินเทอร์เน็ต และไม่ทราบวิธีการใช้ และการเข้าถึงข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ จะกล่าวดังต่อไปนี้

น้ำฝน พิทักษาไพศาล (2548: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้กับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้กับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดยการสอบถามพฤติกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษา จำนวน 722 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยแบ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ได้เป็น 3 ประเภทคือ เรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเรียนรู้แบบดั้งเดิม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน F-Test, t-Test และ Chi-Square ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาชายมีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่านักศึกษาหญิง นักศึกษาต่างคณะกันมีพฤติกรรมการเรียนรู้ไม่ต่างกัน นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในที่พัก ตั้งแต่เวลา18.00-24.00 น. นักศึกษาใช้ e-Mail หรือ e-Searching เพื่อค้นหาข้อมูล และเพื่อความบันเทิง ผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับสถานที่ที่ใช้สื่อ แต่ไม่สัมพันธ์กับความชำนาญในการใช้สื่อ การใช้งานสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่บ้านจะส่งผลสัมฤทธิ์ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

พีระพล ขุนอาสา (2545: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต ระบบนี้สามารถนำไปใช้งานกับการผลิตวารสาร หรืองานที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป เพิ่มความสะดวกรวดเร็วให้กับผู้ใช้งาน และลดจำนวนกระดาษที่ถูกใช้งานในระบบวารสารโดยทั่วไปลงได้ ระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีผู้ใช้ 4 กลุ่ม คือ สมาชิกวารสาร นักเขียน บรรณาธิการ และผู้ดูแลระบบ ระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์สามารถให้บริการได้ดังนี้ สมาชิกสามารถค้นหาวารสาร หรือบทความที่ต้องการ

บอกรับวารสาร นักเขียนสามารถส่งบทความให้กับทางวารสาร บรรณาธิการสามารถตรวจสอบ และแก้ไขบทความที่นักเขียนส่งมาให้กับทางวารสาร และผู้ดูแลระบบสามารถรวบรวมบทความ จัดทำวารสาร และส่งวารสารที่จัดทำเสร็จแล้วให้กับสมาชิก ในกิจกรรมที่กล่าวมาทั้งหมดจะทำงานผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยทำการพัฒนาบนระบบปฏิบัติการ Windows 2000 Server ระบบจัดฐานข้อมูล Microsoft SQL Server 2000 และใช้โปรแกรมภาษา ASP เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ได้ทำการประเมินประสิทธิภาพของระบบ ด้วยวิธีการทดสอบแบบ Black Box โดยให้ผู้เชี่ยวชาญทำการทดสอบระบบ ผลปรากฏว่าระบบงานนี้มีประสิทธิภาพในระดับดี และสามารถที่จะนำไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

งานวิจัยต่างประเทศ

บลู (Blue. 1997: 6848) ศึกษาพฤติกรรมการออกกำลังกายของคนงานใน Blue-Collar จำนวน 468 คน พบว่า ความตั้งใจในการออกกำลังกายจะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการออกกำลังกายได้ดีที่สุด และสามารถอธิบายเจตนาในการออกกำลังกายร้อยละ 59 และพฤติกรรมการออกกำลังกายร้อยละ 56

ร็อบบินส์ (Robbins. 1997: 102-A) ได้ทำการศึกษาการนำผลการตรวจแปพสเมียร์ทางบวกเป็นผลดีกว่าการนำผลการตรวจแปพสเมียร์ทางลบในการชักชวนให้สตรีวัยรุ่นตรวจแปพสเมียร์ โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่าตัวแปรทั้งสองทฤษฎีสามารถทำนายเจตนา และพฤติกรรมการตรวจแปพสเมียร์ ได้โดยการได้รับข่าวสารทางบวกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตรวจแปพสเมียร์ มากกว่าการได้รับข่าวสารทางลบ

ไอเซ่น และไดรเวอร์ (Ajzen; & Driver. 1992: 207-224) ประยุกต์ทฤษฎีเพื่อทำความเข้าใจและทำนายพฤติกรรมนันทนาการอีกครั้ง โดยมีรูปแบบการวิจัยที่คล้ายกับปี 1991 แต่มีประเด็นที่แตกต่างบางอย่างได้แก่ 1) เพิ่มการวัดความเกี่ยวข้อง (Involvement) และอารมณ์ชั่วขณะ (Moods) 2) วัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมทางตรง การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม ผลปรากฏว่า

การวิเคราะห์ภายในกลุ่ม: อารมณ์ชั่วขณะมีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับความรู้สึก ค่อนข้างสูง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับผลได้ผลเสียแต่อย่างใด ส่วนความเกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับตัวแปรในทฤษฎี แต่เมื่อวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ถดถอยกลับไม่ช่วยในการทำนาย สำหรับการทำนายเจตนาพบว่าเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะเพิ่มอำนาจในการทำนายได้ แต่ทำให้การคล้อย

ตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ไม่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ได้อย่างมีนัยสำคัญ และการทำนายพฤติกรรมพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) และเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) สามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ระหว่างกลุ่ม: เจตนาเชิงพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมได้ทุกกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) พบว่าไม่สามารถช่วยทำนายกิจกรรมการวิ่งและการขี่จักรยานได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ช่วยทำนายการปีนเขา การเล่นเรือ และการเล่นบนชายหาดได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าในการทำนายพฤติกรรมดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างมักพบปัญหาและอุปสรรค หรือขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นในการทำกิจกรรมดังกล่าว กรณีเช่นนี้การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) จะสามารถช่วยในการทำนายพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญ

ไอเซ่น และไดรเวอร์ (Ajzen; & Driver. 1991: 185-204) ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน เพื่อทำความเข้าใจ และทำนายพฤติกรรมการร่วมกิจกรรมนันทนาการ 5 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมบนชายหาด, การวิ่ง, การปีนเขา, การเล่นเรือ และการขี่จักรยาน งานวิจัยครั้งนี้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดตัวแปรต่างๆตามโครงสร้างของทฤษฎี ยกเว้นการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมที่ไม่ได้เสนอรายละเอียดไว้ แต่ได้นำเสนอไว้ในงานวิจัยปี 1992 ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม, ความเชื่อเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม เป็นพื้นฐานในการกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตามลำดับ แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อต่างๆ กับกิจกรรมนันทนาการต่างๆจะมีค่าไม่สูงนัก แต่ก็มีนัยสำคัญ

ไอเซ่น และมัทเดน (Aizen; & Madden. 1986: 453-474) ศึกษาพฤติกรรมการมาเรียนในวิชาหนึ่ง และศึกษาเป้าหมายพฤติกรรมในการได้เกรดเอ โดยทำการวิเคราะห์ผลชี้ให้เห็นอำนาจการทำนายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ประเด็นแรกที่น่าสนใจคือพฤติกรรมการมาเรียนในวิชาหนึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ประสบปัญหาในการควบคุมน้อย ดังนั้นการรับรู้ความยากหรือง่ายที่มีผลต่อการมาเรียนควรมีผลต่อเจตนาและเมื่อถึงเวลาทำจริง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) ควรเพิ่มความสามารถในการทำนายพฤติกรรมได้น้อย ประเด็นที่ 2 คือ พฤติกรรมในการได้เกรดเอถือได้ว่าเป็นผลที่นักศึกษามีข้อจำกัดในการควบคุม ดังนั้นการรับรู้ความสามารถในการควบคุม น่าจะส่งผลต่อการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรม ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ตรงกับความจริง

ผลการศึกษาในการวัดทั้ง 2 ครั้งพบว่าเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ที่วัดทั้งทางตรงและทางอ้อม ทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) กับ เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) กับ เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) แต่ละคู่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) กับ พฤติกรรม (B) พบว่าไม่มีนัยสำคัญในการวัดครั้งที่ 1 แต่มีนัยสำคัญในการวัดครั้งที่ 2 และในการวัดทั้งสองครั้งพบว่าทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเพิ่มตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ก็จะเพิ่มอำนาจในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ได้อย่างมีนัยสำคัญ เจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญในการวัดทั้งสองครั้ง แต่การวัดครั้งแรกพบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ไม่สามารถช่วยในการทำนายพฤติกรรมได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแตกต่างจากการวัดครั้งที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการวัดในครั้งที่ 2 เป็นการวัดเมื่อใกล้กับการสอบไล่ทำให้นักศึกษามีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง มากกว่าการวัดในครั้งแรก การวัดเจตนาซึ่งทิ้งช่วงเวลาห่างจากการวัดพฤติกรรมน้อยเพียงไร ทำให้เจตนามีโอกาสทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำมากยิ่งขึ้นและผลที่ได้เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดคะเนไว้

ชิฟเตอร์ และไอเซ่น (Shifter; & Ajzen. 1985: 845-854) ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการลดน้ำหนักเพื่อทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นครั้งแรก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงสาขาจิตวิทยา การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีน้ำหนักมากที่ถูกกระตุ้นให้เข้าร่วมการวิจัยและผู้ที่มีน้ำหนักปกติ แต่ต้องการร่วมการวิจัย ช่วงที่ 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากการลดน้ำหนักจริงตลอดเวลา 6 สัปดาห์ที่ผ่านมา แบบสอบถามเป็นมาตรจำแนกความหมายมีคำตอบ 7 ช่วง วัดตัวแปรต่างๆ ตามโครงสร้างของทฤษฎี ผลการวิจัย ปรากฏว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) อย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) ร่วมกับ เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) พบว่า มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ค่อนข้างสูง (R=.74) พิจารณา น้ำหนักการทำนายพบว่าเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) ทำนายได้หนักแน่นกว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ตามลำดับ

งานวิจัยในประเทศ

ปถมาวดี เดชฤกษ์ปาน (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจ และพฤติกรรมบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำของ

วัยรุ่นหญิงในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดพัทลุง ซึ่งผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม และพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 83.12, 66.87, 75.00 และ 89.37 ตามลำดับ) และมีความตั้งใจในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 88.12) การรับรู้ความสามารถในการควบคุม และเจตคติสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของความตั้งใจในการมีพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำได้ร้อยละ 32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = 0.32, p$ <0.05) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมสามารถทำนายความแปรปรวนของพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำได้ร้อยละ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 = 0.05, p$ <0.01) และความตั้งใจมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.17, p$ <0.05)

กาญจนี ชิตบุตร. (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจ และพฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้ของผู้สูงอายุในเทศบาลเมือง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจ และพฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 51.25, 66.25, 70.63, 97.50 และ 51.88 ตามลำดับ

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมสามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจในการมีพฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้ของผู้สูงอายุได้ ร้อยละ 22 ($R^2 = 0.22, p$ <0.01)

3. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคผักและผลไม้ของผู้สูงอายุได้ ร้อยละ 4 ($R^2 = 0.04, p$ <0.01)

4. ความตั้งใจในการมีพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับพฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้ของผู้สูงอายุ ($r = 0.18, p$ <0.05)

นภมาศ ศรีขวัญ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม (PBC) และพฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง (B) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิงถูกต้องระดับปานกลาง ($\overline{X} = 59.44$) วัยรุ่นหญิงมีทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนักในระดับต่ำ ($\overline{X} = 23.30$) มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($\overline{X} = 7.37$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($\overline{X} = 46.18$) การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับพฤติกรรมการลดน้ำหนักในวัยรุ่นหญิง ($r = .283, p$ <.05)

ทัศนคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการลดน้ำหนักในวัยรุ่นหญิงได้ร้อยละ 8.9 ($R^2 = .089, F = 2.792, p < .05$)

รัญชิตา สุกิจปาณีนิจ (2547: 62–63) ได้ศึกษาพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายวัดทางตรง (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายวัดทางตรง (PBC) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายได้ร้อยละ 12 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยพบว่า ตัวแปรสำคัญคือ ความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกาย (I) มีอิทธิพลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกาย (β=.26) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกาย (PBC) (β=.13) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติต่อพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (PBC) สามารถร่วมกันอธิบายความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกาย (I) ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายวัดทางตรง(PBC) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงที่สุด ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .43 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายวัดทางตรง (SN) เป็นตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายรองลงมา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .17 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และทัศนคติต่อการทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายวัดทางตรง (AB) มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานเท่ากับ .16 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติต่อพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (AB) กับทัศนคติต่อพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r=.34) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (SN) กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r=.37) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางตรง (PBC) กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายทางอ้อมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r=.29)

ณัฐพร พวงไธสง (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยของครูระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่า $\chi^2 = 153.68, p = .061, GFI = .965, AGFI = .936$ โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยได้ร้อยละ 99.9, 99.5 และ 99.7 ตามลำดับ โมเดลเชิงสาเหตุที่มีพฤติกรรมการทำวิจัย เป็นตัวแปรส่งผ่านดีกว่าโมเดลที่เป็นโมเดลเชิงสาเหตุแบบโมเดลปิด ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมุ่งมั่นในการทำวิจัย และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยสูงที่สุดคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รองลงมาคือ ปัจจัยทางสังคม ความรู้สึกต่อการทำวิจัย การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และเจตคติต่อการทำวิจัย ตามลำดับ ครูที่มีการสนับสนุนเกี่ยวกับการทำวิจัยมาก มีความต้องการเกี่ยวกับการทำวิจัยสูง และสมรรถภาพการวิจัยสูง มีค่าเฉลี่ยความมุ่งมั่นในการทำวิจัย และพฤติกรรมการทำวิจัยสูงกว่ากลุ่มอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยสูง มีค่าเฉลี่ยคุณภาพงานวิจัยสูงกว่ากลุ่มครูที่มีสมรรถภาพการวิจัยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546: 85-86) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาในการกระทำพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคกลาง ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (PBC) ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (B) ได้ร้อยละ 21.10 มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของเจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (I) เท่ากับ -.013 ($p>.05$) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (PBC) เท่ากับ .464 ($p<.05$) เจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (I) สามารถอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (B) ได้ร้อยละ 15.70 มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (PBC) ร่วมกันอธิบายเจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา (I) ได้ร้อยละ 14.40 มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.05$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (PBC) เท่ากับ .333 ($p<.05$) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (AB) เท่ากับ

.056 (p>.05) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (SN) เท่ากับ .064 (p>.05) เจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (AB) มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางอ้อมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r=.173) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (SN) มีความสัมพันธ์กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางอ้อมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r=.305) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางตรง (PBC) มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาทางอ้อมมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r=.511)

หทัยรัตน์ ริ้มประพันณี (2543: 76–77) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีในจังหวัดสระบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (PBC) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (B) ได้ถูกต้องร้อยละ 12.92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตนาต่อพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (I) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (PBC) สามารถร่วมกันทำนายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (I) ได้ถูกต้องร้อยละ 24.34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่ทำนายเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกที่สำคัญที่สุด คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (PBC) และเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (AB) ซึ่งเจตคติต่อพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (AB) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (b_i) และการประเมินผลพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (e_i) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .2182 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_i) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .3743 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (PBC) มีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C_i) และการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูก (P_i) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .2640

อารีวรรณ รุ่งทวีวณิช (2541: 90–91) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตทดลองโครงการรีไซเคิลขยะมูลฝอยกรุงเทพมหานคร จากการศึกษา พบว่า เจตนาในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (I) ร่วมกับการรับรู้ความสามารถในการควบคุม

การรีไซเคิลขยะมูลฝอย (PBC) สามารถอธิบายพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (B) ได้ร้อยละ 63.38 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p<.001) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของเจตนาในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (I) เท่ากับ .7308 (p<.001) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยทางตรง (PBC) เท่ากับ .0769 (p>.05) เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยทางตรง (PBC) ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของเจตนาในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (I) ได้ร้อยละ 70.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p < .001) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยทางตรง (PBC) เท่ากับ .7628 (p<.001) เจตนาทางตรงต่อพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (I) เท่ากับ .0678 (p<.05) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงในการรีไซเคิลขยะมูลฝอย (PBC) เท่ากับ .0693 (p>.05) เจตคติต่อพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางตรง (AB) กับเจตคติต่อพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r=.7473, p<.001) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางตรง (SN) กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r=.8562, p<.001) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางตรง (PBC) กับการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยที่วัดโดยทางอ้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r=.8006, p<.001)

จิระนันท์ พากเพียร (2540: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลินิกทันตกรรมของนักศึกษาทันตาภิบาล : ทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ผลการศึกษาพบว่า

1. ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลของ นักศึกษาทันตาภิบาล แบบพฤติกรรมกลุ่มไม่ได้ แต่ใช้ในการอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล แบบพฤติกรรมเดี่ยวได้ 2 ใน 5 พฤติกรรม มีรายละเอียด ตามข้อ 1.1 และ 1.2 และพบว่าตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม สามารถทำนายเจตนาที่จะทำพฤติกรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกพฤติกรรม (6 ใน 6 พฤติกรรม) โดยที่แต่ละพฤติกรรมมีตัวทำนาย ที่มีนัยสำคัญแตกต่างกันตามลักษณะของพฤติกรรม ซึ่งแสดงดังข้อ 1.3-1.6

1.1) เจตนาที่จะทำพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรมร่วมกันทำนายการใช้ปากคีบ สวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชา ได้ร้อยละ 11.4 (P<.05)

1.2) เจตนาที่จะทำพฤติกรรม ทำนายการทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งก่อนเปลี่ยนผู้ป่วยได้ร้อยละ 7.7 (P<.05)

1.3) การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรมทำนายเจตนาที่จะป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล ของนักศึกษา ทันตาภิบาล แบบพฤติกรรมกลุ่มได้ร้อยละ 14.13 (P<.01)

1.4) การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม ทำนายเจตนาที่จะใส่แว่นตาป้องกันตลอดเวลาขณะขูดหินน้ำลาย ได้ร้อยละ 23.20 (P<.001)

1.5) การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม ทำนายเจตนาที่จะใส่แว่นตาป้องกันตลอดเวลาขณะถอนฟัน ได้ร้อยละ15.21 (P<.01)

1.6) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อพฤติกรรม ร่วมกันทำนายเจตนาที่จะใช้มือเดียวสวมปลอกเข็มคืนทุก ครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 28.77 (P<.001)

1.7) การรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรม และเจตคติต่อพฤติกรรมร่วมกันทำนายเจตนาที่จะใช้ปากคีบสวม ปลอกเข็มคืนทุกครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 42.03 (P<.001)

1.8) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ทำนายการทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้ง ก่อนเปลี่ยนผู้ป่วย ได้ร้อยละ 10.13 (P<.05)

2. นักศึกษาทันตาภิบาลที่ทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้ง ก่อนเปลี่ยนผู้ป่วย ต่างกัน มีความเชื่อว่า ผู้ช่วยทันตแพทย์อยากให้นักศึกษา ทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้ง ก่อนเปลี่ยนผู้ป่วยแตกต่างกัน

3. เมื่อใช้ตัวทำนาย 6 ตัวได้แก่ เจคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถควบคุม พฤติกรรม เจตนาที่จะทำพฤติกรรม การรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและพฤติกรรมในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรม ป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาล ทั้งในลักษณะพฤติกรรมกลุ่มและพฤติกรรมเดี่ยว พบว่ามีตัวทำนายที่มีประสิทธิภาพ แตกต่างกันไปตามลักษณะของพฤติกรรม ดังนี้

3.1) เจตคติต่อพฤติกรรม และพฤติกรรมในอดีต ทำนายพฤติกรรม ป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลแบบพฤติกรรมกลุ่มได้ร้อยละ 16.6 (P<.001)

3.2) เจตคติต่อการใส่แว่นตา ตลอดเวลาขณะขูดหินน้ำลาย ทำนายการใส่แว่นตาตลอดเวลาขณะขูดหินน้ำลายได้ร้อยละ 7.41 (P<.050)

3.3) การใช้มือเดียวสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาในอดีต และเจตคติต่อการใช้มือเดียวสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลัง ฉีดยาชา ทำนายการใช้มือเดียวสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 10.30 (P<.01)

3.4) การใช้ปากคีบ สวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 10.30 (P< .01)

3.5) การใช้ปากคีบสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชา ในอดีต และเจตคติต่อพฤติกรรม ทำนายการใช้ปากคีบสวมปลอกเข็มทุกครั้งหลังฉีดยาชาได้ร้อยละ 31.2 (P<.001)

3.6) การทำความสะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งก่อนเปลี่ยนผู้ป่วยในอดีต และเจตคติต่อพฤติกรรม ทำนายการทำความ สะอาดด้ามกรอฟันอย่างถูกวิธีทุกครั้งก่อนเปลี่ยนผู้ป่วยได้ร้อยละ 17.5 (P<.01) สำหรับการใส่แว่นตาตลอดเวลา ขณะถอนฟัน ไม่มีตัวทำนายใดเข้าสมการ แต่พบว่า เจตคติต่อการใส่แว่นตาตลอดเวลาขณะถอนฟัน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการใส่แว่นตาตลอดเวลาขณะถอนฟัน (R=.20 P<.05)

มันทนา สิริรัตโนภาส (2538: 124-125) ศึกษาการสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญการศึกษา ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 470 คน พบว่า เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมและการประเมินผลพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้การควบคุม โดยนักเรียนที่มีพฤติกรรมการบริจาคโลหิต มีความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมว่า พฤติกรรมการบริจาคโลหิตทำให้อ่อนเพลีย เกิดความเจ็บปวด หน้ามืดเป็นลม ร่างกายแข็งแรง ร่างกายสร้างเม็ดเลือดใหม่ขึ้นมาแทน ติดเชื้อเอดส์ มีเลือดสำรองไว้ใช้ยามฉุกเฉิน และสามารถตรวจพบโรคต่างๆ ภายในร่างกาย แตกต่างกันกับกลุ่มนักเรียนไม่บริจาคโลหิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง พบว่านักเรียนกลุ่มที่มีพฤติกรรมการบริจาคโลหิต มีความเชื่อที่มีต่อกลุ่มอ้างอิงแตกต่างกันคือ บุคคลที่ต้องการเลือด เพื่อน ทหาร ตำรวจ ผู้ประสบอุบัติเหตุ และผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่บริจาคโลหิต และความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมการบริจาคโลหิต มีความเชื่อเกี่ยวกับการรับรู้การควบคุม ในเรื่องความกลัวเจ็บ

จากผลสรุปของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามีนักวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชาได้นำทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้ในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยที่ข้อค้นพบส่วนมากแสดงให้เห็นว่าทฤษฎีทั้งสองมีประสิทธิภาพในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมได้อย่างเที่ยงตรง อีกทั้งยังสามารถ

นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการอธิบายและทำนายพฤติกรรมในแบบต่างๆ ได้อย่างกว้างขวาง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความเชื่อพื้นฐานว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะมีประสิทธิภาพในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เพื่อศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล และมีกรอบตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นแนวทางในการศึกษา ซึ่งจะทำให้เข้าใจถึงสาเหตุของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตบัณฑิต ระดับปริญญาเอก และระดับปริญญาโท ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
ตอนที่ 4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
ตอนที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3,529 คน เป็นนิสิตปริญญาโท 2,870 คน และนิสิตปริญญาเอก 659 คน จำนวน 13 คณะ ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนนิสิตระดับปริญญาเอกและระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะ	จำนวนนิสิต (คน)	
	ปริญญาเอก	ปริญญาโท
• **สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี** (Science and Technology)		
1. ศูนย์วิทยาศาสตร์	41	9
2. คณะวิทยาศาสตร์	27	168
3. คณะพลศึกษา (Phy)	93	193
4. คณะแพทยศาสตร์ (Med)	29	69
5. คณะทันตแพทยศาสตร์	-	19
6. คณะวิศวกรรมศาสตร์	8	93
7. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์	110	101
• **สาขาทางด้านสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์** (Sociology and Humanity)		
8. คณะสังคมศาสตร์	-	624
9. คณะมนุษยศาสตร์ (Hu)	10	437
10. คณะศิลปกรรมศาสตร์ (Art)	36	279
11. คณะศึกษาศาสตร์ (EDU)	250	854
12. บัณฑิตวิทยาลัย	55	-
13. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา	-	24
รวม	**659**	**2,870**
	3,529	

ที่มา : งานทะเบียนนิสิตและสถิติ กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (พ.ศ. 2554)

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น นิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 4 คณะ มีจำนวนทั้งสิ้น 615 คน เป็นนิสิตปริญญาโท 495 คน และนิสิตปริญญาเอก 110 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีรายละเอียดการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยอาศัยการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร โดยได้มาจากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.3.1 สำรวจข้อมูลหน่วยสมาชิกของประชากร จากงานทะเบียนนิสิตและสถิติ กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อจัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพบว่ามีคณะวิชาทั้งสิ้น 13 คณะ และมีจำนวนนิสิตทั้งสิ้น 3,529 คน

1.3.2 ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ดำเนินการแบ่งประชากรออกเป็นประชากรย่อย (Subpopulation) โดยใช้ตัวแปรด้านธรรมชาติของเนื้อหาภายในสาขาวิชาที่เรียนในแต่ละคณะเป็นตัวแปรจำแนก (Classified variable) ในการแบ่งชั้นภูมิ เนื่องจากเนื้อหาภายในสาขาวิชาที่เรียนระหว่าง คณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดให้ธรรมชาติของเนื้อหาภายในสาขาวิชาที่เรียนในแต่ละคณะเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) ทำให้ได้ชั้นของคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นชั้นที่ 1 และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เป็นชั้นที่ 2 โดยมีรายละเอียด ดังตาราง 5

ตาราง 5 การแบ่งคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะวิชาจำแนกตามธรรมชาติของเนื้อหาภายในสาขาวิชาที่เรียนในแต่ละคณะ	**คณะวิชา (คณะ)**	**จำนวนนิสิต (คน)**	**รวมทั้งหมด**
คณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	624	2,569
	มนุษยศาสตร์	447	
	ศิลปกรรมศาสตร์	315	
	ศึกษาศาสตร์	1,104	
	บัณฑิตวิทยาลัย	55	
	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา	24	
คณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	ศูนย์วิทยาศาสตร์	50	960
	วิทยาศาสตร์	195	
	พลศึกษา	286	
	แพทยศาสตร์	98	
	ทันตแพทยศาสตร์	19	
	วิศวกรรมศาสตร์	101	
	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์	211	
รวม	13	**3,529**	

โดยที่พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ภายในกลุ่มคณะวิชาเดียวกันจะมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด (Homogeneity within Strata) และระหว่างกลุ่มคณะวิชาจะมีความแตกต่างกันมากที่สุด (Heterogeneity between Strata) จึงช่วยลดความลำเอียงอันเนื่องมาจากการสุ่มได้ และส่งผลให้มีความน่าจะเป็นที่จะได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะของความเป็นตัวแทนที่แท้จริงของประชากรมากที่สุด (Truly Representativeness)

ขั้นที่ 2 ผลจากการแบ่งในขั้นที่ 1 ทำให้ได้ประชากรย่อย 2 ชั้น โดยที่ในชั้นของคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

จะประกอบด้วยคณะวิชาต่างๆ หลายคณะ เนื่องจากเนื้อหาภายในคณะวิชาที่เรียนในแต่ละคณะนั้นมีความคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) กำหนดให้คณะวิชา 1 คณะ ภายในชั้นนั้นเป็น 1 กลุ่ม และกำหนดให้คณะวิชาแต่ละคณะที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 1 เป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มากลุ่มคณะวิชาละ 2 คณะ เพื่อเป็นตัวแทนของคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยมีรายละเอียดดังตารางประกอบ 6

ตาราง 6 คณะวิชาที่ได้จากการสุ่มในขั้นที่ 2 จำแนกตามกลุ่มคณะวิชา

กลุ่มคณะวิชา	คณะวิชา	จำนวนนิสิต (คน)
คณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	1,104
	ศิลปกรรมศาสตร์	315
คณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	พลศึกษา	286
	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์	211

ขั้นที่ 3 ดำเนินการสุ่มนิสิตจากคณะที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายมาร้อยละ 25 ของคณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และร้อยละ 75 ของคณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 626 คน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 7

ตาราง 7 จำนวนนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามกลุ่มคณะวิชา และระดับการศึกษา

กลุ่มคณะวิชา	**คณะวิชา**	**ระดับการศึกษา**		**รวมทั้งหมด**
		ปริญญาโท	**ปริญญาเอก**	
คณะวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	ศึกษาศาสตร์	214	63	355
	ศิลปกรรมศาสตร์	70	9	
คณะวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	พลศึกษา	145	23	271
	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์	76	28	
รวม		504	122	626

1.4 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 650 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประมาณไว้ เพื่อป้องกันความผิดพลาดของข้อมูล ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการที่นิสิตไม่ตั้งใจตอบแบบสอบถาม หรือตอบไม่ครบทุกข้อ โดยหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการตอบเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 615 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้วิเคราะห์ขั้นสูง ซึ่งจำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่พอสมควร และจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปรควรจะเป็น 20 : 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2538: 46; อ้างอิงจาก Gold. 1980: 163.; & Weiss. 1972) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มีตัวแปรสังเกตได้ 27 ตัวแปร ขนาดกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดควรเท่ากับ 540 คน ดังนั้น จึงถือได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดที่เพียงพอ

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวการสร้างของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น (Theory of Planned Behavior) (Ajzen. 1988) จำนวน 8 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) แบบวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) มี 16 ข้อ

2) แบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) มี 6 ข้อ

3) แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) มี 8 ข้อ

4) แบบวัดความเชื่อและแบบประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$) มี 5 ข้อ

5) แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) มี 5 ข้อ

6) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma NB_i MC_i$) มี 6 ข้อ

7) แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) มี 6 ข้อ

8) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$) มี 6 ข้อ

หมายเหตุ จำนวนข้อของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้จากการคัดเลือกความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่มีความถี่ได้ประมาณร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมดของทุกๆ ข้อความเชื่อ ซึ่งเรียกว่าความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากการสำรวจ

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 หาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ให้นิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท รวมทั้งสิ้น 120 คน จากสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์และคณะพลศึกษา และสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์

ตัวอย่างข้อคำถามปลายเปิด

แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อหาความเชื่อเด่นชัด(Salient Beliefs Norm) ต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ดังนี้

แบบสอบถามเพื่อค้นหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำถาม 1) จากประสบการณ์ตรงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือประสบการณ์ทางอ้อมที่นิสิตพบเห็นจากบุคคลรอบตัว นิสิตคิดว่า…

"…การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ จะทำให้เกิดผลกับตัวผู้ใช้อย่างไรบ้าง"

(ให้นิสิตระบุ "ผลดี" และ "ผลเสีย" ของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ลงในช่องว่างให้มากที่สุด)

ผลดี	**ผลเสีย**
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____
5. _____	5. _____
6. _____	6. _____

แบบสอบถามเพื่อค้นหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

คำถาม 2) นิสิตคิดว่าบุคคลหรือกลุ่มคนใดซึ่งมีความสำคัญต่อนิสิต มีผลต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

บุคคลหรือกลุ่มคนที่สนับสนุนให้ใช้	**บุคคลหรือกลุ่มคนที่คัดค้านไม่ให้ใช้**
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____
5. _____	5. _____
6. _____	6. _____

แบบสอบถามเพื่อค้นหาความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

คำถาม 3) ในขณะที่นิสิตต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ อยากทราบว่า

"...**สิ่งใดบ้างที่เป็น "ตัวส่งเสริม" ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งใดบ้างที่เป็น "ตัวขัดขวาง" ไม่ให้นิสิตใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**"

(*ตัวส่งเสริมหรือตัวขัดขวาง อาจจะเป็นสิ่งของ บุคคล เหตุการณ์ หรือปัจจัยอื่นๆ ก็เป็นได้*)

สิ่งที่ส่งเสริม (สิ่งจูงใจให้กระทำ)	**สิ่งที่ขัดขวาง** (อุปสรรคในการกระทำ)
1. _____	1. _____
2. _____	2. _____
3. _____	3. _____
4. _____	4. _____
5. _____	5. _____
6. _____	6. _____

ขั้นที่ 2 พิจารณาคัดเลือกข้อความที่นำไปสร้างแบบสอบถาม

2.1 คัดเลือกความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความถี่สูงที่สุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70 - 77) แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถาม

2.2 เลือกบุคคลและกลุ่มบุคคลอ้างอิงที่มีอิทธิพลต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้รับการอ้างถึงมากที่สุด โดยพิจารณาข้อความที่มีผู้เลือกเกินกว่าร้อยละ 20 ของผู้ตอบทั้งหมด ถือเป็นกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 73) มาใช้สร้างแบบสอบถาม

2.3 เลือกข้อความปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยขัดขวางที่มีความถี่สูงสุดจนถึงความเชื่อที่รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่ทั้งหมด (Ajzen; & Fishbein. 1980: 70-77) แล้วนำข้อความเชื่อนี้ไปสร้างแบบสอบถาม

2.4 นำคำคุณศัพท์ที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ไปหาคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม เพื่อนำไปสร้างมาตราจำแนกความหมาย ตามแบบของออสกูดและคณะ (Osgood; et al. 1975: 170)

2.5 นำข้อความและคำที่ได้จากข้อ 2.1 ถึง 2.4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามขั้นต้น

2.6 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับปรากฏการณ์ที่ต้องการวัด จากนั้นผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.7 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงในขั้นต้นไปทดลอง (Try out) เก็บข้อมูลกับนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย นิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโทที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน จากสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ ศูนย์วิทยาศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ และสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ได้แก่ บัณฑิตวิทยาลัยและคณะสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item - Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson - Product Moment Correlation) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป พร้อมทั้งพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

2.8 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามเป็นรายฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α - Coefficients) ซึ่งแสดงได้ดังภาคผนวก ค. และสรุปได้ดังตาราง 8

2.9 แก้ไขปรับปรุง/จัดพิมพ์แบบสอบถาม จากนั้นนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง และนำแบบสอบถามที่เก็บได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบทั้งหมด

ตาราง 8 คุณภาพของแบบสอบถามการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

แบบสอบถาม	จำนวน (ข้อ)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความเชื่อมั่น (α)
พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	16	0.270 - 0.814	0.894
เจตนาเชิงพฤติกรรม	6	0.692 - 0.787	0.906
ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	8	0.595 - 0.868	0.916
ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	5	0.312 - 0.597	0.672
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	5	0.585 - 0.771	0.872
ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	6	0.668 - 0.793	0.888
การรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง	6	0.256 - 0.705	0.752
ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	6	0.636 - 0.840	0.911

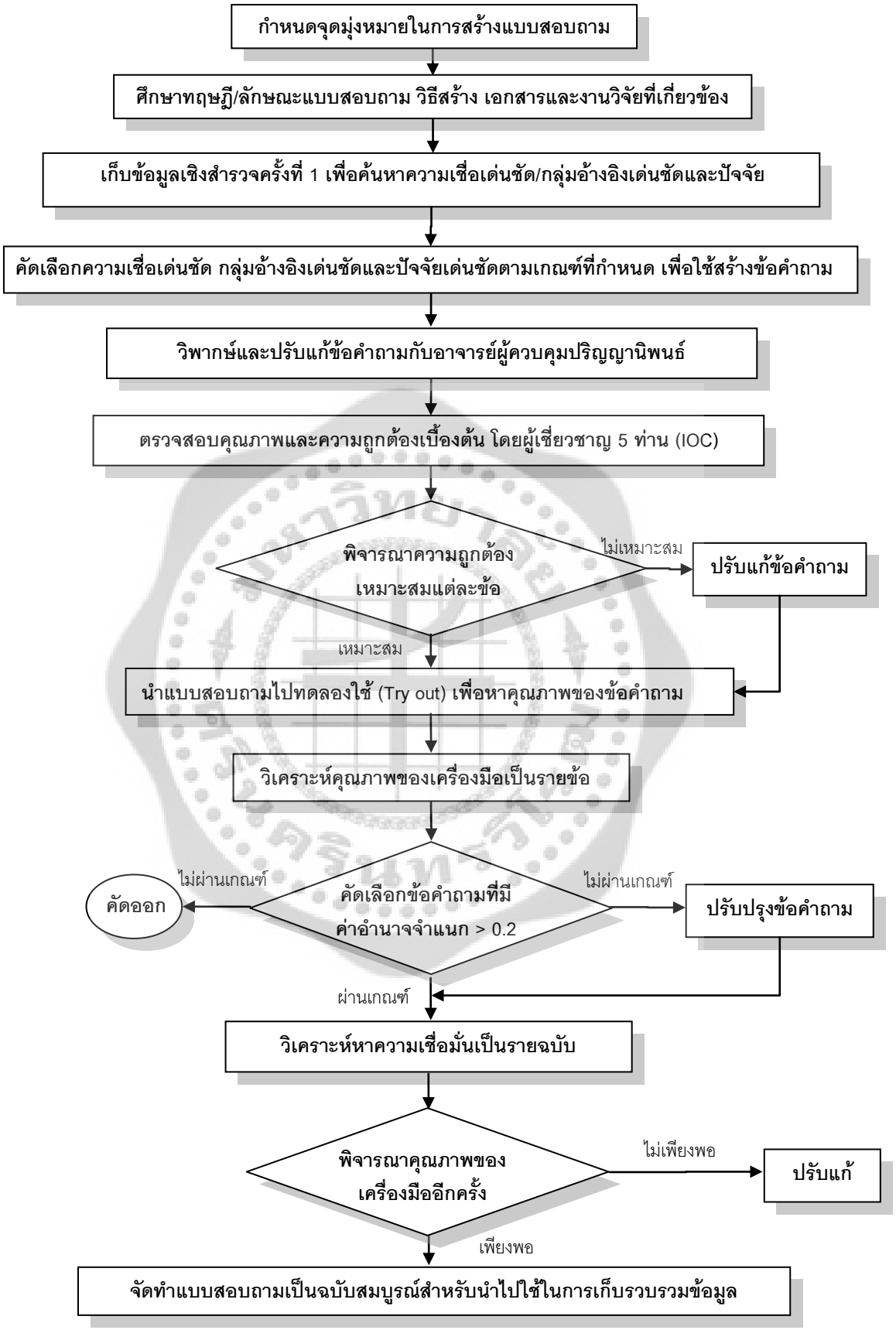

ภาพประกอบ 4 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น (Theory of Planned Behavior) (Ajzen. 1988) จำนวน 8 ฉบับ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 1: แบบวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B)

<u>คำชี้แจง</u> ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของนิสิตมากที่สุด

1. ด้านรูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ	ข้อความ	ความถี่ของพฤติกรรม					
		ไม่เคยใช้เลย หรือน้อยมาก	ใช้บางครั้ง	ใช้ปานกลาง	ใช้ค่อนข้างบ่อย	ใช้บ่อยครั้ง	ใช้ทุกครั้ง
<u>ตอนที่ 1</u> รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์		0-10%	11-29%	30-49%	50-69%	70-89%	90-100%
1	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของสารสนเทศฉบับเต็ม (Full Text) ผ่าน**การเชื่อมตรง** (On-line) โดย**เสีย**ค่าใช้จ่าย เช่น ฐานข้อมูล DIALOG, BRS						
2	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของ**บทความ** (Articles) โดย**ไม่เสีย**ค่าใช้จ่าย						

2. ด้านวัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ	ข้อความ	ความถี่ของพฤติกรรม					
		ไม่เคยใช้เลย หรือน้อยมาก	ใช้บางครั้ง	ใช้ปานกลาง	ใช้ค่อนข้างบ่อย	ใช้บ่อยครั้ง	ใช้ทุกครั้ง
<u>ตอนที่ 2</u> วัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (บทความ, บทคัดย่อวิจัย, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, เนื้อหาความรู้ ประเด็นความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการ) ด้วยเหตุผลใด และเพียงใด		0-10%	11-29%	30-49%	50-69%	70-89%	90-100%
1	เพื่อประกอบการ**อ้างอิงในรายงานที่ได้รับมอบหมาย**						
2	เพื่อประกอบการ**ทำเค้าโครง / ปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ในงานวิจัย**ของท่าน						

3. **ด้านช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์**

ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ฉันเข้าสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉลี่ย**ต่อสัปดาห์**ประมาณ ..... ชั่วโมง ..... นาที

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 2: แบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I)

คำชี้แจง ขอให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนตัวเลขแสดงค่าน้ำหนักในช่องว่างที่ตรงกับความรู้สึกความเชื่อของนิสิตเพียงเครื่องหมายเดียว และโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ

ข้อคำถาม	ระดับความตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์						
	น้อยที่สุด <--------- ปานกลาง ----------> มากที่สุด						
	1	2	3	4	5	6	7
1. ถ้ามีรายงาน หรือการบ้านที่ได้รับมอบหมายฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการอ้างอิงเพียงใด							
2. ถ้าฉัน ต้องทำปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ ฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประกอบการอ้างอิงเพียงใด							

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 3: แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)

คำชี้แจง ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

การที่ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่...

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ
น่าเบื่อ	1	2	3	4	5	6	7	สนุก

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 4: แบบวัดความเชื่อและแบบประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$)

คำชี้แจง ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

1. ฉันเชื่อว่า “การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ” **ช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลความรู้** เพราะเป็นหนทางที่ค้นหาข้อมูลได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว ... (b_i)

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

2. สำหรับฉันแล้ว... "**การประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูล**" ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่สำคัญ ...(e_i)

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 5: แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN)

<u>คำชี้แจง</u> ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

1. **กลุ่มเพื่อนที่เคยใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** ส่วนมากคิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

2. สื่อต่างๆที่ประชาสัมพันธ์การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ **เช่น แผ่นพับ เว็บบอร์ด เว็บไซต์** มีส่วนทำให้ฉันคิดว่า... ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 6: แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i)

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักศึกษาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด

1. ฉันเชื่อว่า "**กลุ่มเพื่อนที่เคยใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์** ต้องการให้ฉันร่วมใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย" ...(NB_i)

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

2. ในความรู้สึกของฉัน...ฉันต้องการ "ทำตาม" ความประสงค์ของ**เพื่อนที่เคยใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการให้ฉันใช้** เพียงใด ...($_iMC_i$)

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 7: แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC)

คำชี้แจง ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

1. เมื่อมีข้อมูลไม่เพียงพอ ฉัน**ควบคุมตนเองให้หาข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม** ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์...(PBC)

ควบคุมไม่ได้	1	2	3	4	5	6	7	ควบคุมได้

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉบับที่ 8: แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$)

คำชี้แจง ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด

1. ฉันมีโอกาส "**ได้รับความรู้ใหม่ๆ**" จากการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์...(C_i)

ไม่มีเลย	1	2	3	4	5	6	7	มีมาก

2. สำหรับฉัน... "**การได้รับความรู้ใหม่ๆ**" จากการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นการ***ส่งเสริม***ให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพียงใด ...(P_i)

ไม่ส่งเสริม	1	2	3	4	5	6	7	ส่งเสริม

เกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

1. แบบสอบถามตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 8 ฉบับ ประกอบด้วย

แบบสอบถามฉบับที่ 1: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B)

พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	เกณฑ์การให้คะแนน
การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทุกครั้ง	5 คะแนน
การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์บ่อยครั้ง	4 คะแนน
การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างบ่อย	3 คะแนน
การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นบางครั้ง	2 คะแนน
การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์นานๆครั้ง	1 คะแนน
ไม่เคยใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เลยหรือใช้น้อยมาก	0 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B)

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด
3.50 – 4.49	การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มาก
2.50 – 3.49	การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างมาก
1.50 – 2.49	การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นบางครั้ง
0.51 – 1.49	การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์นานๆครั้ง
0.00 – 0.50	ไม่เคยใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เลยหรือใช้น้อยมาก

สำหรับในด้านที่ 3 ช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากแบบสอบถามอยู่ลักษณะของการตอบแบบอัตนัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการแปลงคะแนนให้อยู่ในช่วงคะแนน 6 ช่วง ตามการแบ่งช่วงคะแนนของด้านที่ 1 และ 2 เพื่อให้สอดคล้องกันทั้งสามตัวแปรสังเกตุได้ ประกอบด้วย ด้านรูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Ty), ด้านวัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Pur) และด้านช่วงเวลาที่สืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยอ้างอิงจากงานวิจัยของมาลี อิศรานนท์ (2551) ที่กล่าวไว้ว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉลี่ยแต่ละครั้งจำนวน 2 ชั่วโมง (120 นาที) โดยทำการแบ่งเป็น 6 ช่วงคือช่วงเวลาตั้งแต่ 0-120, 121-280, 281-420, 421-560, 561-700 และ 701 นาทีขึ้นไป ตามลำดับ

ไม่เคยใช้เลยน้อยมาก	**ใช้นาน ๆครั้ง**	**ใช้บางครั้ง**	**ใช้ค่อนข้างบ่อย**	**ใช้บ่อยครั้ง**	**ใช้ทุกครั้ง**
0-10%	**11-29%**	**30-49%**	**50-69%**	**70-89%**	**90-100%**
0-120	121-280	281-420	421-560	561-700	701 นาทีขึ้นไป

แบบสอบถามฉบับที่ 2: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I)

เจตนา/ความตั้งใจในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	เกณฑ์การให้คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สูงมากที่สุด	7 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สูง	6 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างสูง	5 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง	4 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ค่อนข้างน้อย	3 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย	2 คะแนน
เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อยที่สุด	1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I)

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
6.50 – 7.00	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูงมากที่สุด
5.50 – 6.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง
4.50 – 5.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
3.50 – 4.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง
2.50 – 3.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
1.50 – 2.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	เจตนา/ตั้งใจใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย

แบบสอบถามฉบับที่ 3: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	เกณฑ์การให้คะแนน
ไม่สำคัญ – สำคัญ	1 - 7 คะแนน
น่าเบื่อ – สนุก	1 - 7 คะแนน
ไร้สาระ – มีสาระ	1 - 7 คะแนน
หดหู่ – ยินดี	1 - 7 คะแนน
กดดัน – ผ่อนคลาย	1 - 7 คะแนน
ยาก – ง่าย	1 - 7 คะแนน
เป็นทุกข์ – เป็นสุข	1 - 7 คะแนน
ไม่ดี – ดี	1 - 7 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
6.50 – 7.00	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูงมาก
5.50 – 6.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง
4.50 – 5.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
3.50 – 4.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง
2.50 – 3.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
1.50 – 2.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	มีทัศนคติต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีเลย

แบบสอบถามฉบับที่ 4: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความเชื่อและแบบประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่เชื่อ – เชื่อ	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ไม่สำคัญ – สำคัญ	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\sum b_i e_i$)

ช่วงของคะแนนเฉลี่ย = (คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด) / 7

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
42.16 – 49.00	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูงมาก
35.30 – 42.15	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง
28.44 – 35.29	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
21.58 – 28.43	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง
14.72 – 21.57	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
7.86 – 14.71	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำ
1.00 – 7.85	มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการประเมินผลการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีเลย

แบบสอบถามฉบับที่ 5: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่ควร – ควร	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN)

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
6.50 – 7.00	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูงมาก
5.50 – 6.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับสูง
4.50 – 5.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างสูง
3.50 – 4.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง
2.50 – 3.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
1.50 – 2.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำ
1.00 – 1.49	มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีเลย

แบบสอบถามฉบับที่ 6: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่เชื่อ – เชื่อ	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ไม่ต้องการ – ต้องการ	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i)

ช่วงของคะแนนเฉลี่ย = (คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด) / 7

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
42.16 – 49.00	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับสูงมาก
35.30 – 42.15	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับสูง
28.44 – 35.29	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับค่อนข้างสูง
21.58 – 28.43	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับปานกลาง
14.72 – 21.57	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับค่อนข้างต่ำ
7.86 – 14.71	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำ
1.00 – 7.85	มีความเชื่อและมีแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำมากหรือแทบไม่มีเลย

แบบสอบถามฉบับที่ 7: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่ต้องการ – ต้องการ	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ควบคุมได้ – ควบคุมไม่ได้	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC)

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
6.50 – 7.00	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อยที่สุดหรือควบคุมไม่ได้เลย
5.50 – 6.49	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย
4.50 – 5.49	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับค่อนข้างน้อย
3.50 – 4.49	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง
2.50 – 3.49	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับค่อนข้างมาก
1.50 – 2.49	สามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับมาก
1.00 – 1.49	สามารถควบคุมในการการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับมากที่สุด

แบบสอบถามฉบับที่ 8: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$)

คำคุณศัพท์ 2 ขั้ว	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่มีเลย – มีมาก	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ไม่ส่งเสริม – ส่งเสริม	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ไม่เกิดขึ้น – เกิดขึ้น	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน
ไม่จำเป็น – จำเป็น	1 - 7 คะแนน	7 - 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$)

ช่วงของคะแนนเฉลี่ย = (คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด) / 7

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
42.16 – 49.00	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับมากที่สุด
35.30 – 42.15	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับมาก
28.44 – 35.29	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับค่อนข้างมาก
21.58 – 28.43	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับปานกลาง
14.72 – 21.57	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับค่อนข้างน้อย
7.86 – 14.71	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อย
1.00 – 7.85	มีความเชื่อการควบคุมและการรับรู้อิทธิพลของปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในระดับน้อยที่สุด

หมายเหตุ เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนดัดแปลงมาจากชูศรี วงศ์รัตนะ (2549: 74 - 75)

ตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงคณบดีของแต่ละคณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2554

3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนนิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการไม่ตอบกลับหรือการตอบข้อมูลไม่สมบูรณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บข้อมูลดังนี้

4.1 กำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามให้เหมาะสม โดยให้นิสิตทำแบบสอบถามจำนวน 8 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แบบสอบถามวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเวลารวมของการทำแบบสอบถามทุกฉบับประมาณ 30 นาที

4.2 แจ้งให้นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบถึงความสำคัญของการตอบแบบสอบถาม โดยบอกวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งชี้แจงลักษณะของแบบสอบถาม และวิธีการตอบให้ชัดเจน เพื่อให้นิสิตเข้าใจตรงกันก่อนที่จะเริ่มทำแบบสอบถาม

4.3 ให้นิสิตทำแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของนิสิตว่าตั้งใจทำแบบสอบถามหรือไม่ เพื่อใช้พิจารณาตัดสินคัดเลือก ข้อมูลเข้าสู่ขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลต่อไป

4.4 ผู้วิจัยแจ้งให้นิสิตตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ตนเองทำว่าครบถ้วนหรือไม่ก่อนส่งคืนมายังผู้วิจัย

5. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หลังจากคัดเลือกแล้วได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์จำนวน 615 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.615 ของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บจริงจำนวน 650 ฉบับ

6. ดำเนินการลงรหัสและจัดระบบข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ทดสอบสมมติฐานและรายงานผลการวิจัยต่อไป

ตอนที่ 4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการประมาณค่า (Standard error of Estimate)

2. วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานตามทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนดและค่าสถิติสำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้แก่

2.1 ดัชนีความกลมกลืนสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index)

2.1.1 ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square:χ^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในการทดสอบโมเดลต้องการให้ค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p>.05$) เพราะต้องการยืนยันว่าโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่แตกต่างกัน ถ้าไค-สแควร์มีค่าสูงมาก และมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ โมเดลตามสมมติฐานยังไม่กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งผู้วิจัยต้องดำเนินการปรับข้อมูลต่อไปจนเมื่อใดค่าไค-สแควร์ต่ำและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงแสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1.2 ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio) ซึ่งเป็นอัตราส่วน ระหว่างค่าไค-สแควร์กับองศาอิสระ (ไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ) ในกรณีที่ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์น้อยกว่า 2 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (เสรี ชัดแช้ม. 2548: 108; อ้างอิงจาก Mueller. 1996)

2.1.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และค่า 1 ค่าดัชนี GFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี GFI ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 214)

2.1.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้ โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะได้ค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และค่า 1 ค่าดัชนี AGFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าดัชนี AGFI ควรมีค่าสูงกว่า 0.90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 214)

2.1.5 ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual: SRMR) แสดงขนาดของส่วนที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี SRMR ควรมีค่าต่ำกว่า 0.05 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 213)

2.1.6 ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Root Mean Squared Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-สแควร์ว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติมีค่าลดลง เนื่องจากค่าสถิติตัวนี้ขึ้นอยู่กับประชากรและชั้นองศาอิสระ ค่าดัชนี RMSEA จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยถ้าค่าดัชนี RMSEA ต่ำกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในระดับดี (Good Fit) ถ้าอยู่ระหว่าง 0.05 - 0.08 แสดงว่าพอใช้ได้และถ้าอยู่ระหว่าง 0.08 - 0.10 แสดงว่าไม่ค่อยดี (Mediocre) และถ้ามากกว่า 0.10 แสดงว่าไม่ดีเลย (Poor Fit) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 208)

2.2 ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)

เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบโมเดลพื้นฐาน (Baseline) กับโมเดลตามทฤษฎีหรือโมเดลตามสมมติฐาน ซึ่งโมเดลพื้นฐานจะถูกเรียกว่า “Null” หรือ “Independence” เป็นโมเดลที่ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดคือ ไม่มีเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรหรือโมเดลที่เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมมีค่าเป็นศูนย์ โดยดัชนีที่อยู่ในประเภทนี้ได้แก่ CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่มาปรับแก้ปัญหาของ RFI เพื่อให้ดัชนีมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ดัชนีนี้จึงเป็นดัชนีที่มาจากฐานของค่าไค-สแควร์แบบ Noncentrality ด้วยเช่นกันและเป็นดัชนีที่ไม่ได้รับผลกระทบจากขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.90 (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. 2543: 31; อ้างอิงจาก Bentler. 1990)

จากข้อ ค่าสถิติในขั้นต้นสามารถสรุปค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดังตาราง 9

ตาราง 9 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

ดัชนีวัดความกลมกลืน	สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล	เกณฑ์การพิจารณา
ดัชนีวัดความกลมกลืนสัมบูรณ์	- ค่าไค-สแควร์	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
	- ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์	< 3.00
	- ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	> 0.90
	- ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (AGFI)	> 0.90
	- ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (SRMR)	< 0.05
	- ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)	< 0.05
ดัชนีวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ	- CFI (Comparative Fit Index)	≥ 0.90

ตอนที่ 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้วิธีหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 179)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ แทน ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Corrected Item - total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 165-166)

$$r_{XY} = \frac{N\sum XY - \left(\sum X\right)\left(\sum Y\right)}{\sqrt{\left[N\sum X^2 - \left(\sum X\right)^2\right]\left[N\sum Y^2 - \left(\sum Y\right)^2\right]}}$$

เมื่อ r_{XY} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

X แทน คะแนนของข้อคำถาม

Y แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach α) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2547: 220)

$$\alpha = \frac{K}{K-1}\left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2}\right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

K แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนข้อที่ i

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

$\sum$ แทน ผลรวมทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.)

2.2 วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลสมมติฐานกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สถิติวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling: SEM)

1) ค่าสถิติไค – สแควร์ (Chi-square statistic: χ^2) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 56)

$$\chi^2 = (n-1)F\left[s, \sum(\theta)\right] \; ; \; d = \frac{1}{2}(k)(k+1) - t$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

d แทน องศาอิสระ

k แทน จำนวนตัวแปรสังเกตได้

$F\left[s, \sum(\theta)\right]$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชั่นความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ

2) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness – of – Fit Index) (Jöreskog; & Sörbom. 1993: 123)

$$GFI = 1 - \frac{F\left[s, \sum(\theta)\right]}{F\left[s, \sum(0)\right]}$$

เมื่อ $F\left[s, \sum(0)\right]$ แทน ค่า F ของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์ในโมเดล

$F\left[s, \sum(\theta)\right]$ แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชั่นความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ

3) ดัชนีค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการแปรปรวน RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) (Jöreskog; & Sörbom. 1993: 124)

$$\varepsilon = \sqrt{\frac{\hat{F}_0}{d}}$$

4) ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน SRMR (Standard Root Mean squared Residual)

5) ดัชนี CFI (Comparative Fit Index) (Jöreskog; & Sörbom. 1993: 125)

6) ดัชนี AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) (Jöreskog; & Sörbom. 1993: 123)

$$AGFI = 1 - \frac{k(k+1)}{2d}(1 - GFI)$$

เมื่อ k แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้

GFI แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน

d แทน องศาอิสระ

7) ดัชนีวัดความพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง (Critical N: CN) (Jöreskog; & Sörbom. 1993: 126)

$$CN = \frac{\chi^2_{1-\alpha}}{F} + 1$$

8) ดัชนีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability/Composite Reliability) (Hair and others. 1998: 624)

$$\text{Construct reliability} = \left(\frac{\left(\sum \text{std. loading}\right)^2}{\left(\sum \text{std. loading}\right)^2 + \sum \varepsilon_j}\right.$$

เมื่อ std.loading แทน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\sum \varepsilon_j$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปรสังเกตได้

9) ดัชนีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance Extracted) (Hair and Others. 1998: 624)

$$\text{Variance Extracted} = \frac{\sum \text{std. loading}^2}{\sum \text{std. loading}^2 + \sum \varepsilon_j}$$

เมื่อ std.loading แทน ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\sum \varepsilon_j$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปรสังเกตได้

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการเตรียมข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย

1.2 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล และการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝงทั้งฉบับ

1.3 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ตอนที่ 2 นำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย เป็นการนำเสนอผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลผลดังนี้

$\overline{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
K	หมายถึง	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
SK	หมายถึง	ความเบ้
KU	หมายถึง	ความโด่ง
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค – สแควร์ หรือ ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน
df	หมายถึง	องศาอิสระ
δ	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายนอก
ε	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายใน

λ	หมายถึง	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
β_i	หมายถึง	ค่าน้ำหนักอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในที่มีต่อตัวแปรแฝงภายใน
γ_i	หมายถึง	ค่าน้ำหนักอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายใน
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง
SMC	หมายถึง	ค่าสัดส่วนของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายได้ด้วยความแปรปรวนของตัวแปรแฝง
ρ_c	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง
ρ_v	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
CN	หมายถึง	ดัชนีระบุขนาดกลุ่มตัวอย่าง
NFI	หมายถึง	Normed Fit Index
IFI	หมายถึง	Incremental Fit Index
CFI	หมายถึง	Comparative Fit Index
PGFI	หมายถึง	Parsimonious Goodness of Fit Index
PNFI	หมายถึง	Parsimonious Normed Fit Index
t	หมายถึง	ค่าทดสอบ t ใช้ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปร
B	หมายถึง	พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
I	หมายถึง	เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
AB	หมายถึง	ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
SN	หมายถึง	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
PBC	หมายถึง	การรับรู้ความสามารถในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
$\Sigma b_i e_i$	หมายถึง	ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣNB_iMC_i หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣC_iP_i หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

SNS หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มผู้สนับสนุน

SND หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มผู้คัดค้าน

PBCS หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

PBCD หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยขัดขวางการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣBEP หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลดีของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣBEN หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

$\Sigma NBMCS$ หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้สนับสนุนและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้สนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

$\Sigma NBMCD$ หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้คัดค้านและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้คัดค้านการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣCPS หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ΣCPD หมายถึง ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยขัดขวางการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 1 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และการเตรียมข้อมูลเบื้องต้น

1.1 ผลการตรวจสอบข้อมูลขาดหาย

ผลการวิเคราะห์การขาดหายไปของข้อมูล พบว่า การขาดหายไปของข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามลืมตอบแบบสอบถามบางข้อ ทำให้ข้อมูลส่วนนั้นขาดหายไป แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมของแบบสอบถามฉบับนั้นมีความสมบูรณ์ของการตอบมากกว่าร้อยละ 95 ผู้วิจัยจึงคงข้อมูลของแบบสอบถามฉบับนั้นไว้แล้วใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไป

แทน (Replacement of missing data) โดยนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้นๆ มาเป็นคะแนนในการประมาณค่า ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ทำให้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรนั้นเปลี่ยนไปจากเดิม ข้อมูลที่ขาดหายไปมีจำนวน 3 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 0.49 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 615 ชุด

1.2 ผลการตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล และการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝงทั้งฉบับ

เนื่องจากการวิเคราะห์สถิติ Path Analysis มีข้อตกลงเบื้องต้นว่าการแจกแจงของตัวแปรโดยเฉพาะตัวแปรตามควรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบโดยวิเคราะห์สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย และตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากค่าความเบ้ ซึ่งควรมีค่าไม่เกิน $\pm$ .50 ความโด่งควรมีค่าไม่เกิน 3 และพิจารณาค่า p value ของสถิติทดสอบ χ^2 ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะบ่งชี้ว่าตัวแปรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ โดยการวิจัยในครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 27 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยจากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ส่วนใหญ่มีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ซึ่งการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติของตัวแปรเหล่านี้อาจจะมีผลต่อการแปลความหมายที่ได้จากข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการแปลงคะแนนของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐานเพื่อให้การแจกแจงของข้อมูลเข้าใกล้การแจกแจงของโค้งปกติ ก่อนนำไปทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยวิธีการความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ข้อมูลต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normal Distribution) แต่เนื่องจากการตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปรทำได้ยากจึงตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาการแจกแจงของข้อมูลทีละตัวแปรแทน (Stevens. 1992: 2; citing Gnanadesikan. 1997: 168) โดยเมื่อดำเนินการแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานแล้วตรวจสอบการแจกแจงความเป็นโค้งปกติพบว่า ค่าไค-สแควร์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ เนื่องจากการดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดค่อนข้างใหญ่เพียงพอให้ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเข้าใกล้การแจกแจงของโค้งปกติ จึงอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลตัวแปรสังเกตได้ 27 ตัวแปร หลังการแปลงคะแนนเป็นคะแนนมาตรฐานแล้ว สามารถนำไปใช้ในการประมาณค่าความน่าจะเป็นโดยวิธี ML ได้ตามข้อตกลงเบื้องต้น รายละเอียดลักษณะการแจกแจงของข้อมูลแสดงดังตารางประกอบ 10

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (SK) ค่าความโด่ง (KU) และค่าสถิติไค-สแควร์ทดสอบการแจกแจงการเป็นโค้งปกติรายตัวแปร (P Value Of χ^2)

ตัวแปรแฝง	$\overline{X}$	ตัวแปรสังเกตได้	$\overline{X}$	SD	C.V.	ก่อนแปลงคะแนน SK	ก่อนแปลงคะแนน KU	ก่อนแปลงคะแนน P(χ^2)	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) SK	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) KU	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) P(χ^2)
B	2.548	B1	2.546	1.085	0.426	0.701	-5.199	0.000	0.188	-1.230	0.461
		B2	2.593	1.088	0.420	-1.021	-5.795	0.000	-0.387	-1.305	0.396
		B3	2.506	1.131	0.451	-0.352	-2.683	0.026	-0.032	-0.912	0.659
I	4.089	I1	3.922	1.523	0.388	0.226	-4.912	0.000	0.015	-1.691	0.239
		I2	4.296	1.474	0.343	0.477	-4.218	0.000	-0.402	-1.807	0.180
		I3	4.049	1.553	0.384	1.829	-4.759	0.000	-0.191	-2.014	0.129
		I4	3.888	1.598	0.411	1.092	-4.421	0.000	0.083	-2.427	0.052
		I5	4.137	1.433	0.346	0.193	-4.011	0.000	-0.033	-1.316	0.420
		I6	4.241	1.449	0.342	-0.125	-4.563	0.000	-0.207	-1.493	0.321
AB	4.089	AB1	4.246	1.341	0.316	1.657	-0.570	0.215	-0.236	-0.944	0.623
		AB2	3.998	1.442	0.361	0.996	-3.084	0.005	0.014	-1.337	0.429
		AB3	4.184	1.337	0.320	2.530	-1.054	0.023	-0.170	-0.939	0.634
		AB4	4.024	1.463	0.364	1.510	-2.820	0.006	-0.097	-1.498	0.324
		AB5	3.967	1.422	0.358	1.862	-3.601	0.000	0.183	-1.316	0.414
		AB6	4.078	1.426	0.350	2.727	-2.199	0.002	-0.156	-1.426	0.357
		AB7	4.054	1.363	0.336	1.645	-1.931	0.040	0.008	-0.888	0.674
		AB8	4.163	1.407	0.338	1.798	-1.375	0.077	-0.282	-1.194	0.471
SN	4.086	SNS	4.117	1.280	0.311	2.220	-1.634	0.022	0.144	-0.691	0.780
		SND	4.054	1.381	0.341	1.962	-3.307	0.001	0.052	-1.224	0.472
PBC	4.225	PBCS	4.239	1.095	0.258	-1.507	-1.530	0.100	-0.342	-0.384	0.876
		PBCD	4.210	1.246	0.296	1.823	-1.562	0.056	0.027	-0.703	0.781
$\sum b_i e_i$	17.807	$\sum$BEP	17.842	8.980	0.503	4.387	-5.217	0.000	0.023	-0.020	1.000
		$\sum$BEN	17.771	10.874	0.612	6.872	-1.367	0.000	0.076	-0.240	0.969

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	$\overline{X}$	ตัวแปรสังเกตได้	$\overline{X}$	SD	C.V.	ก่อนแปลงคะแนน SK	ก่อนแปลงคะแนน KU	ก่อนแปลงคะแนน P (χ^2)	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) SK	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) KU	หลังแปลงคะแนน (Normal Score) P(χ^2)
ΣNB_iMC_i	18.343	ΣNBMCS	18.411	10.767	0.585	8.122	1.833	0.000	-0.158	-0.513	0.866
		ΣNBMCD	18.275	11.273	0.617	7.523	0.390	0.000	-0.184	-0.600	0.821
ΣC_iP_i	19.263	ΣCPS	19.548	9.210	0.471	4.307	-2.729	0.000	0.014	-0.048	0.999
		ΣCPD	18.977	10.131	0.534	7.842	2.365	0.000	-0.043	-0.290	0.958

จากตาราง 10 พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) อยู่ในระดับค่อนข้างบ่อย มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูง มีทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) มีความสามารถควบคุมตนเองในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) อยู่ในระดับปานกลาง มีความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Σb_ie_i) มีความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i) และมีความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣC_iP_i) อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

1.3 ผลการวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่ โดยจากการวิเคราะห์พบว่า องค์ประกอบของตัวแปรสาเหตุทุกตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีพิสัยอยู่ระหว่าง 0.407 – 0.959

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ภายในองค์ประกอบตัวแปรแฝงเดียวกัน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B1 – B3) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.665 ถึง 0.752 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I1 – I6) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.504 ถึง 0.698 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB1 – AB8) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.675 ถึง 0.882 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวกทุกตัวแปร ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SNS, SND) มีค่าเท่ากับ 0.903 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวก ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBCS, PBCD) มีค่าเท่ากับ 0.544 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวก ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣBEP,ΣBEN) มีค่าเท่ากับ 0.583 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวก ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNBMCS,ΣNBMCD) มีค่าเท่ากับ 0.919 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางลบวก ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรแฝงด้านความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣCPS,ΣCPD) มีค่าเท่ากับ 0.839 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในทิศทางบวก ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ แสดงดังตาราง 11

หมายเหตุ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำมีค่าน้อยกว่า 0.400
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางมีค่าระหว่าง 0.400 ถึง 0.600
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมีค่าระหว่าง 0.600 ถึง 0.800

ตาราง 11 เมทริกซ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (n = 615 คน)

	ΣCP		ΣNBMC		ΣBe		PBC		SN		AB								I						B		
	ΣCPS	ΣCPD	ΣNBMCS	ΣNBMCD	ΣBEP	ΣBEN	PBCS	PBCD	SNS	SND	AB1	AB2	AB3	AB4	AB5	AB6	AB7	AB8	I1	I2	I3	I4	I5	I6	B1	B2	B3
ΣCPS	1.000																										
ΣCPD	0.839	1.000																									
ΣNBMCS	0.864	0.839	1.000																								
ΣNBMCD	0.835	0.849	0.919	1.000																							
ΣBEP	0.645	0.596	0.641	0.637	1.000																						
ΣBEN	0.558	0.555	0.574	0.591	0.583	1.000																					
PBCS	0.959	0.816	0.841	0.813	0.638	0.549	1.000																				
PBCD	0.817	0.947	0.574	0.830	0.822	0.594	0.544	1.000																			
SNS	0.859	0.842	0.958	0.895	0.637	0.587	0.839	0.825	1.000																		
SND	0.838	0.859	0.898	0.932	0.639	0.585	0.819	0.844	0.903	1.000																	
AB1	0.658	0.665	0.674	0.643	0.566	0.471	0.642	0.647	0.656	0.631	1.000																
AB2	0.687	0.703	0.689	0.672	0.554	0.532	0.667	0.682	0.652	0.677	0.837	1.000															
AB3	0.665	0.632	0.658	0.630	0.583	0.517	0.650	0.624	0.645	0.631	0.784	0.760	1.000														
AB4	0.687	0.672	0.689	0.678	0.576	0.544	0.675	0.669	0.673	0.672	0.759	0.807	0.866	1.000													
AB5	0.640	0.631	0.646	0.638	0.535	0.567	0.617	0.633	0.632	0.630	0.675	0.781	0.779	0.852	1.000												
AB6	0.648	0.623	0.643	0.641	0.556	0.541	0.631	0.624	0.628	0.638	0.713	0.752	0.805	0.827	0.882	1.000											
AB7	0.653	0.645	0.649	0.649	0.551	0.574	0.640	0.634	0.636	0.642	0.714	0.781	0.809	0.833	0.867	0.877	1.000										
AB8	0.676	0.651	0.657	0.652	0.577	0.509	0.662	0.646	0.644	0.657	0.756	0.767	0.840	0.826	0.511	0.863	0.880	1.000									
I1	0.578	0.526	0.547	0.535	0.519	0.574	0.560	0.492	0.540	0.520	0.479	0.523	0.461	0.511	0.497	0.494	0.512	0.479	1.000								
I2	0.620	0.520	0.537	0.515	0.618	0.516	0.600	0.493	0.532	0.508	0.511	0.527	0.530	0.544	0.501	0.494	0.510	0.515	0.647	1.000							
I3	0.616	0.554	0.582	0.570	0.615	0.570	0.600	0.534	0.567	0.561	0.535	0.558	0.551	0.579	0.562	0.531	0.558	0.532	0.634	0.695	1.000						
I4	0.563	0.525	0.549	0.547	0.571	0.596	0.553	0.496	0.549	0.546	0.468	0.541	0.490	0.559	0.552	0.531	0.549	0.523	0.625	0.604	0.674	1.000					
I5	0.721	0.492	0.512	0.503	0.558	0.483	0.697	0.466	0.503	0.505	0.463	0.480	0.518	0.525	0.490	0.511	0.496	0.523	0.586	0.687	0.612	0.566	1.000				
I6	0.568	0.471	0.476	0.471	0.526	0.449	0.556	0.458	0.454	0.451	0.452	0.458	0.457	0.440	0.439	0.447	0.445	0.439	0.532	0.607	0.607	0.504	0.671	1.000			
B1	0.665	0.622	0.654	0.647	0.634	0.589	0.653	0.610	0.656	0.645	0.569	0.600	0.590	0.606	0.583	0.604	0.587	0.596	0.558	0.580	0.634	0.576	0.564	0.589	1.000		
B2	0.643	0.606	0.628	0.633	0.690	0.568	0.639	0.591	0.625	0.629	0.571	0.592	0.607	0.621	0.599	0.605	0.600	0.608	0.560	0.596	0.623	0.583	0.578	0.585	0.752	1.000	
B3	0.602	0.608	0.621	0.586	0.551	0.413	0.604	0.607	0.620	0.591	0.576	0.584	0.566	0.578	0.537	0.559	0.532	0.559	0.408	0.447	0.509	0.412	0.409	0.407	0.706	0.665	1.000

หมายเหตุ ทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model)

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้กำหนดโมเดลสมมติฐานการวิจัยและพารามิเตอร์ต่างๆที่ต้องการประมาณค่า ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ของไอเซ่น (Ajzen. 1991) และใช้ทฤษฎีนี้เป็นกรอบแนวคิดเชิงสมมติฐานในการอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equation Modeling: SEM) ซึ่งลักษณะค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าภายในโมเดลสมมติฐาน แสดงดังภาพประกอบ 5

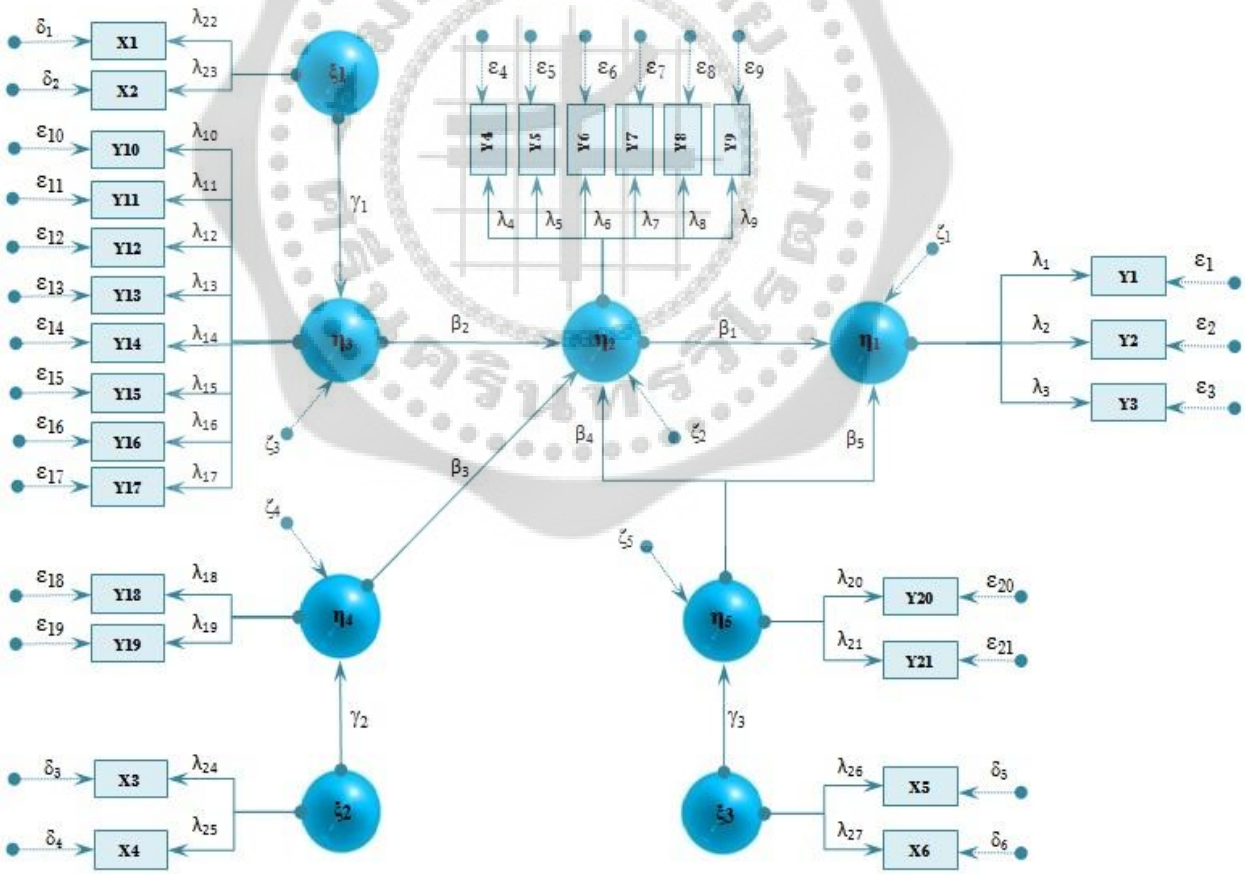

ภาพประกอบ 5 ค่าพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าภายในโมเดลสมมติฐาน

2.2 ผลการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้าง

การทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนและหลังการปรับโมเดล เป็นไปเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของโมเดลที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยสามารถพิจารณาผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนที่สำคัญ ดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าดัชนีแสดงความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนการปรับโมเดล		หลังการปรับโมเดล	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
Chi-square (χ^2)	-	2702.10	-	562.27	-
Degree of freedom (df)	-	313	-	246	-
χ^2 / df	< 3	8.633	ไม่ผ่านเกณฑ์	2.286	ผ่านเกณฑ์
p-value of χ^2	> 0.05	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.000	ไม่ผ่านเกณฑ์
RMSEA	$\leq$ 0.05	0.111	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.046	ผ่านเกณฑ์
SRMR	$\leq$ 0.05	0.0489	ผ่านเกณฑ์	0.0344	ผ่านเกณฑ์
GFI	>0.90	0.754	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.936	ผ่านเกณฑ์
AGFI	>0.90	0.703	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.902	ผ่านเกณฑ์
CN	$\geq$ 200	92.257	ไม่ผ่านเกณฑ์	327.261	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 12 ผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้าง ก่อนปรับโมเดล ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 2702.10 และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.000 แสดงให้เห็นว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าสถิติไค-สแควร์ มีความแปรผันตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ ยิ่งทำให้ค่าสถิติไค-สแควร์มีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงควรพิจารณาอัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระ (Degree of freedom: df) ร่วมด้วย และจากผลการวิเคราะห์ พบว่า อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระมีค่าเท่ากับ 8.633 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (χ^2/ df < 3) เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนร่วมด้วยพบว่าค่าดัชนีก่อนปรับโมเดลที่ผ่านเกณฑ์คือ SRMR มีค่าเท่ากับ 0.049 สำหรับค่าดัชนีที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนด คือ ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.111 ค่า GFI มีค่าเท่ากับ 0.754 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.703 และค่า CN มีค่าเท่ากับ 92.257 ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับโมเดล

ให้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยทำการตกแต่งโมเดลอีกหลายครั้งแล้วทำการตรวจสอบจากดัชนีต่าง ๆ ร่วมกับพิจารณาความสมเหตุสมผลในเชิงทฤษฎีจนได้โมเดลสุดท้าย

ผลดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน หลังการปรับโมเดล ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 562.27 และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.000 อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระมีค่าเท่ากับ 2.286 ค่า RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.046 ค่า SRMR มีค่าเท่ากับ 0.0344 ค่า GFI มีค่าเท่ากับ 0.936 ค่า AGFI มีค่าเท่ากับ 0.902 และค่า CN มีค่าเท่ากับ 327.261 ซึ่งค่าดัชนีส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นค่าสถิติไค-สแควร์ ที่ยังมีนัยสำคัญทางสถิติ และโมเดลท้ายสุดที่ทำการปรับแล้วแสดงได้ ดังภาพประกอบ 6

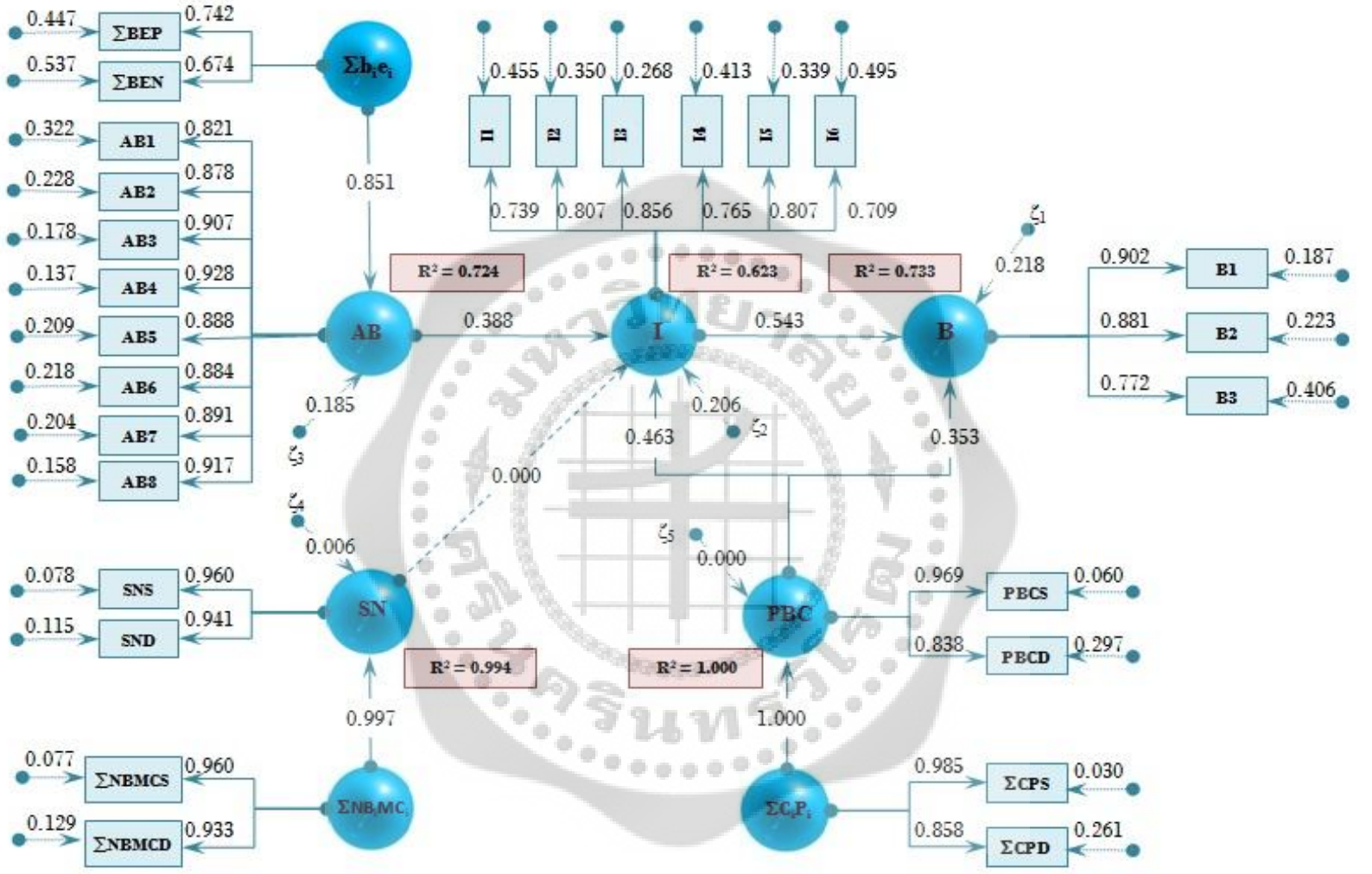

ภาพประกอบ 6 โมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (หลังปรับโมเดล)

2.3 ผลการประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในสมการโครงสร้าง

เพื่อให้ได้สารสนเทศในการอธิบายผลการวิจัยเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง เพื่อประเมินความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปรตามทฤษฎีที่ศึกษา ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัด ในโมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์แสดงได้ดังตาราง 13

ตาราง 13 การประเมินความสอดคล้องของโมเดลการวัดในโมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		λ	t - value	ε, (δ)	SMC
B	B1	0.902[a]		0.187	0.813
	B2	0.881**	28.078	0.223	0.777
	B3	0.772**	22.087	0.406	0.594
คุณภาพตัวแปรแฝง (B)		(ρ_c) = 0.889		(ρ_v) = 0.728	
I	I1	0.739[a]		0.455	0.545
	I2	0.807**	21.277	0.350	0.650
	I3	0.856**	20.925	0.268	0.732
	I4	0.765**	20.301	0.413	0.587
	I5	0.807**	19.392	0.339	0.661
	I6	0.709**	17.309	0.495	0.505
คุณภาพตัวแปรแฝง(I)		(ρ_c)= 0.904		(ρ_v) = 0.613	
AB	AB1	0.821[a]		0.322	0.678
	AB2	0.878**	35.438	0.228	0.772
	AB3	0.907**	30.832	0.178	0.822
	AB4	0.928**	29.630	0.137	0.863
	AB5	0.888**	25.699	0.209	0.791
	AB6	0.884**	27.404	0.218	0.782
	AB7	0.891**	27.853	0.204	0.796
	AB8	0.917**	29.007	0.158	0.842
คุณภาพตัวแปรแฝง (AB)		(ρ_c)= 0.968		(ρ_v) = 0.793	

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวแปร	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		λ	t - value	$\varepsilon_i(\delta)$	(SMC)
SN	SNS	0.960[a]		0.078	0.922
	SND	0.941**	50.120	0.115	0.885
คุณภาพตัวแปรแฝง(SN)			(ρ_c)= 0.949	(ρ_v) = 0.904	
PBC	PBCS	0.969[a]		0.060	0.940
	PBCD	0.838**	35.438	0.297	0.703
คุณภาพตัวแปรแฝง(PBC)			(ρ_c)= 0.901	(ρ_v) = 0.821	
$\Sigma b_i e_i$	ΣBEP	0.742[a]		0.447	0.553
	ΣBEN	0.674**	18.078	0.537	0.463
คุณภาพตัวแปรแฝง ($\Sigma b_i e_i$)			(ρ_c)= 0.671	(ρ_v) = 0.505	
$\Sigma NB_i MC_i$	ΣNBMCS	0.960[a]		0.077	0.923
	ΣNBMCD	0.933**	54.734	0.129	0.871
คุณภาพตัวแปรแฝง ($\Sigma NB_i MC_i$)			(ρ_c)= 0.946	(ρ_v) = 0.897	
$\Sigma C_i P_i$	ΣCPS	0.985[a]		0.030	0.970
	ΣCPD	0.858**	39.603	0.261	0.739
คุณภาพตัวแปรแฝง ($\Sigma C_i P_i$)			(ρ_c)= 0.921	(ρ_v) = 0.854	

หมายเหตุ: a คือค่าอ้างอิง , ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 13 ตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนประกอบด้วยตัวแปรผล 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ตัวแปรแทรกกลาง 4 ตัวแปร คือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) และตัวแปรสาเหตุภายนอก 3 ตัวแปร คือความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$) ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma NB_i MC_i$) ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$) ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงต่างๆ มีดังนี้

ตัวแปรแฝงพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.889 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.728 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.772 - 0.902 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.187 – 0.406

ตัวแปรแฝงเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.904 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.613 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.709 - 0.856 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.268 – 0.495

ตัวแปรแฝงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 8 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.968 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.793 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.821 - 0.928 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดอยู่ระหว่าง 0.137 – 0.322

ตัวแปรแฝงการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.949 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.904 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มผู้สนับสนุน (SNS) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มผู้คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย (SND) มีค่าเท่ากับ 0.960 และ 0.941 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า โดยตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มผู้คัดค้านหรือไม่เห็นด้วย (SND) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยกว่าตัวแปรสังเกตได้ของกลุ่มผู้สนับสนุน (SNS) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าและมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ต่ำกว่า

ตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.901 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.821 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBCS) และปัจจัยที่ขัดขวางไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBCD) มีค่าเท่ากับ 0.969 และ 0.838 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า โดยตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยที่ขัดขวางไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBCD) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยกว่าตัวแปรสังเกตได้ของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสาร

อิเล็กทรอนิกส์(PBCS) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าและมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ต่ำกว่า

ตัวแปรแฝงความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.671 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.505 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลดีของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣBEP) และความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣBEN) มีค่าเท่ากับ 0.742 และ 0.674 ตามลำดับ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองค่า โดยตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลเสียของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์(ΣBEN) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยกว่าความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับผลดีของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣBEP) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าและมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ต่ำกว่า

ตัวแปรแฝงความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.946 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.897 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้สนับสนุนและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้สนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์(ΣNBMCS) และความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้คัดค้านและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้คัดค้านไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNBMCD) มีค่าเท่ากับ 0.960 และ 0.933 ตามลำดับ โดยตัวแปรสังเกตได้ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้คัดค้านและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้คัดค้านไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Σ(NBMCD) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้น้อยกว่าความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มผู้สนับสนุนและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มผู้สนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNBMCS) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าและมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ต่ำกว่า

ตัวแปรแฝงความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣC_iP_i) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรเท่ากับ 0.921 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.854 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣCPS) และความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยขัดขวางไม่ให้ใช้วารสาร

อิเล็กทรอนิกส์ (ΣCPD) มีค่าเท่ากับ 0.985 และ 0.858 ตามลำดับ โดยตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยขัดขวางไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣCPD) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่ามาตรฐานของ ตัวแปรสังเกตได้ของความเชื่อและการรับรู้อำนาจของปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣCPS) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรดังกล่าวมีค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัดสูงกว่าและมีค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้ต่ำกว่า

โดยสรุปเมื่อพิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้เป็นตัวบ่งชี้ของตัวแปรแฝงนั้นว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือไม่ (พิจารณาจากค่าสถิติทดสอบ T (t-value) ซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 1.96) ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_v) และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (ρ_c) แล้วพบว่า ตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้างตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่มีความเชื่อมั่นสูงสุด คือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) รองลงมาคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣNB_iMC_i) ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ΣC_iP_i) เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) และความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Σb_ie_i) ตามลำดับ

2.4 **การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง** (Path Coefficient) **ภายในสมการโครงสร้าง**

จากที่ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ และความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง เพื่อประเมินความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปรแฝงแล้ว ในส่วนต่อไปเป็นการอธิบายและเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแปรแฝงในสมการโครงสร้างพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ผลปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path Coefficient) ภายในสมการโครงสร้างพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ประเภทของตัวแปร		ตัวแปรแทรกกลาง/ตัวแปรแฝงภายใน				ตัวแปรผล
		PBC	SN	AB	I	B
ตัวแปรสาเหตุภายนอก/ตัวแปรแฝงภายนอก	$\sum C_i P_i$	1.000**				
	$\sum NB_i MC_i$		0.997**			
	$\sum b_i e_i$			0.851**		
ตัวแปรแทรกกลาง	PBC				0.463**	0.353**
	SN				0.000	
	AB				0.388**	
	I					0.543**

หมายเหตุ ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 สามารถแยกอธิบายแต่ละสมการโครงสร้างได้ดังนี้

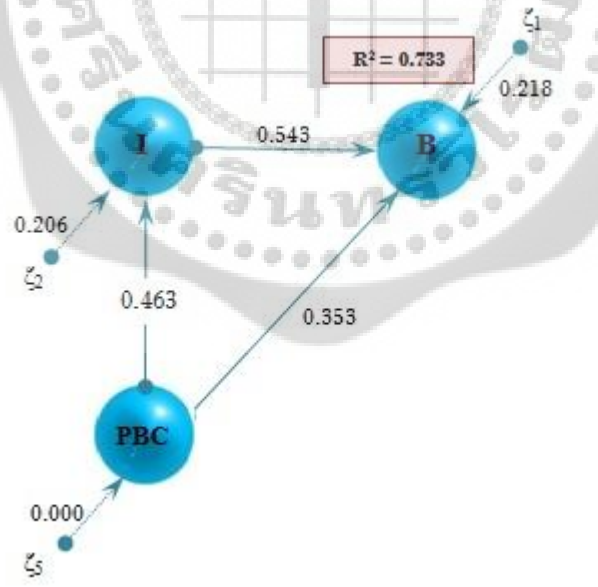

สมการโครงสร้างที่ 1 ที่มีตัวแปรแฝงด้านพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรแฝงด้านพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายในด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) และการรับรู้

ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.543 และ 0.353 ตามลำดับ

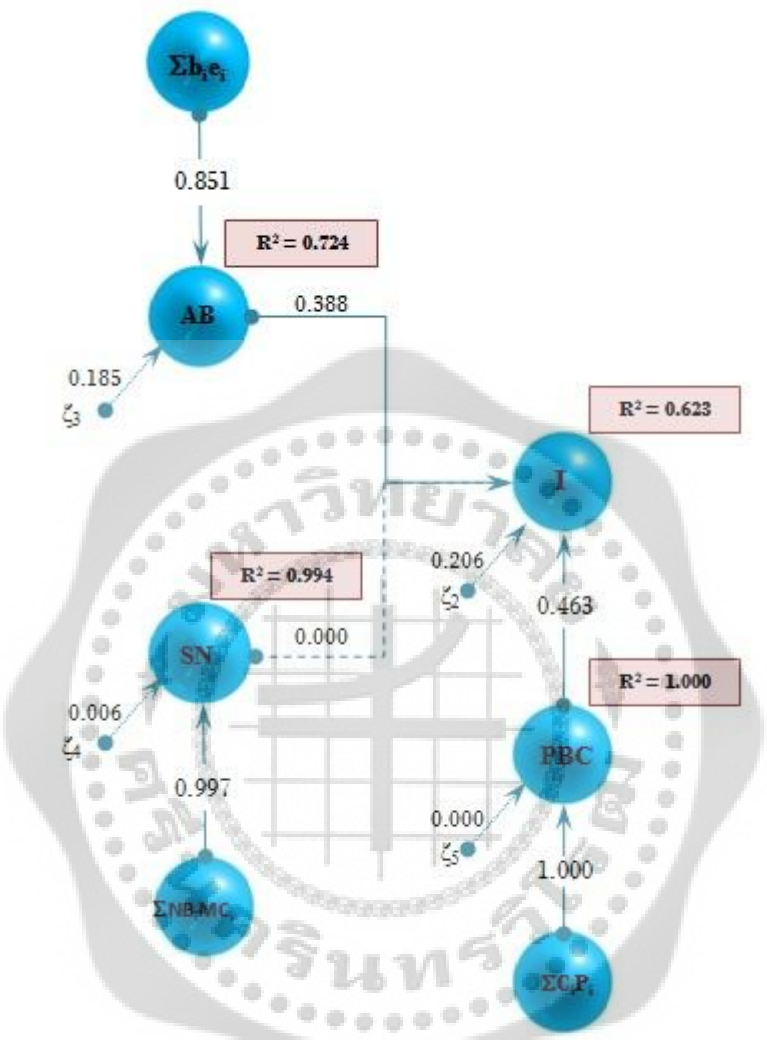

สมการโครงสร้างที่ 2 ที่มีตัวแปรแฝงด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรแฝงด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายในสองตัวด้วยขนาดอิทธิพลต่างๆกัน โดยตัวแปรแฝงภายในที่มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.463 รองลงมาคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.388 ตามลำดับ

ตัวแปรแฝงด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

($\Sigma b_i e_i$) เพียงตัวเดียว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.851 ส่วนตัวแปรแฝงด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma NB_i MC_i$) เพียงตัวเดียว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.997 และตัวแปรแฝงด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$) เพียงตัวเดียวเท่านั้น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 1.000

อิทธิพลดังตารางข้างต้นเป็นอิทธิพลในทางตรงที่ได้มาจากค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริง ลักษณะการส่งอิทธิพลของตัวแปรต่างๆในสมการโครงสร้าง ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนั้น ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้นเพื่อความชัดเจนในการสรุปผลอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อตัวแปรผลในสมการโครงสร้าง ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบขนาดของผลกระทบจากตัวแปรภายนอกที่เป็นสาเหตุไปยังตัวแปรภายในที่เป็นผล โดยแยกเปรียบเทียบขนาดของผลกระทบออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ผลกระทบรวม ผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อม พร้อมทั้งเสนอผลค่าสัมประสิทธิ์กำหนด (Coefficient of determination: R^2) ในสมการโครงสร้าง ดังรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง15 ผลกระทบทางตรง (Direct effect: DE) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect: IE) และผลกระทบรวม (Total effect: TE) ของตัวแปรสาเหตุไปยังตัวแปรผล

ประเภทของตัวแปร		ตัวแปรแทรกกลาง/ตัวแปรแฝงภายใน									ตัวแปรผล		
		PBC			SN			AB			I			B		
		DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ตัวแปรแฝงภายนอก	$\sum C_i P_i$	1.000**	-	1.000**							-	0.463**	0.463**	-	0.604**	0.604**
	$\sum NB_i MC_i$				0.997**	-	0.997**				-	0.000	0.000	-	0.000	0.000
	$\sum b_i e_i$							0.851**	-	0.851**	-	0.330**	0.330**	-	0.179**	0.179**
ตัวแปรแทรกกลาง	PBC										0.463**	-	0.463**	0.353**	0.251**	0.604**
	SN										0.000	-	0.000	-	0.000	0.000
	AB										0.388**	-	0.388**	-	0.211**	0.211**
	I													0.543**	-	0.543**
R^2		1.000			0.994			0.724			0.623			0.733		

หมายเหตุ **ค่าน้ำหนักอิทธิพลมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 สามารถอธิบายสมการโครงสร้าง ได้ดังนี้

เมื่อตัวแปรแฝงด้านพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลกระทบรวม (Total effect: TE) ต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β_{PBC} = 0.604) รองลงมาคือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β_{I} = 0.543) ส่วนตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลกระทบรวมต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุดคือ ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\gamma_{\Sigma CiPi}$ = 0.604) รองลงมาคือ ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\gamma_{\Sigma biei}$ = 0.179)

ตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect: IE) ต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β_{PBC} = 0.251) และทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β_{AB} = 0.211 ซึ่งตัวแปรแฝงภายในทั้ง 2 ตัวได้ส่งผลกระทบทางอ้อมมายังพฤติกรรม โดยผ่านตัวแปรแฝงเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) นอกจากนี้ตัวแปรภายนอกที่ส่งผลกระทบทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือ ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\gamma_{\Sigma_{CiPi}}$ = 0.604) โดยส่งผ่านตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ตามลำดับ รองลงมาคือ ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\gamma_{\Sigma_{biei}}$ = 0.179) ได้ส่งผ่านตัวแปรแฝงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ตามลำดับ

นอกจากส่งผลกระทบในทางอ้อมแล้ว ยังมีตัวแปรแฝงในสมการโครงสร้างที่ส่งผลกระทบทางตรง (Direct effect: DE) มายังพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) คือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ซึ่งส่งผลกระทบในทางตรงด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.543 และ 0.353 ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงด้านพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 73.300

เมื่อพิจารณาตัวแปรแฝงด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 2 นั้น พบว่า ตัวแปรแฝงภายในที่ส่งผลกระทบรวม (Total effect: TE) ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β_{PBC} = 0.463) รองลงมาคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) โดยส่งผลกระทบรวมต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.388 ส่วนตัวแปรแฝงภายนอกที่ส่งผลกระทบรวมต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) มากที่สุดคือ ความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\gamma_{\Sigma_{CiPi}}$ = 0.463) รองลงมาคือ ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$) ส่งผลกระทบรวมต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.330

สำหรับกลุ่มตัวแปรแฝงภายนอกนั้นส่งผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect: IE) ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) โดยความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma C_i P_i$) ส่งผลกระทบทางอ้อมผ่านตัวแปรแฝงการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) สูงที่สุดด้วยขนาดอิทธิพล 0.463 รองลงมาคือ ความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\Sigma b_i e_i$) ส่งผลกระทบทางอ้อมผ่านตัวแปรแฝงทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.330

นอกจากนี้ตัวแปรแฝงภายในยังส่งผลกระทบทางตรง (Direct effect: DE) ต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ในทุกตัวแปร โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลกระทบทางตรงด้วยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด (β_{PBC} = 0.463) รองลงมาคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ส่งผลกระทบทางตรงต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ด้วยขนาดอิทธิพล 0.388 โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงด้านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) ถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 62.300

โดยตัวแปรแฝงด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\sum b_i e_i$) เพียงตัวเดียว ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.851 โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงด้านทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB) ถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 72.400

ส่วนตัวแปรแฝงด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\sum NB_i MC_i$) เพียงตัวเดียว ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.997 โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 99.400

ส่วนตัวแปรแฝงด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกด้านความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\sum C_i P_i$) เพียงตัวเดียวเท่านั้น ด้วยขนาดอิทธิพล เท่ากับ 1.000 โดยมีสัดส่วนของความแปรปรวนในตัวแปรแฝงด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) ถูกอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระในสมการโครงสร้างประมาณร้อยละ 100.000

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเฉพาะดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และความสามารถของปัจจัยสาเหตุที่ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา และ2) เพื่อศึกษาขนาดของผลกระทบในปัจจัยเชิงสาเหตุแต่ละปัจจัยที่มีต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

นิสิตที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ประกอบด้วยนิสิตระดับปริญญาเอก และนิสิตระดับปริญญาโท ภาคต้น ปีการศึกษา 2554 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 4 คณะ มีจำนวนทั้งสิ้น 615 คน เป็นนิสิตปริญญาโท 495 คน และนิสิตปริญญาเอก 110 คน โดยแบ่งตามประเภทของสาขาวิชาออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มสาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (HS) จำนวน 345 คน และสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ST) จำนวน 270 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 615 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสิ้น 8 ฉบับ สร้างขึ้นจากข้อความเชื่อเด่นชัดตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือดังนี้ 1) แบบวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 2) แบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 3) แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 4) แบบวัดความเชื่อและแบบประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 5) แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 6) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 7) แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ 8) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและแบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแต่ละฉบับเท่ากับ 0.894 0.820 0.916 0.672 0.872 0.888 0.752 และ 0.911 ตามลำดับ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 8 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาจำนวน 650 ฉบับ จากนั้นพิจารณาความสมบูรณ์และความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามไว้จำนวน 615 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.615 ของแบบสอบถามทั้งหมด และ

ดำเนินการตรวจสอบรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equation Modeling: SEM)

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีตัวแปรสาเหตุทั้งหมด 4 ตัว ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I), ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB), การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (SN) และการรับรู้อำนาจในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) และตัวแปรผล คือ พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (B) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมการโครงสร้างตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่ใช้อธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า โมเดลตั้งต้นยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และภายหลังจากการดำเนินการปรับรูปแบบความสัมพันธ์แล้วพบว่าโมเดลตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าสถิติและค่าดัชนีต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้ χ^2=562.27, df=246, p-value<0.001, χ^2/df=2.286, RMSEA=0.046, SRMR=0.0344, GFI=0.936, AGFI=0.902, CN=327.261

2. ผลการศึกษาผลกระทบทางตรง (Direct effect) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect effect) และผลกระทบรวม (Total effect)

พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุในสมการโครงสร้างทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้ร้อยละ 73.300 โดยปัจจัยที่มีผลกระทบรวมต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) รองลงมาคือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.604 และ 0.543ตามลำดับ และปัจจัยที่มีผลกระทบทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (I) รองลงมาคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เท่ากับ 0.543 และ 0.353 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุดคือ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) รองลงมาคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

(AB) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวได้ส่งผลกระทบทางอ้อมมายังพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.251 และ 0.211 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลมุ่งเน้นความสำคัญของการทดสอบทฤษฎี และทดสอบความสามารถในการอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนในภาพรวม เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1 และ 2 โดยรายละเอียดมีดังนี้

การศึกษารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุต่างๆที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ตามกรอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีนี้เป็นกรอบแนวคิดเชิงสมมติฐานในการอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน จากผลการวิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรเชิงสาเหตุต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่ารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์โดยการยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงนั้นสอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องมากขึ้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542 อ้างอิงจาก Bollen. 1989; Joreskog ;& Sorbom. 1989) ประกอบกับการพิจารณาเกณฑ์ค่าสถิติและค่าดัชนีต่างๆ คือ ค่าสถิติไค-สแควร์ จำนวนองศาอิสระ (Degree of freedom: df) ค่า RMSEA ค่า SRMR ค่า GFI ค่า AGFI และค่า CN (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542) ภายหลังจากการปรับโมเดล ส่งผลให้โมเดลที่ทำการปรับแล้วที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในทุกกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุหลักตามกรอบทฤษฎีทั้ง 3 ตัว ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาในภาพรวม ได้ร้อยละ 73.300

และจากผลการวิจัยที่พบว่า พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้รับอิทธิพลทางตรงจากเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ทัศนคติที่มีเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ สามารถอธิบายเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ร้อยละ 62.300 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้นไม่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

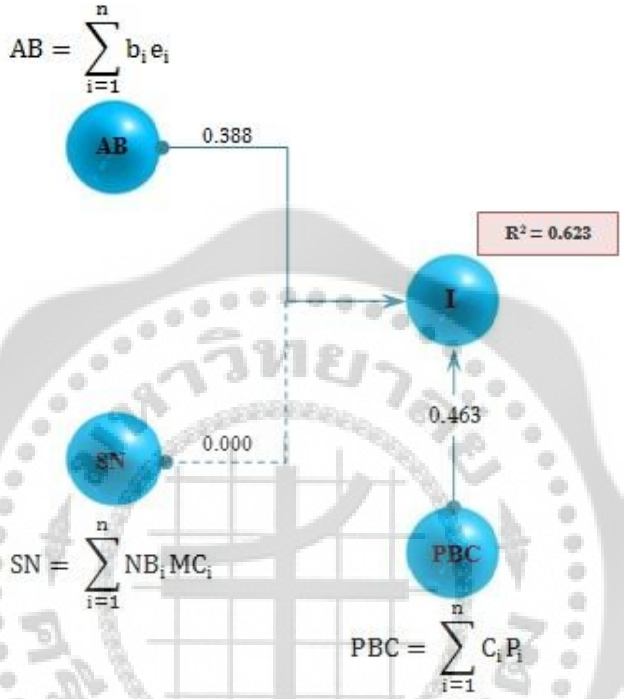

โดยทั้ง 2 ตัวแปรส่งผลกระทบทางตรงต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมด้วยขนาดอิทธิพลต่างๆกัน โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลกระทบทางตรงต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ สูงที่สุด (β = 0.463) รองลงมาคือ ทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (β = 0.388) ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของฟิชไบน์และไอเซ่น (1980) ที่ว่า ทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ โดยพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดยทัศนคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากกว่าทัศนคติที่มีต่อการประกอบพฤติกรรม แต่บางพฤติกรรมอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทั้งสองไล่เลี่ยกัน และจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ่น (1991) เชื่อว่านอกจากทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงแล้วยังเชื่อว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองมี ความหมายในแง่จูงใจสำหรับเจตนาด้วย กล่าวคือ บุคคลที่มีความเชื่อว่าตนมีความสามารถหรือมีโอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมหนึ่ง พฤติกรรมใดนั้นย่อมมีเจตนาที่หนักแน่นที่จะกระทำพฤติกรรม แต่ถ้าบุคคลมีความเชื่อว่าตนไม่มี

ความสามารถหรือไม่มีโอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ก็ย่อมไม่มีเจตนาที่หนักแน่นที่จะกระทำพฤติกรรม เมื่อพิจารณาตามผลการวิจัยแล้วอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตที่อยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพราะเป็นสื่อสารสนเทศที่มีบทบาทในการนำเสนอความรู้ที่ทันสมัย ผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ ผลงานวิจัย และบทความทางวิชาการต่างๆ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึง และค้นคืนสารสนเทศในวารสารรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่เลือกได้ (สุริทอง ศรีสะอาด. 2547: คำนำ) ดังเห็นได้จากผลของความเชื่อเด่นชัดที่ได้ทำการสำรวจว่าปัจจัยที่สนับสนุน/เห็นด้วย หรือปัจจัยที่คัดค้าน/ไม่เห็นด้วย ต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นอันดับแรกคือ ความจำเป็นต้องใช้เพื่อการทำรายงาน, การทำวิจัย, การสอน (ภาคผนวก ข.) ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของวราพรรณ อภิศุภะโชค (2548) ที่กล่าวไว้ว่า นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยส่วนใหญ่ใช้วารสารภาษาอังกฤษ ผ่านการสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุด ส่วนของวารสารที่ใช้คือ บทความวิชาการ และบทความวิจัย และสอดคล้องกับข้อมูลของเสาวนีย์ ศิริบำรุงสุข (2546) ที่กล่าวไว้ว่านักศึกษาใช้ฐานข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์และทำรายงาน ส่วนใหญ่สืบค้นข้อมูลที่คณะ/ภาควิชา และเรียนรู้การสืบค้นด้วยตนเอง โดยพึงพอใจบริการฐานข้อมูลในเรื่องความทันสมัยของข้อมูล การเข้าถึงระยะไกล และการสืบค้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองมีผลกระทบทางตรงต่อเจตนาหรือความตั้งใจ และมีผลกระทบทางอ้อมต่อพฤติกรรมด้วยขนาดอิทธิพลที่สูงกว่าตัวแปรเชิงสาเหตุด้านอื่นๆ

จากผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม อาจเป็นเพราะปัจจัยทางสังคมไม่ได้มีอิทธิพลทั้งทางด้านสนับสนุน หรือคัดค้านให้เกิดพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ สอดคล้องกับทฤษฎีของไอเซ่น (Ajzen. 1991) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญเชิงสหสัมพันธ์ของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไว้ว่า น้ำหนักความสัมพันธ์เชิงสัมพัทธ์อาจเปลี่ยนแปลงได้จากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง และในบางพฤติกรรมพบว่า เจตคติที่มีต่อพฤติกรรม (AB) และการรับรู้ความสามารถ ในการควบคุมพฤติกรรม (PBC) มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) มากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงมีความสมเหตุสมผลที่ว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงนั้นไม่ส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

2.

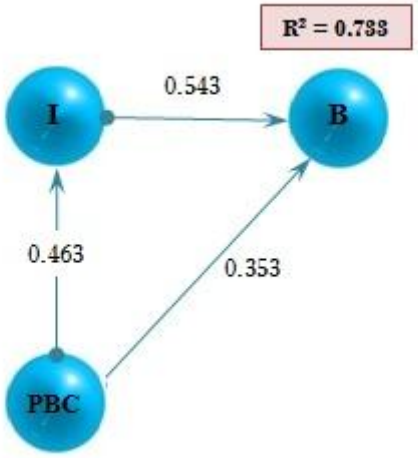

เจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β = 0.543) และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหรือความตั้งใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สูง มีแนวโน้มที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์สูงด้วย ในขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตนาหรือความตั้งใจที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ต่ำ มีแนวโน้มที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่เสนอว่า ความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักคือ เจตนาเชิงพฤติกรรม โดยเจตนาเชิงพฤติกรรมในทฤษฎีเป็นปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ซึ่งมีความใกล้ชิดกับพฤติกรรมและเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้อย่างเที่ยงตรง ประกอบกับการทำนายพฤติกรรมจากเจตนาจะต้องแน่ใจว่าการวัดเจตนาและพฤติกรรมนั้นมีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือการกระทำ (Action) เป้าหมาย (Target) สถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม (Context) และเวลา (Time) (Ajzen; & Fishbein. 1980: 50 - 56)

ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงดำเนินการสร้างแบบสอบถามการวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้เงื่อนไขของความจำเพาะทั้ง 4 ประการดังตัวอย่างในภาคผนวก จ. ซึ่งส่งผลให้การทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มีความแม่นยำขึ้น และเจตนาหรือความตั้งใจนี้จะนำไปสู่แนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมในที่สุด หากพิจารณาจากผลการวิจัยที่ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นกรอบในการอธิบาย ก็ปรากฏผลที่สอดคล้องกัน ดังงานวิจัยของไอเซ่นและมัทเดน (Ajzen; & Madden. 1986: 453-474) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการมาเรียนในวิชาหนึ่ง และศึกษาเป้าหมายพฤติกรรมในการได้เกรดเอ โดยทำการวิเคราะห์ผลที่ชี้ให้เห็นถึงอำนาจการทำนายของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยทำการศึกษาถึงสองครั้งและผลการศึกษาพบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญในการวัดทั้งสองครั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546) พบว่าเจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา

สามารถอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาได้ร้อยละ 15.70 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยของวรรัต สินวัต (2546) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลโดยใช้ตัวแปรจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล พบว่า ความตั้งใจหรือเจตนาเชิงพฤติกรรมต่อการพนันฟุตบอลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมพนันฟุตบอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมเป็นสาเหตุประการหนึ่งของการกระทำพฤติกรรมโดยทั่วไปแล้ว ถ้าบุคคลมีความตั้งใจมากเพียงใด ก็จะพยายามมากขึ้นเพียงนั้น แต่ในความเป็นจริงการที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมหนึ่งพฤติกรรมใดไม่ได้ขึ้นอยู่กับเจตนาที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างเดียว ยังมีปัจจัยอื่นๆมากมายที่เป็นอุปสรรคเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งถ้าบุคคลสามารถควบคุมอุปสรรคได้ โอกาสที่จะกระทำพฤติกรรมจริงจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นความสำเร็จในการกระทำจะขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคล (Ajzen. 1991: 182) และจากผลการวิจัยยังพบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่งผลกระทบทางตรงต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 (β = 0.353) และส่งผลกระทบทางอ้อมโดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (β = 0.463) และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในทางบวก นั่นคือ ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้มาก ก็มีแนวโน้มจะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มาก ในขณะเดียวกัน ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้น้อย ก็มีแนวโน้มจะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์น้อย

จากทฤษฎีได้เสนอว่า เจตนาเชิงพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ร่วมกันทำนายพฤติกรรม โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง ไม่ต้องผ่านเจตนาถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองที่ตรงกับความเป็นจริง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองจะช่วยเพิ่มความแม่นยำในการทำนายพฤติกรรมได้มากขึ้น และจากผลการวิจัยพบว่าเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ร่วมกันทำนายและอธิบายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ร้อยละ 73.300 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ รองจากเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยในส่วนนี้สอดคล้องกับแนวคิดของไอเซ่น (Ajzen. 1991) ที่ว่า ถ้าบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการทำพฤติกรรม เขาก็จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้และพยายามที่จะกระทำ

พฤติกรรมดังกล่าวให้สำเร็จ แต่ในบางกรณีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองในการที่จะกระทำพฤติกรรมหนึ่งๆ อาจไม่สามารถสะท้อนพฤติกรรมการควบคุมได้อย่างแท้จริง ถ้าบุคคลมีข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรมน้อย หรือทรัพยากรที่มีอยู่อาจเปลี่ยนแปลงไป ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว การรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองจะเพิ่มความแม่นยำในการควบคุมพฤติกรรมน้อย

จากผลการวิจัยยังสามารถสะท้อนได้ว่า ยังมีปัจจัยอื่นๆเช่น ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความต้องการค้นคว้า การอยากทดลองใช้ เป็นต้น และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ทรัพยากรและโอกาส เช่น เงิน สถานที่ ผู้อื่น เป็นต้น ที่เข้ามามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์นอกเหนือจากเจตนาเชิงพฤติกรรมด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของดุษฎี โยเหลาและประทีป จินงี่ (2539) ที่ว่า ถ้าเราสนใจพฤติกรรมทางสังคมที่ต้องอาศัยทักษะ โอกาส เงิน เวลา หรือความร่วมมือของบุคคลอื่นๆ ก็ควรเพิ่มตัวแปรด้านการควบคุมพฤติกรรมและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองในกรอบแนวคิดของการวิจัยด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ (2546) ที่พบว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเองสามารถอธิบายและทำนายพฤติกรรมการอนุรักษ์แหล่งน้ำในกลุ่มแม่บ้านและเยาวชนที่อาศัยอยู่ริมคลองแสนแสบ รองจากความตั้งใจอนุรักษ์แหล่งน้ำ และงานวิจัยของศิริวรรณ โพธิ์วัน (2546) ยังพบว่า เจตนาในการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา ร่วมกันอธิบายพฤติกรรมการบริโภคอาหารได้ร้อยละ 21.100 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยสามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่มีความใกล้ชิดกับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษานอกเหนือจากเจตนาหรือความตั้งใจที่เกิดจากตนเอง ซึ่งตัวแปรเชิงสาเหตุดังกล่าวคือการรับรู้ความสามารถในการควบคุมตนเอง มีผลกระทบต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมและการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาคือทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งนิสิตส่วนมากให้ความสำคัญการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ว่าเป็นการยาก หรือง่ายที่จะใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยเป็นการสะท้อนจากประสบการณ์ในอดีต และการคาดคะเนปัจจัยส่งเสริม หรือขัดขวางในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์, ความจำเป็นต้องใช้เพื่อหาข้อมูลความรู้ที่ทันสมัย เป็นต้น ดังนั้นในการสนับสนุนให้เกิดการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น โดยสถาบันการศึกษา ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจ

ให้การสนับสนุนด้านการอำนวยความสะดวกในการเข้าใช้แก่นิสิต โดยต้องร่วมกันสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง สร้างฐานวิธีคิดเกี่ยวกับประโยชน์และข้อดีของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนี้สถาบันทางสังคมซึ่งได้แก่ สื่อแขนงต่างๆ อาจนำเสนอข่าวหรือเรื่องราวที่ประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้นิสิตเกิดความสนใจ อยากลองใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หรือจัดให้มีการนำเสนอข้อมูล การแสดงทัศนะ การจัดอบรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการชี้นำให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นการปลูกฝังให้เกิดทัศนคติว่าการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้เกิดการค้นพบองค์ความรู้ที่ทันสมัย และสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงทางวิชาการที่มีคุณภาพสำหรับงานทางด้านการศึกษา งานวิจัยได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรประยุกต์ใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ในการศึกษาพฤติกรรมการใช้สารสนเทศอื่นๆ เช่น การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Book) การใช้ฐานข้อมูลปริญญานิพนธ์ (Electronic Thesis) เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปในภาพรวมว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สารสนเทศและศึกษาพฤติกรรมอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อเป็นการทดสอบความสามารถของทฤษฎีร่วมด้วย

2.2 ควรคำนึงถึงตัวแปรอื่นที่ผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษา เพื่อให้เกิดข้อค้นพบใหม่ๆ อาจเป็นตัวแปรทางคุณลักษณะความแตกต่างของกลุ่มประชากร ซึ่งมีงานวิจัยอื่นๆ ที่บ่งชี้ว่ามีความเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การยอมรับนวัตกรรมตามทฤษฎีของโรเจอร์และชูเมคเกอร์ อาจจะศึกษาปัจจัยพื้นฐานอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามทฤษฎี เช่น อายุ, กลุ่มสาขาวิชา, ระดับการศึกษา เป็นต้น

2.3 ในการทำวิจัยครั้งต่อไปอาจศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น คณะแพทยศาสตร์, คณะเภสัชศาสตร์ เป็นต้น เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากกว่านี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กาญจนี ชิตบุตร. (2548). *เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุมความตั้งใจ และพฤติกรรมการบริโภคผัก และผลไม้ของผู้สูงอายุในเทศบาลเมือง จังหวัดนราธิวาส*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

คณะอนุกรรมการกลุ่มวารสารและเอกสาร. (2529). *วารสารวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จิระนันท์ พากเพียร. (2540). *การทำนายและอธิบายพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อแบบครอบจักรวาลในคลีนิกทันตกรรมของนักศึกษาทันตภิบาล : ทดสอบทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. (2543). *โมเดล LISREL เพื่อการวิจัย*. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2546). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.

ชื่นจิต อาทร. (2548). *Electronic Journal*. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2551, จาก http://www.dss.go.th/dssweb/st-articles/files/sti_6_2548_electronic_journal.pdf

ณัฐพร พวงไธสง. (2546). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของความมุ่งมั่นในการทำวิจัย พฤติกรรมการทำวิจัย และคุณภาพงานวิจัยของครูระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินงี่. (2539). ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์น้ำของครูประถมศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. *รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทรงวุฒิ ตรังวัฒนา. (2543). *การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

ธีระพร อุวรรณโณ. (2528, ตุลาคม - ธันวาคม). การวัดทัศนคติ : ปัญหาในการใช้เพื่อทำนายพฤติกรรม. *วารสารครุศาสตร์*. 14(2): 133 - 160.

_____ . (ม.ป.ป.). *วิชาทฤษฎีและวิธีการในการวัดทัศนคติ*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____ . (2542). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นภมาศ ศรีขวัญ. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อพฤติกรรมการลดน้ำหนัก การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และพฤติกรรมการลดน้ำหนักของวัยรุ่นหญิง*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). *การใช้ห้องสมุดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำฝน พิทักษาไพศาล. (2548). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนรู้กับการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (ครุศาสตร์เทคโนโลยี). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ถ่ายเอกสาร.

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). *การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่)*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปถมาวดี เดชฤกษ์ปาน. (2548). *เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม ความตั้งใจ และพฤติกรรมบริโภคอาหารที่มีไขมันต่ำของวัยรุ่นหญิงในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลครอบครัวและชุมชน). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

ประกายดาว พิกุลศรี. (2548). *ศึกษาการ สืบค้นวารสารในฐานข้อมูลในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. อุบลราชธานี: สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ประทีป จินงี่. (2541). *วิชาการวิเคราะห์พฤติกรรมและการปรับพฤติกรรม (Behavior Analysis and Behavior Modification)*. (เอกสารประกอบคำสอน). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปัทมาพร เย็นบำรุง. (2540). *การใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์ในงานบริการสารสนเทศ*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น, หน่วยที่ 1-8. หน้า 195-243. นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พีระพล ขุนอาสา. (2545). *การพัฒนาระบบวารสารอิเล็กทรอนิกส์บนอินเทอร์เน็ต*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีสารสนเทศ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.

เพ็ญพิมล คงมนต์. (2544, กรกฎาคม - ธันวาคม). การดำเนินงานวารสารอิเล็กทรอนิกส์. *บรรณสาร สพบ*. 33(2): 24-36.

มนัส จินตนะดิลกกุล. (2530). *การเปรียบเทียบรูปแบบของฟิชไบน์กับรูปแบบของทรัยแอนดิส ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของครูและผู้นำท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดขอนแก่น ในวันที่ 28 ธันวาคม 2529*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

มยุรี ศรีชัย. (2538). *เทคนิคการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง*. กรุงเทพฯ: วี. เจ. พริ้นติ้ง.

มาลี อิศรานนท์. (2551). การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.

มันทนา สิริรัตโนภาส. (2538). *การสำรวจความเชื่อ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม เจตนา และพฤติกรรมการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

รัชฎา ชลารัตน์. (2547). การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ แพทย์ และนักศึกษาแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*. 10(3): 232-240.

รัญชิตา สุกิจปาณีนิจ. (2547). *การศึกษาพฤติกรรมประหยัดในการซื้อเครื่องแต่งกายของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินวิโรฒ โดยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; และคนอื่นๆ. (2546). *วิถีชีวิตและพฤติกรรมอนุรักษ์แหล่งน้ำของแม่บ้านและเยาวชนริมคลองแสนแสบ.* รายงานการวิจัยฉบับที่ 90 กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วงศ์สว่าง เชาว์ชุติ. (2539). *การประยุกต์ใช้ไอทีกับงานพัฒนาทรัพยากรสารนิเทศ.* กรุงเทพฯ: เอส. ดี. เพรส.

วรวัต สินวัต. (2546). *การศึกษาพฤติกรรมพนันฟุตบอลโดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ).* กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วราพรรณ อภิศุภะโชค. (2548). *การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.* วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วราวุธ ผลานันท์. (2536*). งานวารสารและหนังสือพิมพ์ในห้องสมุด.* กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

วัชรีย์พร คุณสนอง. (2546). *การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

วิกกินส์ ริชาร์ด ดับบลิว. (2539). *คู่มือสำหรับผู้ใช้และผู้ให้บริการ. แปลและเรียบเรียงโดย พัชญา พิทักษ์ไพรวัน, เมธี เผ่าบุญมี และสุธี เผ่าบุญมี.* กรุงเทพฯ: แมกกรอ-ฮิล อินเตอร์เนชั่นแนล.

วิภา โกยสุขโข. (2538). *การประชุมวิชาการประจำปี 2538 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2538: โรงแรมเมอร์เคียว กรุงเทพมหานคร) การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2538 เรื่อง "ห้องสมุดในยุคโลกาภิวัตน์" (Library and Globalization).* กรุงเทพฯ: สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

ศิริวรรณ โพธิ์วัน. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาในการกระทำพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬา และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมกับพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพื่อการเล่นกีฬาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษาในเขตภาคกลาง ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน.* ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สมชาย วรัญญานุไกร. (2545). *การค้นหาสารสนเทศบนเวิลด์ไวด์เว็บ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมพิศ คูศรีพิทักษ์. (2539*). ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และเครือข่ายห้องสมุดทางวิชาการในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กองบริการสื่อสารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.

สมร ตาระพันธ์. (2533, พฤษภาคม - กันยายน). วารสารอิเล็กทรอนิกส์ : รูปแบบใหม่ของวารสาร. *บรรณรักษศาสตร์ และสารนิเทศศาสตร์ มข*. 18(2): 20-32.

สมาน ลอยฟ้า. (2537, สิงหาคม). วารสารอิเล็กทรอนิกส์. *บรรณรักษศาสตร์ มข*. 12(3): 40-54.

สุชาต ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. (2549). *แบบจำลองสมการโครงสร้าง : การใช้โปรแกรม LISREL, PRELIS และ SIMPLIS (เทคนิคการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน)*. กรุงเทพฯ: สามลดา.

สุมนา วัสสระ. (2539, มกราคม - มิถุนายน). อิเล็กทรอนิกส์เจอร์นัล. *โดมทัศน์*. 16(1): 47-57.

สุริทอง ศรีสะอาด. (2547). *วิวัฒนาการของวารสารอิเล็กทรอนิกส์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

เสรี ชัดแช้ม. (2548). *โมเดลสมการโครงสร้าง*. (เอกสารคำสอน). ชลบุรี: ภาควิชาการวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

เสาวภา ประพันธ์วงศ์. (2549, มกราคม - มิถุนายน). วารสารอิเล็กทรอนิกส์ : ข้อควรพิจารณาในการจัดหาภายในห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษา. *วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ*. 5(1): 30-36.

เสาวนีย์ ศิริบำรุง. (2546). *รายงานการวิจัย เรื่อง การใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ScienceDirect ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สงขลา: ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

หทัยรัตน์ ริ้มประพันณี. (2543). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันโรคมะเร็งปากมดลูกของสตรีในจังหวัดสระบุรีตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แหล่งสารนิเทศที่ทันสมัย ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2549). แหล่งสารนิเทศที่ทันสมัย ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2549 สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2553, จาก http://www.econ.cmu.ac.th/mis/QA/show49.asp?GID=2539

อังคณา ดอนหัวร่อ; อัมพร ขาวบาง; และ เอกรินทร์ ลัทธศักดิ์ศิริ. (2543). วารสารอิเล็กทรอนิกส์ : การวิเคราะห์เพื่อการบอกรับ. *วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์.* 22 (ประจำภาคเรียนที่หนึ่งและสอง): 74-85.

อัมพร ขาวบาง. (2547). *การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์สุขภาพ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหิดล.* วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อารีวรรณ รุ่งทวีวณิช. (2541). *พฤติกรรมการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตทดลองโครงการรีไซเคิลขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อุทุมพร จามรมาน. (2537). *การสุ่มตัวอย่างทางการศึกษา.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ฟันนี่.

Ajzen, Icek. (1991). The Theory of Planed Behavior. *In Organizational Behavior and Human Decision Process*. 50: 179-211. New York: Academic Press.

Ajzen, Icek. (1988). *Attitudes Personality and Behavior*. Chicago: Dorsey.

Ajzen, Icek; & Driver, B. L. (1992). Application of the theory of planned behavior to leisure choice. *Journal of Leisure Research*, 24: 207- 224.

Ajzen, Icek; & Martin, Fishbein. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Ajzen, Icek; & Thomas J. Madden. (1986). Prediction of Goal-Directed Behavior Attitude, Intention and Perceived Behavioral Control. *Journal of Experimental Social Psychology*. 22: 453-474

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory. Englewood Cliffs*. New Jessey : Prentice – Hall.

Blue, Carolyn L. (1997, May). *Theory of Planned Behavior and Self-Efficacy and Exercise Behavior in Blue-Collar workers. Dissertation Abstracts International-B. (CD-ROM).* 57(11): 6848. Dissertation Abstracts. AAC.No. 9713318

_____. (1995). The Predictive Capacity of the Theory of Reasoned Action and The Theory of Planned Behavior in Exercise Research: An Integrated Literature Review. *Research in Nursing and Health*. 18: 105-121

Bobko, P. A. (1986). A Solution to Some Dilemmas When Testing Hypotheses about Ordinal Interactions. *Journal of Applied Psychology*. 71: 323-326.

Borrego, A.; Anglada, L.; Barrios, M.; & Comellas, N. (2007, January). Use and Users of Electronic Journals at Catalan Universities: The Results of a Survey. *Journal of Academic Librarianship*, 33 (1): 67-75. Retrieved July 20, 2008. Available : http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=ERICSearchResult&newSearch=true&ERICExtSearch_Descriptor=%22Electronic+Journals%22

Brandt, D. Scott. (1992). Campus - Wide Computing : Accessing Electronic Journals. *Academic and Library Computing*. 9: 17-20.

Frederiksen, N.; & Melville, S. D. (1954). Differential predictability in the use of test scores. *Educational and Psychological Measurement*, 14.

French, J. W. (1961). A machine search for moderator variables in massive data. *Princeton : Educational Testing Service*.

Harter, S.P.; & Kim, H.J. (1996). *Electronic journals and scholarly communication : a citation and reference study*. Retrieved July 20, 2008. Available : http://informationr.net/ir/2-1/paper9a.html

Herring; & Susan Davis. (2002, July). Use of Electronic Resources in Scholarly Electronic Journals: A Citation Analysis. *College & Research Libraries*. 63(4): 334-340. Retrieved July 20, 2008. Available : http://www.pla.org/ala/acrl/acrlpubs/crljournal/backissues2002b/july02/herring.pdf

Hossam E. Mohamed; & Refaat Abouserie. (2006). *Use of Electronic Journals by Library and Information Science faculty members in performing various academic tasks : A field Study performed at the School of Information Sciences at the University of Pittsburgh.* (Faculty of Arts), Helwan University, Cairo, Egypt. Retrieved July 20, 2008. Available : http://eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/27/f7/9b.pdf

JÖreskog, K.G.; & Sörbom, D. (1993). *LISREL 8: Structural Equation Modeling with the SIMPLIS Command Language*. Chicago: Scientific Software International.

Kling, Rob; & Mckim, Geoffrey. (1999). Scholarly Communication and the Continuum os Electronic Publishing. *Journal of the American Society for Information Science*. 50(9): 890-906.

Malinconico, Michael. (1996). Electronic Documents and Research Libraries. *IFLA Journal*. 22(3): 211-225.

McEldowney, Philip. (1995). *Scholarly Electronic Journals -- Trends and Academic Attitudes: A Research Proposal*. Retrieved July 20, 2008. Available: http://dlist.sir.arizona.edu/335/

McKnight, Clff. (1993, January). Electronic Journal – Past, Present…and Future. *Aslib Proceedings*. 45(1): 7-10.

Morse, David H.; & Clintworth, William A. (2000). Comparing Patterns of Print and Electronic Journal Use in an Academic Health Science Library. *Science and Technology Librarianship*. Fall. Retrieved July 20, 2008. Available : http://webdoc.sub.gwdg.de/edoc/aw/ucsb/istl/00-fall/refereed.html

Nisonger, Thomas E. (1998). *Management of Serials in Libraries*. Englewood: Libraries.

Robbins, Stevel L. (1997, July). Persuading Young Women to Obtain Pap-Test: It's Better to be Positive than Negative. *Dissertation Abstracts International-A*. Michigan: UMI. 58(1): 102 - A.

Roger, Everett M. (1995). *Diffusion of Innovations*. 4th ed. New York: The Free Press.

Rogers, Sally A. (2001, January). *Electronic Journal Usage at Ohio State University. College & Research Libraries.* 62(1): 25-34. Retrieved July 20, 2008. Available : https://news.ala.org/ala/acrl/acrlpubs/crljournal/backissues2001b/january01/rogers.PDF

Toops, H. A. (1959). A research Utopia in industrial psychology. *Personnel Psychology*. 12: 189-225.

Triandis, H. C. (1977). *Interpersonal behavior*. Monterey, CA: Brooks/Cole. Retrieved July 20, 2008. Available : http://www.energy-behave.net/pdf/Triandis_theory.pdf

White, K.M.; Terry.; & M.a. Hogg. (1994). Safe Sex Behavior : The Role of Attitudes, Norms and Control Factors. *Journal of Applied Social Psychology*. 24: 2,164-2,192

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ข้าราชการบำนาญ ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.รณิดา เชยชุ่ม	อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.อุไร จักษ์ตรีมงคล	อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.นฤมล ศิระวงษ์	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.รัฐพล ประดับเวทย์	อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
ข้อความเชื่อเด่นชัด

ตาราง 16 ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับผลดีและผลเสียของการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ความเชื่อเด่นชัด	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ	ความเชื่อเด่นชัด	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
ผลดี			ผลเสีย		
1. ประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูล	97	30.6	1. เกิดความเมื่อยล้าตา หากใช้เป็นเวลานานๆ	59	22.1
2. เป็นแหล่งอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ	69	21.8	2. ความยุ่งยาก ล่าช้าในการdownloadข้อมูล	53	19.9
3. เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการนำเสนอได้น่าสนใจ เช่น ภาพเคลื่อนไหว	66	20.8	3. เกิดนิสัยขี้เกียจเพราะสามารถคัดลอกมาวางในผลงานของตนได้	47	17.6
4. ลดค่าใช้จ่าย เช่น ไม่ต้องซื้อเอกสารฉบับพิมพ์	36	11.4	4. สิ้นเปลือง, เสียค่าใช้จ่าย	26	9.7
5. ได้รับข้อมูลทันสมัย ทราบความก้าวหน้าทางวิชาการ	19	6.0	5. หนังสือ, วารสารฉบับพิมพ์ถูกลดความสำคัญลง	25	9.4
6. ความสะดวกในการจัดเก็บและพกพา	17	5.4	6. ได้ข้อมูลบางอย่างไม่ถูกต้องและไม่ชัดเจน เช่น ปีพ.ศ.	22	8.2
7. เรียนรู้ได้ไม่จำกัดเวลา และสถานที่	9	2.8	7. ทำให้ค้นหาระบบห้องสมุดไม่เป็น	18	6.7
8. เปิดโอกาสในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง	4	1.3	8. ข้อจำกัดด้านเนื้อหา เช่น ได้ข้อมูลเฉพาะบทคัดย่อเท่านั้น	17	6.4
รวม	317	100.00	รวม	267	100.00

ตาราง 17 ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มผู้คัดค้านต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ความเชื่อเด่นชัด ผู้สนับสนุน/เห็นด้วย	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ	ความเชื่อเด่นชัด ผู้ไม่เห็นด้วย/คัดค้าน	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. ครู,อาจารย์ผู้สอน	88	33.6	1. คนที่ล้าหลังหรือไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี	24	32.4
2. กลุ่มเพื่อนสนิท	66	25.2	2. กลุ่มเพื่อนที่ไม่ชอบใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	20	27.0
3. สื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ เว็บไซด์	52	19.8	3. รุ่นพี่	15	20.3
4. รุ่นพี่	17	6.5	4. ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา	4	5.4
5. นักวิชาการ	16	6.1	5. ร้านขายหนังสือ	3	4.1
6. สถาบันการศึกษา, บรรณารักษ์, เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	8	3.1	6. ญาติพี่น้อง	2	2.7
7. ผู้ปกครอง	5	1.9	7. บริษัท, สถานที่ทำงาน	2	2.7
8. ตัวเอง	5	1.9	8. ผู้ที่ต้องการสงวนลิขสิทธิ์	1	1.4
9. นักวิจัย	4	1.5	9. ผู้ปกครอง	1	1.4
10. สังคม	1	0.4	10. นักอนุรักษ์	1	1.4
			11. นักประวัติศาสตร์	1	1.4
รวม	262	100.00	รวม	74	100.00

ตาราง 18 ความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ความเชื่อเด่นชัด ปัจจัยสนับสนุน	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ	ความเชื่อเด่นชัด ปัจจัยขัดขวาง	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
1. ความจำเป็นต้องใช้เพื่อทำรายงาน, ทำวิจัย, การสอน	69	33.7	1. อุปกรณ์และสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย เช่น ไม่มีคอมพิวเตอร์, ไฟดับ, สถานที่ห่างไกล	65	32.7
2. ได้รับความรู้ใหม่ๆและทันสมัย	47	22.9	2. ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	48	24.1
3. ครู,อาจารย์ผู้สอนอบรมให้ใช้	41	20.0	3. ภาษาต่างประเทศ	39	19.6
4. ความสะดวกในการหาข้อมูลผ่านฐานข้อมูล	14	6.8	4. การใช้เงินทุนมาก เช่น ในการจัดหาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์	18	9.0
5. เพื่อนชักชวนให้ใช้	6	2.9	5. ความขี้เกียจ	9	4.5
6. การสืบค้นได้อย่างหลากหลายและกว้างขวาง	6	2.9	6. ข้อมูลมีโอกาสถูกทำลายและสูญหายง่าย เช่น จากไวรัส	5	2.5
7. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล	5	2.4	7. ความไม่คล่องตัวในการใช้	5	2.5
8. การศึกษาของต่างประเทศ	4	2.0	8. ข้อจำกัดในการคัดลอก/แปลงข้อมูลไม่สามารถทำได้	3	1.5
9. สภาวะในโลกปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ	69	33.7	9. บรรณารักษ์, เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจุกจิก	3	1.5

ตาราง 18 (ต่อ)

ความเชื่อเด่นชัด ปัจจัยสนับสนุน	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ	ความเชื่อเด่นชัด ปัจจัยขัดขวาง	ความถี่	คิดเป็นร้อยละ
10. การเปิดให้ใช้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ผ่านทางมหาวิทยาลัย	3	1.5	10. ไม่ทราบแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้น	1	0.5
11. อุปกรณ์ทันสมัย	3	1.5	11. นายจ้าง	1	0.5
12. ค่านิยมในการใช้	2	1.0	12. โปรแกรมไม่รองรับ	1	0.5
13. การขอร้องจากเพื่อน	2	1.0	13. การมีเอกสารข้อมูลเพียงพออยู่แล้ว	1	0.5
15. เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการนำเสนอได้น่าสนใจ	1	0.5			
16. เพื่อความบันเทิง	1	0.5			
17. ความก้าวหน้าทางสังคม	1	0.5			
รวม	205	100.00	รวม	199	100.00

ภาคผนวก ค

คุณภาพเครื่องมือ

- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
- ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (α)

ตาราง 19 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ฉบับที่ 1: แบบวัดพฤติกรรม (B) และแบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ	ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ
ข้อ1	B1	1.00	คัดเลือก	ข้อ12	B12	1.00	คัดเลือก
ข้อ2	B2	0.80	คัดเลือก	ข้อ13	B13	1.00	คัดเลือก
ข้อ3	B3	1.00	คัดเลือก	ข้อ14	B14	1.00	คัดเลือก
ข้อ4	B4	1.00	คัดเลือก	ข้อ15	B15	1.00	คัดเลือก
ข้อ5	B5	1.00	คัดเลือก	ข้อ16	B16	1.00	คัดเลือก
ข้อ6	B6	1.00	คัดเลือก	ข้อ17	I1	1.00	คัดเลือก
ข้อ7	B7	1.00	คัดเลือก	ข้อ18	I2	1.00	คัดเลือก
ข้อ8	B8	1.00	คัดเลือก	ข้อ19	I3	1.00	คัดเลือก
ข้อ9	B9	1.00	คัดเลือก	ข้อ20	I4	1.00	คัดเลือก
ข้อ10	B10	1.00	คัดเลือก	ข้อ21	I5	1.00	คัดเลือก
ข้อ11	B11	1.00	คัดเลือก	ข้อ22	I6	1.00	คัดเลือก

ฉบับที่ 2: แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)
แบบวัดความเชื่อ (b_i) และแบบประเมินความเชื่อ (e_i) เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ	ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ
ข้อ1	b_i 1	1.00	คัดเลือก	ข้อ11	AB1	0.80	คัดเลือก
ข้อ2	b_i 2	1.00	คัดเลือก	ข้อ12	AB2	0.80	คัดเลือก
ข้อ3	b_i 3	1.00	คัดเลือก	ข้อ13	AB3	1.00	คัดเลือก
ข้อ4	b_i 4	1.00	คัดเลือก	ข้อ14	AB4	1.00	คัดเลือก
ข้อ5	b_i 5	1.00	คัดเลือก	ข้อ15	AB5	1.00	คัดเลือก
ข้อ6	e_i1	0.80	คัดเลือก	ข้อ16	AB6	1.00	คัดเลือก
ข้อ7	e_i2	1.00	คัดเลือก	ข้อ17	AB7	1.00	คัดเลือก
ข้อ8	e_i3	1.00	คัดเลือก	ข้อ18	AB8	1.00	คัดเลือก
ข้อ9	e_i4	1.00	คัดเลือก				
ข้อ10	e_i5	1.00	คัดเลือก				

ฉบับที่ 3: แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง (NB_i) และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i) เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ	ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ
ข้อ1	NB_i1	0.80	คัดเลือก	ข้อ11	MC_i5	1.00	คัดเลือก
ข้อ2	NB_i2	0.80	คัดเลือก	ข้อ12	MC_i6	1.00	คัดเลือก
ข้อ3	NB_i3	1.00	คัดเลือก	ข้อ13	SN1	1.00	คัดเลือก
ข้อ4	NB_i4	1.00	คัดเลือก	ข้อ14	SN2	1.00	คัดเลือก
ข้อ5	NB_i5	1.00	คัดเลือก	ข้อ15	SN3	1.00	คัดเลือก
ข้อ6	NB_i6	1.00	คัดเลือก	ข้อ16	SN4	1.00	คัดเลือก
ข้อ7	MC_i1	1.00	คัดเลือก	ข้อ17	SN5	1.00	คัดเลือก
ข้อ8	MC_i2	1.00	คัดเลือก	ข้อ18	SN6	1.00	คัดเลือก
ข้อ9	MC_i3	1.00	คัดเลือก				
ข้อ10	MC_i4	1.00	คัดเลือก				

ฉบับที่ 4: แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุม (PBC) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (C_i) และแบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (P_i) ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ	ข้อคำถาม	ตัวแปร	IOC	หมายเหตุ
ข้อ1	C_i 1	1.00	คัดเลือก	ข้อ13	PBC1	0.80	คัดเลือก
ข้อ2	C_i 2	0.80	คัดเลือก	ข้อ14	PBC2	0.80	คัดเลือก
ข้อ3	C_i 3	0.80	คัดเลือก	ข้อ15	PBC3	1.00	คัดเลือก
ข้อ4	C_i 4	1.00	คัดเลือก	ข้อ16	PBC4	1.00	คัดเลือก
ข้อ5	C_i 5	1.00	คัดเลือก	ข้อ17	PBC5	0.80	คัดเลือก
ข้อ6	C_i 6	1.00	คัดเลือก	ข้อ18	PBC6	1.00	คัดเลือก
ข้อ7	P_i 1	0.80	คัดเลือก				
ข้อ8	P_i 2	1.00	คัดเลือก				
ข้อ9	P_i 3	1.00	คัดเลือก				
ข้อ10	P_i 4	1.00	คัดเลือก				
ข้อ11	P_i 5	1.00	คัดเลือก				
ข้อ12	P_i 6	1.00	คัดเลือก				

ตาราง 20 ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่นของตัวแปรตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ที่ใช้ในการทำนายพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ฉบับที่ 1: แบบวัดพฤติกรรม (B) การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็นด้านรูปแบบการใช้ (B1-B9) และด้านเหตุผลในการใช้ (B10-B16)

ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้			ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้		
	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)		ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)
รูปแบบ	B1	0.402	0.801	เหตุผล	B10	0.688	0.915
(9 ข้อ)	B2	0.435		(7 ข้อ)	B11	0.652	
	B3	0.270			B12	0.812	
	B4	0.633			B13	0.811	
	B5	0.615			B14	0.814	
	B6	0.657			B15	0.731	
	B7	0.584			B16	0.685	
	B8	0.667					
	B9	0.447					
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.894							

และแบบวัดเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) ที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้		
	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)
I	I1	0.723	0.906
(6 ข้อ)	I2	0.787	
	I3	0.779	
	I4	0.710	
	I5	0.751	
	I6	0.692	

ฉบับที่ 2: แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (AB)

แบบวัดความเชื่อ (b_i) และแบบประเมินความเชื่อ (e_i) เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้			ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้		
	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)		ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)
AB (8 ข้อ)	AB1	0.595	0.916	$\Sigma b_i e_i$ (5 ข้อ)	$\Sigma b_i e_i 1$	0.479	0.672
	AB2	0.635			$\Sigma b_i e_i 2$	0.597	
	AB3	0.654			$\Sigma b_i e_i 3$	0.445	
	AB4	0.853			$\Sigma b_i e_i 4$	0.312	
	AB5	0.754			$\Sigma b_i e_i 5$	0.347	
	AB6	0.769					
	AB7	0.868					
	AB8	0.674					

ฉบับที่ 3: แบบวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง (NB_i) และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_i) เกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้			ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้		
	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)		ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)
SN (5 ข้อ)	SN1	0.756	0.872	$\Sigma NB_i MC_i$ (5 ข้อ)	$\Sigma NB_i MC_i 1$	0.715	0.888
	SN2	0.688			$\Sigma NB_i MC_i 2$	0.668	
	SN3	0.771			$\Sigma NB_i MC_i 3$	0.768	
	SN4	0.721			$\Sigma NB_i MC_i 4$	0.715	
	SN5	0.585			$\Sigma NB_i MC_i 5$	0.793	
	SN6				$\Sigma NB_i MC_i 6$		

ฉบับที่ 4: แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (PBC) แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม (C_i) และแบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุม (P_i) ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้			ตัวแปรตามทฤษฎี	ตัวแปรสังเกตได้		
	ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)		ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนก	ความเชื่อมั่น (α)
PBC (6 ข้อ)	PBC1	0.547	0.752	$\Sigma C_i P_i$ (6 ข้อ)	$\Sigma C_i P_i$ 1	0.759	0.911
	PBC2	0.656			$\Sigma C_i P_i$ 2	0.702	
	PBC3	0.705			$\Sigma C_i P_i$ 3	0.840	
	PBC4	0.256			$\Sigma C_i P_i$ 4	0.823	
	PBC5	0.607			$\Sigma C_i P_i$ 5	0.769	
	PBC6	0.427			$\Sigma C_i P_i$ 6	0.636	

ภาคผนวก ง
ผลค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และค่าสถิติไค-สแควร์ ทดสอบการแจกแจงการเป็นโค้งปกติรายตัวแปร

ตาราง 10 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ (SK) ค่าความโด่ง (KU) และค่าสถิติไค-สแควร์ทดสอบการแจกแจงการเป็นโค้งปกติรายตัวแปร (P Value Of χ^2)

ตัวแปรแฝง	$\overline{X}$	ตัวแปรสังเกตได้	$\overline{X}$	SD	C.V.	ก่อนแปลงคะแนน			หลังแปลงคะแนน (Normal Score)		
						SK	KU	P (χ^2)	SK	KU	P(χ^2)
B	2.548	B1	2.546	1.085	0.426	0.701	-5.199	0.000	0.188	-1.230	0.461
		B2	2.593	1.088	0.420	-1.021	-5.795	0.000	-0.387	-1.305	0.396
		B3	2.506	1.131	0.451	-0.352	-2.683	0.026	-0.032	-0.912	0.659
I	4.089	I1	3.922	1.523	0.388	0.226	-4.912	0.000	0.015	-1.691	0.239
		I2	4.296	1.474	0.343	0.477	-4.218	0.000	-0.402	-1.807	0.180
		I3	4.049	1.553	0.384	1.829	-4.759	0.000	-0.191	-2.014	0.129
		I4	3.888	1.598	0.411	1.092	-4.421	0.000	0.083	-2.427	0.052
		I5	4.137	1.433	0.346	0.193	-4.011	0.000	-0.033	-1.316	0.420
		I6	4.241	1.449	0.342	-0.125	-4.563	0.000	-0.207	-1.493	0.321
AB	4.089	AB1	4.246	1.341	0.316	1.657	-0.570	0.215	-0.236	-0.944	0.623
		AB2	3.998	1.442	0.361	0.996	-3.084	0.005	0.014	-1.337	0.429
		AB3	4.184	1.337	0.320	2.530	-1.054	0.023	-0.170	-0.939	0.634
		AB4	4.024	1.463	0.364	1.510	-2.820	0.006	-0.097	-1.498	0.324
		AB5	3.967	1.422	0.358	1.862	-3.601	0.000	0.183	-1.316	0.414
		AB6	4.078	1.426	0.350	2.727	-2.199	0.002	-0.156	-1.426	0.357
		AB7	4.054	1.363	0.336	1.645	-1.931	0.040	0.008	-0.888	0.674
		AB8	4.163	1.407	0.338	1.798	-1.375	0.077	-0.282	-1.194	0.471
SN	4.086	SNS	4.117	1.280	0.311	2.220	-1.634	0.022	0.144	-0.691	0.780
		SND	4.054	1.381	0.341	1.962	-3.307	0.001	0.052	-1.224	0.472
PBC	4.225	PBCS	4.239	1.095	0.258	-1.507	-1.530	0.100	-0.342	-0.384	0.876
		PBCD	4.210	1.246	0.296	1.823	-1.562	0.056	0.027	-0.703	0.781
$\Sigma b_i e_i$	17.807	ΣBEP	17.842	8.980	0.503	4.387	-5.217	0.000	0.023	-0.020	1.000
		ΣBEN	17.771	10.874	0.612	6.872	-1.367	0.000	0.076	-0.240	0.969
$\Sigma NB_i MC_i$	18.343	ΣNBMCS	18.411	10.767	0.585	8.122	1.833	0.000	-0.158	-0.513	0.866
		ΣNBMCD	18.275	11.273	0.617	7.523	0.390	0.000	-0.184	-0.600	0.821
$\Sigma C_i P_i$	19.263	ΣCPS	19.548	9.210	0.471	4.307	-2.729	0.000	0.014	-0.048	0.999

ภาคผนวก จ
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสำรวจความเชื่อเด่นชัด
- แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ตามแนวทางทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

แบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง: *ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากนิสิต/นักศึกษาในการตอบแบบสำรวจความคิดเห็นที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ กรุณาแสดงความคิดเห็นตามประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน*

ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

1) จากประสบการณ์ของท่านทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ท่านประสบจากเพื่อน บุคคลใกล้ชิด หรือผู้ที่ท่านรู้จักที่มีประสบการณ์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ท่านคิดว่า…

"การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์จะทำให้เกิด "ผลดี" และ "ผลเสีย" ต่อตัวผู้ใช้อย่างไรบ้าง"

ผลดี	ผลเสีย
1)	1)
2)	2)
3)	3)
4)	4)
5)	5)

2) จากประสบการณ์ของท่านทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ท่านประสบจากเพื่อน บุคคลใกล้ชิด หรือผู้ที่ท่านรู้จักที่มีประสบการณ์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ท่านคิดว่า…

"ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของบุคคลเหล่านั้น มีใครบ้างที่ให้การ "สนับสนุน/เห็นด้วย" และมีใครบ้างที่ "ไม่สนับสนุน/ คัดค้าน" การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของเขาเหล่านั้น"

(ตอบเฉพาะบุคคล/กลุ่มบุคคลที่คนเหล่านั้นให้ความสำคัญ)

ผู้สนับสนุน/เห็นด้วย	ผู้ไม่เห็นด้วย/คัดค้าน
1)	1)
2)	2)
3)	3)
4)	4)
5)	5)

3) จากประสบการณ์ของท่านทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ท่านประสบจากเพื่อน บุคคลใกล้ชิด หรือผู้ที่ท่านรู้จักที่มีประสบการณ์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ท่านคิดว่า…

“ **มีปัจจัยใดบ้างที่เป็น “<u>ปัจจัยส่งเสริม/สนับสนุน/เป็นสิ่งจูงใจ</u>” ให้บุคคลเหล่านั้นใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และสิ่งใดบ้างที่เป็น “<u>ปัจจัยขัดขวาง/เป็นอุปสรรค</u>” ไม่ให้บุคคลเหล่านั้นใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”**

(ปัจจัยส่งเสริมหรือปัจจัยขัดขวาง อาจจะเป็นสิ่งของ บุคคล เหตุการณ์ หรืออื่นๆ ก็ได้)

ปัจจัยส่งเสริมหรือสนับสนุน ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์	**ปัจจัยที่ขัดขวาง ไม่ให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**
1)	1)
2)	2)
3)	3)
4)	4)
5)	5)

“ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสำรวจ ซึ่งข้อมูลที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ในการตอบจะเก็บเป็นความลับและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการทำปริญญานิพนธ์เท่านั้น”

นางสาวกมลวรรณ ประภาศรีสุข

แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงความเชื่อ ทัศนคติ ความตั้งใจของนิสิต ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นความคิดเห็นจึงไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีตัวบ่งชี้ความดี-เลว จึงขอให้นิสิตตอบด้วยความรู้สึกที่แท้จริง โดยคำตอบนี้จะถูกเก็บเป็นความลับ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวิจัย และการทำปริญญานิพนธ์ และข้อมูลที่ได้จากนิสิตจะเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ ***ขอให้นิสิตตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ และ โปรดทำทุกข้อ***

แบบสอบถามฉบับนี้ มีทั้งหมด 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในส่วนนี้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 8 ฉบับ คือ

- แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดความเชื่อและการประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์
- แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุมและการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง **โปรดเติมข้อมูลในช่องว่างหรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับนิสิต**

1) เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2) อายุ .....ปี

3) ศึกษาในระดับปริญญา ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

และในชั้นปี... ☐ ชั้นปีที่ 1 ☐ ชั้นปีที่ 2 ☐ ชั้นปีที่.....

4) คณะที่ศึกษา .....

5) ระยะเวลาโดยเฉลี่ยที่ฉันเข้าสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉลี่ย**ต่อสัปดาห์**ประมาณ ..... ชั่วโมง ..... นาที

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

➤แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **แบบวัดพฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

เงื่อนไขเบื้องต้น พฤติกรรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง การแสดงออกของนิสิตเกี่ยวกับการเข้าใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงกับเครือข่าย เพื่อสืบค้นและใช้ข้อมูล บทความ, บทคัดย่อวิจัย, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, ซีดี-รอมฉบับเต็ม และคำ/ตัวแปรวิจัยที่สนใจ จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ **โดยเป็นการเปรียบเทียบระหว่างการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ กับวารสารฉบับพิมพ์ ว่าสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นสัดส่วนเท่าใดของจำนวนวารสารทั้งหมดที่ศึกษาค้นคว้า**

ใช้ทุกครั้ง หมายถึง ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 90-100 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

ใช้บ่อยครั้ง หมายถึง ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 70-89 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

ใช้ค่อนข้างบ่อย หมายถึง ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 50-69 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

ใช้เป็นบางครั้ง หมายถึง ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 30-49 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

ใช้นานๆครั้ง หมายถึง ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 11-29 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

ไม่เคยใช้เลยหรือน้อยมาก หมายถึง ฉันไม่เคยสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เลย หรือสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ 0-10 % ของการค้นคว้าวารสารที่ฉันสืบค้น

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับพฤติกรรมของนิสิตมากที่สุด**

ข้อ	ข้อความ	ความถี่ของพฤติกรรม					
		ไม่เคยใช้เลยหรือน้อยมาก	ใช้นานๆครั้ง	ใช้เป็นบางครั้ง	ใช้ค่อนข้างบ่อย	ใช้บ่อยครั้ง	ใช้ทุกครั้ง
ตอนที่ 1 รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์		0-10%	11-29%	30-49%	50-69%	70-89%	90-100%
1	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของสารสนเทศฉบับเต็ม (Full Text) ผ่าน**การเชื่อมตรง** (On-line) โดย**เสีย**ค่าใช้จ่าย เช่น ฐานข้อมูล DIALOG, BRS						
2	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของ**บทความ** (Articles) โดย**ไม่เสีย**ค่าใช้จ่าย						
3	ฉันสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในรูปฐานข้อมูล**ซีดี-รอมฉบับเต็ม** (CD-ROM) **ภาษาไทย** ที่ให้บริการโดยมหาวิทยาลัย						

ข้อ	ข้อความ	ความถี่ของพฤติกรรม					
		ไม่เคยใช้เลย น้อยมาก	ใช้บางครั้ง	ใช้ค่อนข้างบ่อย	ใช้บ่อยครั้ง	ใช้ทุกครั้ง	
<u>ตอนที่ 1</u>**รูปแบบการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (ต่อ)**		0-10%	11-29%	30-49%	50-69%	70-89%	90-100%
4	ฉันสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในรูปฐานข้อมูล**ซีดี-รอมฉบับเต็ม** (CD-ROM) **ภาษาต่างประเทศ** ที่ให้บริการโดยมหาวิทยาลัย						
5	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของ**บทคัดย่อวิจัย (Abstract) ภาษาไทย**						
6	ฉันมีการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของ**บทคัดย่อวิจัย (Abstract) ภาษาอังกฤษ**						
7	ฉันสืบค้นบทความสารสนเทศฉบับเต็ม (Full Text) **ภาษาไทย** ผ่าน**ระบบเครือข่าย** (Networked) หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ให้บริการโดย**ไม่**เสียค่าใช้จ่าย						
8	ฉันสืบค้นบทความสารสนเทศฉบับเต็ม (Full Text) **ภาษาอังกฤษ** ผ่าน**ระบบเครือข่าย** (Networked) หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่ให้บริการโดย**ไม่**เสียค่าใช้จ่าย เช่น จาก Free-Journal						
9	ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ในรูปแบบของ **คำหรือตัวแปรวิจัยที่สนใจ**						
<u>ตอนที่ 2</u> **วัตถุประสงค์ในการสืบค้นและใช้ข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์** ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (บทความ, บทคัดย่อวิจัย, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, เนื้อหาความรู้ ประเด็นความรู้ใหม่ๆทางวิชาการ) ด้วยเหตุผลใด และเพียงใด		0-10%	11-29%	30-49%	50-69%	70-89%	90-100%
1	เพื่อประกอบการ**อ้างอิงในรายงานที่ได้รับมอบหมาย**						
2	เพื่อประกอบการ**ทำเค้าโครง / ปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์ในงานวิจัย**ของท่าน						
3	เพื่อ**สะสม / เพิ่มพูนความรู้**						
4	เพื่อ**ทำความเข้าใจในรายวิชาที่เรียน / สิ่งที่สนใจใคร่รู้**						
5	เพื่อ**เตรียมความพร้อมก่อนสอบในรายวิชา**						
6	เพื่อ**เตรียมตัวสอบประมวลความรู้**						
7	เพื่อ**เตรียมความพร้อมในการเรียนรายวิชาในภาคเรียนถัดไป**						

➤แบบสอบถามวัดเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

ข้อคำถาม	ระดับความตั้งใจเข้าใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์						
	น้อยที่สุด <--------- ปานกลาง ---------> มากที่สุด						
1. ถ้าฉันมี**รายงาน หรือการบ้านที่ได้รับมอบหมาย** ฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการอ้างอิงเพียงใด	1	2	3	4	5	6	7
2. ถ้าฉัน **ต้องทำปริญญานิพนธ์ / สารนิพนธ์** ฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประกอบการอ้างอิงเพียงใด	1	2	3	4	5	6	7
3. ถ้าฉัน **ต้องการทราบการค้นพบความก้าวหน้าใหม่ๆทางวิชาการ** ฉันตั้งใจที่จะอ่านบทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ได้รับความรู้ใหม่ๆทางวิชาการเพียงใด	1	2	3	4	5	6	7
4. ถ้าฉัน **ต้องสอบในรายวิชาที่เรียน** ฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสะสมและเตรียมทำความเข้าใจในรายวิชาที่สอบ เพียงใด	1	2	3	4	5	6	7
5. ถ้าฉัน **ต้องเขียนโครงร่างการวิจัย** (Proposal) ฉันตั้งใจที่จะสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสะสมและเตรียมทำความเข้าใจในโครงร่างการวิจัย (Proposal) เพียงใด	1	2	3	4	5	6	7
6. ถ้าฉันมีความจำเป็นต้องสืบค้นบทความจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฉันตั้งใจที่จะ**ค้นคว้าด้วยตนเอง** เพียงใด	1	2	3	4	5	6	7

➤แบบสอบถามวัดทัศนคติเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมาก**ที่สุด

การที่ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่...

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ใช่ทั้งสอง	น้อย	ปานกลาง	มาก	
ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ
น่าเบื่อ	1	2	3	4	5	6	7	สนุก
ไร้สาระ	1	2	3	4	5	6	7	มีสาระ
หดหู่	1	2	3	4	5	6	7	ยินดี
กดดัน	1	2	3	4	5	6	7	ผ่อนคลาย
ยาก	1	2	3	4	5	6	7	ง่าย
เป็นทุกข์	1	2	3	4	5	6	7	เป็นสุข
ไม่ดี	1	2	3	4	5	6	7	ดี

➤แบบสอบถามวัดความเชื่อและแบบประเมินความเชื่อเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

1.ฉันเชื่อว่า"การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ " **ช่วยประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูลความรู้** เพราะเป็นหนทางที่ค้นหาข้อมูลได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

สำหรับฉันแล้ว... "**การประหยัดเวลาในการค้นหาข้อมูล**" ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่สำคัญ

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

2. ฉันเชื่อว่า "การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ " **ทำให้ฉันเกิดความเชื่อมั่นในการใช้อ้างอิง**

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

สำหรับฉันแล้ว... การสืบค้นข้อมูลจาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการใช้อ้างอิง** เป็นสิ่งที่สำคัญ

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

3. ฉันเชื่อว่า "การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์" ทำให้เกิด**ความยุ่งยากในการอ่านข้อมูล**

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

สำหรับฉันแล้ว... **ความยุ่งยากจากการอ่านข้อมูลผ่านวารสารอิเล็กทรอนิกส์** เป็นสิ่งที่สำคัญ

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

4. ฉันเชื่อว่า "การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทำให้เสียสายตา" **เช่น ก่อให้เกิดความเมื่อยล้า และปวดตาในการดูบทความบนหน้าจอคอมพิวเตอร์**

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

สำหรับฉันแล้ว... "**ความเมื่อยล้า และปวดตาในการดูบทความจากจอคอมพิวเตอร์**" อันเนื่องมาจากการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นสิ่งที่สำคัญ

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

5. ฉันเชื่อว่า "การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ "**ทำให้ได้รับสาระความรู้ เช่น ภาพเคลื่อนไหว มากกว่าวารสารฉบับพิมพ์**

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

สำหรับฉันแล้ว... "**การได้รับสาระความรู้ เช่น เห็นภาพเคลื่อนไหว มากกว่าวารสารฉบับพิมพ์**" ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นสิ่งที่สำคัญ

ไม่สำคัญ	1	2	3	4	5	6	7	สำคัญ

➤แบบสอบถามวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

1. **กลุ่มเพื่อนที่เคยใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์** ส่วนมากคิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

2. สื่อต่างๆที่ประชาสัมพันธ์การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ **เช่น แผ่นพับ เว็บบอร์ด เว็บไซต์** มีส่วนทำให้ฉันคิดว่า... ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

3. **เพื่อนสนิทของฉัน** คิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

4. **อาจารย์ของฉัน** คิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

5. **รุ่นพี่ของฉัน** คิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

6. **กลุ่มคนล้าหลังที่ไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี** คิดว่า...ฉันควรหรือไม่ควร ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่ควร	1	2	3	4	5	6	7	ควร

➤แบบสอบถามวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนคติของกลุ่มอ้างอิง และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

1. ฉันเชื่อว่า "**กลุ่มเพื่อนที่เคยใช้ข้อมูล**จาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์** ต้องการให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วย"

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน...ฉันต้องการ "ทำตาม" ความประสงค์ของ**เพื่อนที่เคยใช้ข้อมูล**จาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งต้องการให้ฉันใช้** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

2. ฉันเชื่อว่า “**สื่อต่าง ๆที่ประชาสัมพันธ์การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น แผ่นพับ เว็บบอร์ด เว็บไซต์** ชักจูงให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” **สิ่งที่สื่อประชาสัมพันธ์** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

3. ฉันเชื่อว่า “**เพื่อนสนิทของฉัน** ไม่ต้องการให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ความประสงค์ของ**เพื่อนสนิทของฉัน** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

4. ฉันเชื่อว่า “**อาจารย์ของฉัน** ต้องการให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ความประสงค์ของ**อาจารย์** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

5. ฉันเชื่อว่า “**รุ่นพี่ของฉัน** ไม่ต้องการให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ความประสงค์ของ**รุ่นพี่ของฉัน** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

6. ฉันเชื่อว่า “**กลุ่มคนล้าหลังที่ไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี** ไม่ต้องการให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์”

ไม่เชื่อ	1	2	3	4	5	6	7	เชื่อ

ในความรู้สึกของฉัน... ฉันต้องการ “ทำตาม” ความประสงค์ของ**กลุ่มคนล้าหลังที่ไม่เห็นความสำคัญของเทคโนโลยี** เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

➤ **แบบสอบถามวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

1. เมื่อมีข้อมูลไม่เพียงพอ ฉัน**ควบคุมตนเองให้หาข้อมูล ความรู้เพิ่มเติม** ด้วยการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ควบคุมไม่ได้	1	2	3	4	5	6	7	ควบคุมได้

2. ฉันสามารถ**ควบคุมตนเอง** ให้สืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้ **แม้จะขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**

ควบคุมไม่ได้	1	2	3	4	5	6	7	ควบคุมได้

3. ฉัน**ควบคุมตนเองให้ใช้ฐานข้อมูล**จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้ **เมื่อพบว่าเป็นภาษาต่างประเทศ**

ควบคุมไม่ได้	1	2	3	4	5	6	7	ควบคุมได้

4. "**ถ้าต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นข้อมูล**จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ **เช่น การไม่มีคอมพิวเตอร์ การเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้ ไม่มีไฟฟ้า สถานที่ห่างไกล**" ฉันยังต้องการ**สืบค้นข้อมูล**จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

5. "**ถ้าจำเป็นต้องหาข้อมูลเพื่อทำรายงาน หรือการทำวิจัย หรือการสอน**" ฉันสามารถ**ควบคุมตนเองให้สืบค้นข้อมูล**จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้เพียงใด

ควบคุมไม่ได้	1	2	3	4	5	6	7	ควบคุมได้

6."**การได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับข้อดีของการสืบค้นข้อมูล**จาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากอาจารย์**" เป็นผลทำให้ฉัน**ต้องการใช้**วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพียงใด

ไม่ต้องการ	1	2	3	4	5	6	7	ต้องการ

➤ **แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับปัจจัยควบคุม แบบวัดการรับรู้อำนาจของปัจจัยควบคุมในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์**

คำชี้แจง **ให้นิสิตใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตมากที่สุด**

1. ฉันมีโอกาส "**ได้รับความรู้ใหม่ๆ**" จากการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ไม่มีเลย	1	2	3	4	5	6	7	มีมาก

สำหรับฉัน... "**การได้รับความรู้ใหม่ๆ**" จากการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นการ***ส่งเสริม***ให้ฉันใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพียงใด

ไม่ส่งเสริม	1	2	3	4	5	6	7	ส่งเสริม

2. “**การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ วารสารอิเล็กทรอนิกส์**” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับฉันเพียงใด

ไม่มีเลย	1	2	3	4	5	6	7	มีมาก

สำหรับฉัน... “**การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการใช้ วารสารอิเล็กทรอนิกส์**” เป็นการ***ขัดขวาง***การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เพียงใด

ไม่ขัดขวาง	1	2	3	4	5	6	7	ขัดขวาง

3. “**ในการหาข้อมูลผ่านฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ**” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้กับฉันเพียงใด

ไม่เกิดขึ้น	1	2	3	4	5	6	7	เกิดขึ้น

สำหรับฉัน... “**การหาข้อมูลผ่านฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ**” เป็นการ***ขัดขวาง***การสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพียงใด

ไม่ขัดขวาง	1	2	3	4	5	6	7	ขัดขวาง

4. “**การที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การไม่มีคอมพิวเตอร์ การเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้ ไม่มีไฟฟ้า สถานที่ห่างไกล**” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับฉันได้เพียงใด

ไม่เกิดขึ้น	1	2	3	4	5	6	7	เกิดขึ้น

“**การที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น การไม่มีคอมพิวเตอร์ การเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้ ไม่มีไฟฟ้า สถานที่ห่างไกล**” เป็นการ***ขัดขวาง***ให้ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพียงใด

ไม่ส่งเสริม	1	2	3	4	5	6	7	ส่งเสริม

5. “ฉันมี**ความจำเป็นต้องหาข้อมูลเพื่อทำรายงาน หรือการทำวิจัย หรือการสอน**” เพียงใด

ไม่จำเป็น	1	2	3	4	5	6	7	จำเป็น

สำหรับฉัน... “**ความจำเป็นต้องหาข้อมูลเพื่อทำรายงาน หรือการทำวิจัย หรือการสอน**” ***ส่งเสริม***ให้ฉันสืบค้นข้อมูลจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ มากน้อยเพียงใด

ไม่ส่งเสริม	1	2	3	4	5	6	7	ส่งเสริม

6. “**การที่อาจารย์ของฉัน อบรมสั่งสอนให้ฉันสืบค้นข้อมูล**จาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์**” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้เพียงใด

ไม่เกิดขึ้น	1	2	3	4	5	6	7	เกิดขึ้น

“**การได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับข้อดีของการสืบค้นข้อมูล**จาก**วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากอาจารย์**”เป็นสิ่งที่***ส่งเสริม***การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของฉันเพียงใด

ไม่ส่งเสริม	1	2	3	4	5	6	7	ส่งเสริม

ขอขอบคุณนิสิตทุกท่าน สำหรับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

นางสาวกมลวรรณ ประภาศรีสุข
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล กมลวรรณ ประภาศรีสุข

วันเดือนปีเกิด 25 เมษายน 2528

สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 112 ม.แก้ววิลล่า1 ซอยลาดพร้าววังหิน 70 ถ.ลาดพร้าว แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว จ.กรุงเทพมหานคร 10230

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2546	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2550	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2555	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ